

371.373

น 435 61

ร. 3

ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชาวเขา
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ตาก
จังหวัดตาก

14 ส.ค. 2540

ปริญญานิพนธ์

ของ

นัยนา นิยมโชค

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา

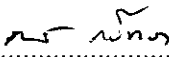
สิงหาคม 2539

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

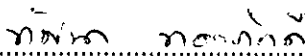
ร. ๕๒๗๗๐

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

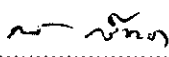
..........ประธาน

(รศ.กมลรัตน์ กรีทอง)

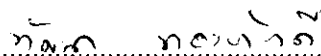
..........กรรมการ

(อ.ทัศนา ทองภักดี)

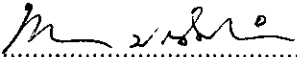
คณะกรรมการสอบ

..........ประธาน

(รศ.กมลรัตน์ กรีทอง)

..........กรรมการ

(อ.ทัศนา ทองภักดี)

..........กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อ.ทศพร มณีศรีจำ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ

..........คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่ 29.....เดือน สิงหาคม..... พ.ศ. 2539.....

งานวิจัยชิ้นนี้
ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยงบประมาณแผ่นดิน
ประจำปีงบประมาณ 2539

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของรองศาสตราจารย์
กมลรัตน์ กริทอง และอาจารย์ทัศนาก ทอภักดิ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนวคิด แนะนำ
ช่วยปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจนช่วยกระตุ้นให้กำลังใจในการทำวิจัย
ฉบับนี้ให้ลุล่วงมาด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณและความกรุณาของอาจารย์เป็น
อย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา และอาจารย์ทศพร มณีศรีขำ ที่กรุณาให้
คำแนะนำและเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ขอกราบ
ขอบพระคุณอาจารย์ทศพร มณีศรีขำ ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบปริญญานิพนธ์
กรุณาช่วยตรวจ แก้ไขข้อบกพร่อง และให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
ทุกท่าน ที่กรุณาให้ความรู้ อบรมสั่งสอนและให้ความรัก ความเมตตา ให้กำลังใจ
กับผู้วิจัย มาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการวิวัฒน์ รัตนาคม ผู้อำนวยการโรงเรียน
ศึกษาสงเคราะห์ตากที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือสนับสนุนอำนวยความสะดวก
ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคณาจารย์โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ตาก ที่ให้ความร่วมมือ อำนวยความสะดวก
ในการทำวิจัยครั้งนี้ และขอขอบใจนักเรียนชาวเขาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
ทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการทดลอง

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ อาจารย์ และขอขอบใจนักเรียนชาวเขา ชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารี จังหวัดลำปาง ที่ให้ความร่วมมือใน
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือสำหรับการวิจัยนี้

ขอขอบคุณอาจารย์วัลลา เรือนไชยวงศ์ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ตาก ที่
กรุณาเป็นผู้ช่วยผู้วิจัย อนุเคราะห์ที่พัก ยานพาหนะ ให้ความช่วยเหลือให้กำลังใจ ดูแล
ต้อนรับอย่างอบอุ่นเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ คุณพิระพงษ์ ไทยวัฒน์ และคุณสุรทัศน์ จันศิริบรรพ ที่ช่วยกรุณา
เขียนภาพการ์ตูนประกอบเรื่อง เพื่อใช้ในการประกอบการทดลองสำหรับการวิจัยครั้งนี้

ขอบคุณเพื่อน ๆ ที่เป็นกำลังใจ ให้ความช่วยเหลือ และขอบคุณ พี่ ๆ น้อง ๆ
เพื่อน ๆ วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา และจิตวิทยาการแนะแนว ที่ให้ความช่วยเหลือและ
เป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา

ขอขอบคุณ Mr. BERRY CROSS, OF LOGISTICS SUPPORT
SERVICES ที่ให้การอนุเคราะห์ สนับสนุน แนะนำ ให้กำลังใจในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ นาวาอากาศเอกฤทธิชัย นิยมโชค ที่ได้สนับสนุน ให้ความ
ช่วยเหลือในเรื่องต่าง ๆ อย่างดียิ่ง ตลอดจนเป็นกำลังใจที่สำคัญ ของผู้วิจัยในการศึกษา
ขอขอบใจ ค.ชนพนัย นิยมโชค ค.ช.นิธินัย นิยมโชค ที่ให้ความเข้าใจ เป็นกำลังใจที่
สำคัญอย่างยิ่งของผู้วิจัยในการศึกษาและการทำปริญญานิพนธ์มาโดยตลอด

ผู้วิจัย ขอมอบปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นเครื่องบูชาพระคุณ คุณพ่อ
จ่านายสิบคำรวจสวย สิบปภานานนท์ คุณแม่แพง สิบปภานานนท์ ผู้ซึ่งให้ชีวิต กำลัง
และสติปัญญา ขอบูชาอาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ให้การศึกษาอบรมสั่งสอนและ
ช่วยเหลือจนผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษา

นัยนา นิยมโชค

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	5
	สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	6
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	6
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	6
	นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
	เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมกลุ่ม.....	11
	เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อน.....	27
	เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับชาวเขา.....	34
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	51
	แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง.....	51
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	52
	แบบแผนการทดลอง	58
	วิธีดำเนินการทดลอง.....	58
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	59
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า	61
	ผลของการศึกษาค้นคว้า	62

5	บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	65
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	65
	สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	65
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	65
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	66
	การดำเนินการทดลอง	66
	การวิเคราะห์ข้อมูล	67
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	68
	อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า	68
	ข้อเสนอแนะ	72
	บรรณานุกรม	73
	ภาคผนวก	82
	ประวัติย่อของผู้วิจัย	188

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 Randomized Control Group Pretest Posttest Design	58
2 เปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชาวเขา ก่อนและหลัง ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม	62
3 เปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชาวเขา ก่อนและหลัง ได้รับการสอนแบบปกติ	63
4 เปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชาวเขาที่ได้รับการใช้ กิจกรรมกลุ่มและนักเรียนชาวเขาที่ได้รับการสอนแบบปกติหลัง การทดลอง	64
5 แสดงคะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชาวเขากลุ่มทดลอง ที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม	186
6 แสดงคะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชาวเขากลุ่มทดลอง ที่ได้รับการสอนแบบปกติ	187

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร รัฐสีมาคุณากร
สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระดำรัส เมื่อคราวเสด็จเยี่ยมโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ตาก
เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2537 ว่า “เดี๋ยวนี้ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเป็นไป
อย่างรวดเร็ว เด็กกรุงเทพฯ ได้เรียนอย่างไร เด็กนักเรียนในชนบท ก็น่าจะได้เรียน
เหมือน ๆ กันถ้าเช่นนั้นจะไม่ทันกัน น่าจะให้โอกาสแก่เขา” พระองค์ทรงเสด็จเยี่ยม
โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ตากเป็นประจำทุกปี ทรงพระราชทานทุนอุดหนุนการศึกษา
แก่นักเรียนในท้องถิ่นทุรกันดารให้ได้เล่าเรียนสูงกว่าระดับชั้นประถมศึกษาแต่ละปีโดย
รับนักเรียนไว้ในพระราชานุเคราะห์ และโปรดเกล้าฯ ให้ฝากเข้าเรียนในโรงเรียน
ศึกษาสงเคราะห์ทั่วประเทศรวมทั้งนักเรียนชาวเขาของแต่ละเผ่า ได้เข้าเรียนที่โรงเรียน
ศึกษาสงเคราะห์ตาก โดยอยู่ประจำในโรงเรียน รวมกับนักเรียนชาวเขาเผ่าต่าง ๆ เพื่อ
ศึกษาหาความรู้พัฒนาร่างกาย พัฒนาจิตใจและพัฒนาสังคมต่อไป

การศึกษาเป็นการพัฒนามนุษย์ ซึ่งต้องพัฒนาทั้งร่างกายและจิตใจ การจะอยู่
ร่วมกันในสังคม นอกเหนือจากพัฒนาความรู้แล้ว ต้องได้รับการพัฒนาทางจิตใจด้วย
การที่มนุษย์อยู่ในสังคมต้องมีเพื่อน การปฏิบัติตนกับเพื่อนดี ก็อยู่ร่วมกันในสังคมได้
อย่างมีความสุข สุขภาพจิตดีก็พร้อมที่จะรับการศึกษาค้นคว้าให้เป็นเยาวชนของชาติที่ดี
สืบไป ซึ่งการให้การศึกษาเพื่อพัฒนาเยาวชนมีหลายรูปแบบ รูปแบบหนึ่งคือ การศึกษา
ในระบบโรงเรียน มีการเรียนการสอนสำหรับการเรียนในชั้นเรียนในเมืองส่วนใหญ่
จะเป็นการเดินทางไปเรียนแบบเข้าไปเรียนกลับ ส่วนนักเรียนในชนบทที่ห่างไกล
นักเรียนที่มาเรียนต้องอยู่ประจำที่โรงเรียน โดยเฉพาะโรงเรียนสำหรับชาวเขา นักเรียน
ที่มาอยู่เรียนหนังสือเป็นชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ที่มีความแตกต่างกันในหลาย ๆ ด้าน ตั้งแต่
พื้นฐานครอบครัว ฐานะเศรษฐกิจสังคมของเผ่า ศาสนาและความเชื่อที่นับถือ การที่
นักเรียนได้มาเรียนหนังสืออยู่ด้วยกัน พักอยู่ที่เดียวกัน ทานอาหารร่วมกัน ความเป็น
เพื่อนกัน ย่อมมีมากขึ้น แต่ความเป็นเพื่อนที่ดีต่อกัน มีให้กันและกันมากน้อยแค่ไหน
ขึ้นอยู่กับ การปฏิบัติตนต่อเพื่อน โดยเฉพาะเพื่อนชาวเขา

ชาวเขา เป็นชนกลุ่มน้อยกลุ่มหนึ่งในประเทศไทย ที่อาศัยกระจัดกระจายตามพื้นที่สูงหรือภูเขา ในภาคเหนือและทางทิศตะวันตกของประเทศ ในเขตจังหวัดลำปาง เชียงใหม่ ตาก เชียงราย แม่ฮ่องสอน สุโขทัย พิจิตร โลก ลำพูน แพร่ น่าน พะเยา เลย เพชรบูรณ์ กำแพงเพชร กาญจนบุรี ราชบุรี สุพรรณบุรี ประจวบคีรีขันธ์ อุทัยธานี นครสวรรค์ และเพชรบุรี โดยประกอบด้วย ชาวเขาหลายเผ่า เช่น กะเหรี่ยง (Karen) ม้ง (Hmong) มูเซอ หรือล้าฮู่ (Lahu) เย้า (Yao) อีเก้อ (Akha) ลีซอ (Lisu) จากการสำรวจครั้งล่าสุดโดยกองส่งเสริมชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ ในปี พ.ศ. 2533 พบว่ามีจำนวนชาวเขา ในพื้นที่ 21 จังหวัด จำนวน 554,172 คน (กรมประชาสงเคราะห์ 2534 : 4) วิธีการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพแบบดั้งเดิมของชาวเขา ก่อให้เกิดปัญหา และส่งผลกระทบต่อสังคมชาวเขา ตลอดจนสังคมส่วนรวมหลายประการ ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนับวันจะทวีความรุนแรงและซับซ้อนยิ่งขึ้น ซึ่งการแก้ปัญหาทางหนึ่งคือ การให้การศึกษาเพื่อได้นำความรู้ไปพัฒนาการดำรงชีวิต อยู่ร่วมในสังคมได้อย่างสงบสุข

การให้ การศึกษาแก่ชาวเขา มีหลายประเภทด้วยกัน สำหรับโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ตาก เป็นโรงเรียนรัฐบาล ที่รับนักเรียนชาวเขาเข้ามาอยู่ประจำ และรัฐให้ความอุปการะ ในเรื่องที่อยู่ อาหาร เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่มและอุปกรณ์การเรียน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้เด็กชาวเขามีโอกาสศึกษาเล่าเรียน ตามพระราชบัญญัติประถมศึกษาและมุ่งให้เด็กชาวเขา รู้จักหน้าที่พึงปฏิบัติต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม ตลอดจน เพื่อสร้างผู้ที่จะเป็นผู้นำหรือสื่อกลางระหว่างรัฐกับชุมชนที่นักเรียนชาวเขาอยู่ได้ โดยมีการจัดการเรียนการสอน ตามหลักสูตรปรับปรุงใหม่ พ.ศ. 2533

เนื่องจากความยากลำบากในการเดินทาง เป็นอุปสรรคต่อการเข้ารับการศึกษายังโรงเรียนรัฐบาล นักเรียนชาวเขาในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ตากทุกคนจึงต้องอยู่ประจำตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 การอยู่รวมกันในห้องเรียน ประจำนักเรียนชาวเขาประสบปัญหามากในการปฏิบัติตนกับเพื่อน เนื่องจากหลายเผ่าพันธุ์หลายพื้นที่หลายอำเภอหลายจังหวัด มาอยู่ร่วมกัน นอนรวมกันเรียนชั้นเดียวกัน วิถีใกล้เคียงกันเป็นเพื่อนกันจึงเกิดปัญหาต่าง ๆ ขึ้นเช่นปัญหาการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น ในสังคม ปัญหาการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยเฉพาะด้านการสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อน ถ้าเด็กขาดทักษะด้านนี้อาจจะทำให้เด็กต่อต้านหรือเป็นปฏิปักษ์ต่อสังคม

ถ้าเด็กพวกนี้ไม่ได้รับการช่วยเหลือ ต่อไปก็จะทำให้เด็กมีปัญหาทางด้านสุขภาพจิต ซึ่งจะมีผลกระทบต่อการเรียน ทำให้เด็กเรียนอ่อนลงทำให้มีปัญหาทางด้านระเบียบวินัย เช่น ทำผิดระเบียบวินัยของโรงเรียน (สุณีย์ ชีรดากร. 2526 : 178)

เนื่องจาก ผู้วิจัยทำงาน สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พบว่า โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ตาก ซึ่งเป็นโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษามีการให้การศึกษาต่างจาก โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาทั่วไป คือ ให้การศึกษาแก่นักเรียนชาวเขา และ รับเข้าอยู่ประจำตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนชาวเขา มาจากหลายเผ่า หลายพื้นที่ บางคนยังพูดภาษาไทยได้ไม่ชัด การที่มาจากครอบครัวที่ต่างกัน สิ่งแวดล้อมที่ต่างกัน ไม่คุ้นเคยกัน ทำให้นักเรียนมีปัญหา ในการปฏิบัติตนกับเพื่อน

จากการสำรวจเบื้องต้น โดยการสัมภาษณ์ อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ผู้สอน รายวิชา อาจารย์ประจำหอนอน พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 6 ห้อง โดยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 มีนักเรียน 53 คน มัธยมศึกษาปีที่ 1/2 มีนักเรียน 53 คน รวม 106 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 มีนักเรียน 54 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 มีนักเรียน 54 คน รวม 108 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 มีนักเรียน 50 คน และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 มีนักเรียน 50 คน รวม 100 คน รวมนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 314 คน ทั้งหมดเป็นนักเรียนชาวเขา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีปัญหาด้าน การคบเพื่อนมากที่สุด คือ จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 58 รองลงมา คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 23 และชั้นที่มีปัญหาด้านการคบเพื่อนน้อยที่สุด คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 21 ซึ่งแต่ละชั้น มีปัญหาเรื่อง ความสัมพันธ์กับเพื่อน มีการปฏิบัติตนต่อกันไม่เหมาะสม ได้แก่ ใช้ถ้อยคำไม่สุภาพกับเพื่อน ไม่ให้กำลังใจกับเพื่อน ไม่กล่าวคำชมเชยเพื่อน แสดงกิริยาไม่สุภาพกับเพื่อน ไม่รับฟังปัญหาของเพื่อน ไม่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กับเพื่อน ไม่แสดงการมีน้ำใจกับเพื่อน และ จากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่า มีนักเรียนบางคน ที่มีพฤติกรรมปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมเช่น ใช้คำพูดไม่สุภาพกับเพื่อน ไม่รับฟังสิ่งที่เพื่อนพูด ไม่ให้กำลังใจเพื่อน ไม่แสดงการมีน้ำใจกับเพื่อน ข้อมูลดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ประจำหอนอน

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจปัญหาเบื้องต้นเกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ตาก จำนวน 314 คน จากจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 314 คน โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิด พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งมีนักเรียนจำนวน 106 คน ประสบปัญหาเป็นอันดับที่ 1 คือ ปัญหาในด้านการเรียน จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 45 ปัญหาอันดับที่ 2 คือ ปัญหาการเงิน จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 26 ปัญหาอันดับที่ 3 คือ ปัญหาการคบเพื่อน จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 21 ปัญหาอันดับที่ 4 คือ ปัญหาอื่น ๆ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 7 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งมีนักเรียน จำนวน 108 คน มีนักเรียน ประสบปัญหาการคบเพื่อนเป็นอันดับที่ 1 จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 58 ปัญหาอันดับที่ 2 คือ ปัญหาการเงิน จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 20 ปัญหาอันดับที่ 3 คือ ปัญหาการเรียนจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 17 ปัญหาอันดับที่ 4 คือ ปัญหาอื่น ๆ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งมีจำนวนนักเรียน 100 คน มีปัญหาอันดับที่ 1 คือ ปัญหาเรื่องการเรียน จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 42 ปัญหาอันดับที่ 2 คือปัญหาด้านการคบเพื่อน จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 23 ปัญหาอันดับที่ 3 คือ ปัญหาด้านการเงิน จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 20 ปัญหาอันดับที่ 4 คือ ปัญหาอื่น ๆ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 15

จากผลการสำรวจปัญหาเบื้องต้น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ประสบปัญหามากที่สุด ในด้านการคบเพื่อน ได้แก่ ใช้ถ้อยคำไม่สุภาพกับเพื่อน ไม่กล่าวคำชมเชยเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ ไม่พูดให้กำลังใจเพื่อน ไม่แสดงการมีน้ำใจกับเพื่อน ไม่ยอมรับฟังปัญหาของผู้อื่น มีกิริยาไม่สุภาพกับเพื่อน ไม่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กับเพื่อน พฤติกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้นักเรียนทำตัวเหินห่าง เฉยเมย มีการขัดแย้งกับเพื่อนบ่อย ๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตของนักเรียน ทำให้นักเรียนขาดความรักใคร่สามัคคี มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมกับเพื่อน ซึ่งในเรื่องนี้ทางโรงเรียนได้ให้ความสนใจให้ความสำคัญพร้อมทั้งต้องการที่จะแก้ไขปัญหา และพิจารณาหาทางช่วยเหลือนักเรียน ที่ประสบปัญหาในการปฏิบัติตนกับเพื่อน เพื่อให้นักเรียนได้ทราบแนวทาง และสามารถปฏิบัติตนกับเพื่อน ได้เหมาะสมยิ่งขึ้น

การปฏิบัติตนกับเพื่อน สามารถพัฒนาได้หลายวิธี เช่น การใช้กิจกรรมกลุ่ม การวิเคราะห์สัมพันธภาพระหว่างบุคคล การฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออก เป็นต้น

ในที่นี้ ผู้วิจัยสนใจการใช้กิจกรรมกลุ่ม เพราะกิจกรรมกลุ่มมีคุณค่าในด้านพัฒนา ได้แก่ การสนองความต้องการ ขั้นพื้นฐานของบุคคล เช่น ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ความต้องการยอมรับจากหมู่คณะ ความต้องการความปลอดภัย นอกจากนี้ กิจกรรมกลุ่มยังมีคุณค่า ในด้านการสร้างพัฒนาการด้านอารมณ์และสังคม เช่น การควบคุมการแสดงออกของอารมณ์ ที่สำคัญคือ การพัฒนาการด้านทัศนคติ ความสนใจ ความสามารถ มีมนุษยสัมพันธ์ นอกจากนี้ยังช่วยให้เกิดความเจริญงอกงาม ด้านความรู้ และทักษะต่าง ๆ (คมเพชร นัตรศุภกุล. 2530 : 15 - 17)

และจากผลการวิจัยพบว่ากิจกรรมกลุ่มสามารถพัฒนาตัวแปรตามต่าง ๆ ได้ ดังเช่น ผลงานวิจัยของ มาริตา เครื่องพนัส (2536 : 51) ซึ่งศึกษาผลของการใช้ กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการรับรู้ด้านอาชีพของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน บ้านป่าซาง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย พบว่า การใช้กิจกรรมกลุ่ม สามารถ พัฒนาการรับรู้ด้านอาชีพของนักเรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พวงแก้ว เนตรโอภากรณ์ (2533 : 69) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านลานแหลม จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า การฝึกกิจกรรมกลุ่มทำให้นักเรียนมีความร่วมมือ ในการอภิปรายกลุ่มสูงกว่า นักเรียนที่ได้รับข้อเสนอแนะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นฤมล วรรณกุล (2531 : 37 - 38) ที่ได้ศึกษา เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องหนังสืออ้างอิงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 โรงเรียนราชินีบูรณะ จังหวัดนครปฐม โดยการใช้กิจกรรมกลุ่มกับสไลด์เทป ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม สูงกว่านักเรียนที่เรียน โดยใช้สไลด์เทปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจ ที่จะศึกษาผลของการใช้กิจกรรม กลุ่มที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชาวเขา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน ศึกษาสงเคราะห์ตาก

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชาวเขาก่อนและหลังได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม
2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชาวเขาก่อนและหลังได้รับการสอนแบบปกติ
3. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชาวเขาที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มกับนักเรียนชาวเขาที่ได้รับการสอนแบบปกติ

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนชาวเขามีการปฏิบัติตนกับเพื่อนดีขึ้น ภายหลังได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม
2. นักเรียนชาวเขามีการปฏิบัติตนกับเพื่อนดีขึ้น ภายหลังได้รับการสอนแบบปกติ
3. นักเรียนชาวเขาที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มมีการปฏิบัติตนกับเพื่อน ดีขึ้นกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นแนวทางแก่ครู อาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนชาวเขา ในการที่จะนำกิจกรรมกลุ่มไปใช้พัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชาวเขา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ตาก

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชายและหญิงชาวเขาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2538 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ตาก ที่มีการปฏิบัติตนกับเพื่อน ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 27 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชายและหญิงชาวเขาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2538 ที่มีการปฏิบัติตนกับเพื่อน ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมาจำนวน 20 คน ที่ได้จากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เป็นกลุ่มทดลอง 10 คน และกลุ่มควบคุม 10 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษาค้นคว้า

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วิธีพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อน ซึ่งแบ่งเป็น 2 วิธี คือ

3.1.1 การใช้กิจกรรมกลุ่ม

3.1.2 การสอนแบบปกติ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การปฏิบัติตนกับเพื่อน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. กิจกรรมกลุ่ม หมายถึง วิธีการที่ให้นักเรียนในกลุ่มทุกคนปฏิบัติสิ่งใดสิ่งหนึ่งร่วมกันเพื่อให้เกิดการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยผู้เรียนจะร่วมปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ และร่วมกันวิเคราะห์พฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่มซึ่งเกิดขึ้นในขณะนั้นตลอดจนแสดงความคิดเห็นและกล่าวถึงประโยชน์ที่ได้จากกิจกรรมนั้น โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการมีส่วนร่วม เป็นขั้นที่นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรม นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมโดยผลัดเปลี่ยนกันแสดง ในแต่ละกิจกรรม เทคนิคที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่มได้แก่ เกม เทคนิคแม่แบบ และสถานการณ์จำลอง โดยเลือกใช้เทคนิคเดียวสลับกันไปให้เหมาะสมกับเนื้อหาในแต่ละครั้ง

ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์ เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้วิเคราะห์ถึงสิ่งที่ได้กระทำลงไป เพื่อให้ผู้เรียนสามารถรวบรวมสิ่งต่าง ๆ ทั้งด้านความรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การเรียนรู้หลังจากร่วมปฏิบัติกิจกรรม

ขั้นที่ 3 ขั้นนำไปใช้หรือประยุกต์ใช้กับตนเองและผู้อื่น สามารถเชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้กับตนเอง และผู้อื่นได้

ขั้นที่ 4 ขั้นประเมินผล เป็นขั้นที่นักเรียนประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง และของกลุ่ม จากการอภิปรายให้ข้อเสนอแนะเชิงบวก ร่วมกับสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม และนำไปปรับปรุงตนเองในการปฏิบัติตนต่อเพื่อน

วิธีการนี้ใช้กับกลุ่มทดลอง

2. การสอนแบบปกติ หมายถึง วิธีที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้การปฏิบัติตนกับเพื่อนให้เหมาะสมโดยใช้วิธี บรรยาย สาธิตให้นักเรียนซักถามและสรุปซึ่งมีเนื้อหาและตัวอย่างเกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อน ด้วยการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ได้แก่ รูปภาพ เอกสารสถานการณ์ โดยมี 3 ขั้นตอนดังนี้

2.1 ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อน

2.2 ขั้นสอน ผู้วิจัยบรรยายพร้อมทั้งใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ สาธิตวิธีปฏิบัติตนกับเพื่อนหลังจากนั้นให้นักเรียนปฏิบัติด้วย เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามแสดงความคิดเห็น และเสนอแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน

2.3 ขั้นสรุป นักเรียนช่วยกันสรุป และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

วิธีการนี้ใช้กับกลุ่มควบคุม

3. การปฏิบัติตนกับเพื่อน หมายถึงการแสดงผลกิจกรรมของนักเรียนต่อเพื่อน ทั้งภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทาง เพื่อให้เกิดการยอมรับและมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 ภาษาถ้อยคำ ได้แก่

3.1.1 ใช้ถ้อยคำสุภาพกับเพื่อน ได้แก่ กล่าวคำทักทายเพื่อนด้วยคำสุภาพ สนทนาได้ตอบด้วยคำสุภาพ ตอบรับและปฏิเสธด้วยคำสุภาพ

3.1.2 กล่าวคำชมเชยเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ

3.1.3 พுகให้กำลังใจเพื่อน เมื่อเพื่อนเสียใจ ประสบความล้มเหลว และไม่กล้าแสดงออก

3.1.4 พுகแสดงการมีน้ำใจกับเพื่อน ได้แก่ การกล่าวคำเสนอคนเข้าไปช่วยเหลือแม้ว่าเพื่อนจะไม่ร้องขอ และการพுகให้สิ่งของกับเพื่อนเมื่อเห็นเพื่อนขาดหรือไม่มีสิ่งของนั้น ๆ

3.2 ภาษาท่าทาง ได้แก่

3.2.1 รับฟังปัญหาของเพื่อนด้วยความเอาใจใส่ ได้แก่ มองและตั้งใจฟังไม่พุกแทรกขณะที่เพื่อนพุก

3.2.2 แสดงกิริยาสุภาพกับเพื่อน ได้แก่ ไม่ยื่นคำศัพท์ะเพื่อน ส่งของให้เพื่อนโดยไม่กระแทกกระทั้น ส่งด้วยกิริยานุ่มนวล และไม่ทักทายเพื่อนด้วยการตบศีรษะ

3.2.3 แสดงการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กับเพื่อน ได้แก่ แบ่งปันสิ่งของให้เพื่อนบ้างตามโอกาสอันควร และช่วยเหลือเพื่อนทำงานเท่าที่สามารถจะทำได้

4. โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ตาก เป็นโรงเรียนสหศึกษาประเภทประจำ สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เปิดสอนตั้งแต่ ระดับชั้นประถมศึกษาถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย นักเรียนเป็นเด็กชาวเขาเผ่าต่าง ๆ รวม 6 เผ่า

5. นักเรียนชาวเขา หมายถึงนักเรียนที่เป็น ชาวเขา เผ่า ม้ง เย้า ลีซอ มูเซอ อีเก้อ และกะเหรี่ยง ซึ่งนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีชาวเขาเผ่าม้ง จำนวน 40 คน เผ่าเย้า จำนวน 4 คน เผ่าลีซอ จำนวน 24 คน เผ่ามูเซอ จำนวน 6 คน เผ่าอีเก้อจำนวน 4 คนและ เผ่ากะเหรี่ยง จำนวน 36 คน รวมเป็น 108 คน ที่กำลังศึกษาอยู่ใน โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ตาก ปีการศึกษา 2538

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งออกเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมกลุ่ม
 - 1.1 เอกสารเกี่ยวกับกิจกรรมกลุ่ม
 - 1.1.1 ความหมายของกลุ่ม
 - 1.1.2 ความหมายของกิจกรรมกลุ่ม
 - 1.1.3 จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่ม
 - 1.1.4 ขนาดของกลุ่ม
 - 1.1.5 ลำดับขั้นของกิจกรรมกลุ่ม
 - 1.1.6 กิจกรรมที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่ม
 - 1.1.7 คุณค่าของกิจกรรมกลุ่ม
 - 1.1.8 ประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
 - 1.2 งานวิจัยเกี่ยวกับกลุ่มและกิจกรรมกลุ่ม
 - 1.2.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 1.2.2 งานวิจัยในต่างประเทศ
2. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อน
 - 2.1 เอกสารเกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อน
 - 2.1.1 วัยรุ่นกับการคบเพื่อน
 - 2.1.2 อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนในวัยรุ่น
 - 2.1.3 แนวทางในการปฏิบัติตนกับเพื่อน
 - 2.2 งานวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อน
 - 2.2.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 2.2.2 งานวิจัยต่างประเทศ

3. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับชาวเขา

3.1 เอกสารเกี่ยวกับชาวเขา

3.2 งานวิจัยเกี่ยวกับชาวเขา

3.3 เอกสารเกี่ยวกับโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ตาก

1. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมกลุ่ม

1.1 เอกสารเกี่ยวกับกิจกรรมกลุ่ม

1.1.1 ความหมายของกลุ่ม

คำว่า “กลุ่ม” ได้มีผู้ให้ความหมาย ไว้ทั้งในทางจิตวิทยา และ จิตวิทยาสังคม ดังนี้

กัลลี (Gully. 1960 : 62) กล่าวว่า กลุ่มมีความหมายลึกซึ้งกว่าการที่ บุคคลมาอยู่ร่วมกัน แต่กลุ่มจะต้องประกอบด้วยลักษณะสำคัญ 3 ประการคือ มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน และวัตถุประสงค์นั้นจะต้องสนองความต้องการของสมาชิกแต่ละคน ด้วย มีผลของการทำงานจากความร่วมมือของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม มีการสื่อสารทาง วาจาหรือมีความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกวิธีใดวิธีหนึ่ง

เคมปี (Kemp. 1970 : 24 - 29) กล่าวว่า กลุ่มประกอบไปด้วยบุคคล ตั้งแต่สองคนขึ้นไปมารวมกัน มีปฏิสัมพันธ์และพึ่งพาอาศัยกัน มีผลประโยชน์ร่วมกัน มีความพอใจ มีการยอมรับและเคารพในความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีความรู้สึกว่าตนเอง เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มและมีความรู้สึกปลอดภัยเมื่ออยู่ในกลุ่ม

บอนเนอร์ (Cartwright and Zander. 1968 : 46 - 47 ; citing Bonner. n.d.) กล่าวถึง กลุ่มว่า หมายถึงบุคคลจำนวนหนึ่งซึ่งมีปฏิสัมพันธ์กันและมีการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน

กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ (2527 : 263) กล่าวถึง กลุ่มว่า หมายถึง การ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป มาอยู่ร่วมกันในสังคม โดยมีลักษณะสำคัญต่าง ๆ ร่วมกัน หรือ มีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง คือ มีการรับรู้ร่วมกันในสังคม มีแรงจูงใจอย่างใด อย่างหนึ่ง ร่วมกัน มีเป้าหมาย อย่างเดียวกัน หรือ มีเป้าหมายร่วมกัน มีค่านิยม และ ปทัสถานของกลุ่มที่จะควบคุมและกำหนดพฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่มให้เป็นระเบียบ มีการเกี่ยวข้องของปฏิสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

มีการสื่อสารกันทั้งภาษาพูดและท่าทาง

ทองเรือน อมรัชกุล (2521 : 4) ได้ให้ความหมายของกลุ่มไว้ว่า กลุ่มคือ การที่เอ็กต์บุคคล ตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป รวมกันอยู่ ก็ถือเป็นกลุ่มได้ ถ้าสมาชิกรุ่นนั้นมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบ ที่จะกระทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุความมุ่งหมายของกลุ่มซึ่งสอดคล้องกันกับ จำเนียร ช่วงโชติ และคนอื่น ๆ (2521 : 4 - 6) ที่ได้ให้ หมายของกลุ่มว่า กลุ่มจะต้องเกิดจากบุคคลอย่างน้อยที่สุด สองคนมาประกอบกัน กลุ่มจะต้องปฏิสัมพันธ์กัน หมายความว่า ทั้งกลุ่มและบุคคลจะแยกกันไม่ได้ จะต้องเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน มีปฏิริยาโต้ตอบกัน ทั้งด้านความคิดทริยาท่าทาง การกระทำหรือคำพูด มีความสนใจร่วมกัน เพื่อสมาชิกจะได้รับประโยชน์ร่วมกัน มีแบบแผนต่อกัน เพื่อให้กลุ่มบรรลุความมุ่งหมาย จะต้องมีการกำหนดหน้าที่แบ่งความรับผิดชอบ และระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เป็นแนวทางให้สมาชิกปฏิบัติ

จากความหมายของกลุ่ม ดังที่กล่าวมาแล้ว พอจะสรุปได้ว่า กลุ่ม หมายถึง การมาอยู่รวมกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อร่วมกันกระทำหรือปฏิบัติสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีเป้าหมายเดียวกัน สนใจในสิ่งเดียวกันเข้าใจในการสื่อสารซึ่งกันและกันมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ให้ความร่วมมือกับสมาชิกของกลุ่มในการทำกิจกรรม

1.1.2 ความหมายของกิจกรรมกลุ่ม

โอห์ลเซน (Ohlsen. 1970 : 6 - 7) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมกลุ่มไว้ สองแบบ แบบแรกคือ กิจกรรมกลุ่มที่ผู้นำเป็นผู้ให้ข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ แก่สมาชิก หรือ เป็นผู้นำการอภิปราย เพื่อที่สมาชิก ได้บรรลุถึง ความมุ่งหมายต่าง ๆ ของกลุ่ม โดยปกติผู้นำกลุ่มชนิดนี้ จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษา อาชีพ หรือสังคม และ ส่งเสริมให้สมาชิก ในกลุ่มนำข้อมูลเหล่านี้ มาอภิปรายเพื่อประโยชน์สำหรับตน เช่น การปฐมนิเทศ การปัจฉินิเทศ หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดในช่วงเรียน เป็นต้น ในการทำกิจกรรมกลุ่มแบบนี้ครูจะเป็นผู้ดำเนินการวางแผนให้สมาชิก และแบบที่สองคือ กิจกรรมต่าง ๆ ที่สมาชิกได้วางแผนร่วมกันจัดขึ้นเอง เช่น กลุ่มอภิปรายในเรื่องต่าง ๆ ที่นักเรียนสนใจ หรือกิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นต้น

คมเพชร ฉัตรสุภากุล (2522 : 14) กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่ม หมายถึงการนำประสบการณ์มาวางแผนแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่สมาชิกต้องการ และการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มโดยส่วนรวม ผู้นำจะสามารถทำงานให้มีประสิทธิภาพ ก็ต่อเมื่อเขาได้เรียนรู้วิธีการ ที่จะช่วยอำนวยความสะดวก ให้เกิดปฏิสัมพันธ์อย่างสร้างสรรค์ ระหว่างสมาชิกแต่ละคน โดยวิธีการดังกล่าวแล้ว ประสบการณ์ในกลุ่มจะทำให้เกิด พัฒนาการในตัวบุคคลทุกคน และกลุ่มก็จะดำเนินไปด้วยความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

ศุภาวดี บุญญวงศ์ (2527 : 2) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมกลุ่ม ไว้ว่า กิจกรรมกลุ่ม หมายถึง การที่สมาชิกร่วมกันวางแผน การแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ ระหว่างสมาชิกต่อสมาชิกภายในกลุ่มหรือสมาชิกต่อกลุ่ม หรือกลุ่มสมาชิก โดยมีผู้นำกลุ่มซึ่งได้รับการฝึกฝนมาเป็นอย่างดีช่วยส่งเสริมสนับสนุน ให้สมาชิก มีปฏิสัมพันธ์ และมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้สมาชิกได้พัฒนาบุคลิกภาพที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานกลุ่ม ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการทำงานกลุ่ม และประสบผลสำเร็จในการทำงานในครั้งนั้นด้วย

ประนอม เดชชัย (2531 : 100 -101) กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่มหมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่ดำเนินการ โดยกลุ่มร่วมกันทำเป็นกลุ่ม กิจกรรมกลุ่ม ประเภทนี้จะช่วยฝึกประสบการณ์ต่าง ๆ ของผู้เรียนให้พัฒนาขึ้น เช่น ช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ฝึกทักษะทางสังคม ฝึกให้ผู้เรียน ยอมรับมติของกลุ่ม เพื่อพัฒนาความเป็นประชาธิปไตยของผู้เรียน

ในความหมาย จากที่กล่าวมาแล้ว พอสรุปได้ว่า กิจกรรมกลุ่มหมายถึง บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปอยู่รวมกันเป็นกลุ่มมีการกระทำร่วมกันในจุดหมายเดียวกันมีบทบาทหน้าที่ ของแต่ละคนสร้างประสบการณ์ร่วมกันในการทำกิจกรรม ทั้งกิจกรรม ที่มีผู้นำดำเนินการให้ข้อมูลหรือแนวทางในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม หรือสมาชิกในกลุ่มร่วมกันดำเนินกิจกรรมนั่นเอง เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่สมาชิกในกลุ่มตั้งเป้าหมายเอาไว้

1.1.3. จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่ม

เบนเนทท์ (Bennett. 1963 : 8 - 9) ได้สรุปจุดมุ่งหมายโดยทั่วไปของกิจกรรมกลุ่ม ไว้ดังนี้

1. เป็นการเปิดโอกาส ให้สมาชิกของกลุ่มได้เรียนรู้ทางด้านการศึกษา

อาชีพ สังคม และส่วนตัวจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น เช่น การปฐมนิเทศนักเรียนที่เข้าใหม่ การศึกษากลุ่มเรื่องชีวิตการทำงาน และปัญหาของการปรับตัวต่ออาชีพ การได้มีโอกาสศึกษาปัญหา เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นกลุ่ม จะช่วยให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เป็นที่ยอมรับของสังคมได้

2. ก่อให้เกิดผลทางการบำบัดรักษา จากการที่สมาชิกของกลุ่มได้มีโอกาสระบายความเครียดทางอารมณ์ ทำให้สมาชิกเข้าใจ และได้ข้อคิดในการแก้ปัญหาต่าง ๆ มากขึ้น รวมทั้งได้มีโอกาสศึกษาปัญหาที่คล้ายคลึงกัน ในบรรยากาศที่อบอุ่น ผ่อนคลาย และนำมาปรับปรุงบุคลิกภาพและวิถีทางชีวิตของตน นอกจากนี้กลุ่มยังเปิดโอกาสให้สมาชิกแต่ละคนวินิจฉัยปัญหาของตนเองและผู้อื่น

3. ช่วยให้นักกลบบรรลุถึงจุดหมายของการแนะแนวอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. ช่วยให้การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะกลุ่มช่วยให้เข้าใจภูมิหลังและลักษณะทั่ว ๆ ไปของปัญหา

แทรกซ์เลอร์ และ นอร์ธ (Traxler and North. 1967 : 320) กล่าวถึงจุดหมายของกิจกรรมกลุ่มไว้ดังนี้

1. เพื่อให้การศึกษอบรรณแก่บุคคลที่ยังไม่คุ้นเคยกับสิ่งแวดล้อม
2. เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ที่แตกต่างไปจากประสบการณ์ที่พึงได้รับได้แก่ การจัดกิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการศึกษาเล่าเรียน
3. เพื่อเป็นรากฐานในการนำไปสู่การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล
4. เพื่อการปรับตัว การบำบัดรักษา ความเจริญงอกงามของบุคคลและของกลุ่ม

คมเพชร นัตรศุภกุล (2530 : 137 - 140) กล่าวถึงความมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่มไว้ดังนี้

1. เพื่อสร้างความเข้าใจในตนเองอย่างถูกต้อง โดยปกติคนทั่วไปอาจจะคิดว่าตนเอง มีความเข้าใจในตนเอง ไม่จำเป็นต้องให้คนอื่น ช่วยชี้แจงว่าตนเป็นคนอย่างไรในทางจิตวิทยาแล้วมนุษย์ย่อมเข้าใจตนเอง แต่บางด้านอาจจะไม่เข้าใจตนเองได้คือเท่าที่ควร หรือบางครั้งก็เข้าใจตนเองผิดพลาดได้ ทั้งนี้เพราะว่า แต่ละคนมีการปรับตัวกับสิ่งแวดล้อม โดยให้กลวิธานแตกต่างกันไป ด้วยเหตุนี้กิจกรรม ก็อาจช่วยมนุษย์ได้

โดยเป็นกระจกเงาสะท้อนให้เห็นภาพของตนเองทุก ๆ ด้าน

2. เพื่อสร้างความเข้าใจบุคคลอื่น มนุษย์มีความต้องการที่จะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งคือ ความเข้าใจในสมาชิกของกลุ่ม ความเข้าใจในบุคคลอื่น จะทำให้เกิดการยอมรับพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกมา ดังนั้นในการทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกันของสมาชิก จะเปิดโอกาสให้สมาชิกเกิดการเรียนรู้ลักษณะต่าง ๆ ของแต่ละคนได้เป็นอย่างดี

3. เพื่อสร้างความสามารถในการทำงานร่วมกันระหว่างสมาชิก ซึ่งนอกจาก จะอาศัยความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ของสมาชิก แต่ละคนแล้ว สิ่งที่สำคัญ และมีความหมายต่อความสำเร็จของกลุ่มคือ ความร่วมมือซึ่งถ้าขาดความร่วมมือที่ดี จะทำให้การทำงานของกลุ่ม ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ดังนั้น ในการทำกิจกรรมกลุ่มจึงมี จุดมุ่งหมายที่จะเสริมสร้างคุณลักษณะที่ดี ให้แก่สมาชิกกลุ่มให้มีทักษะที่จำเป็นต่อการทำงานร่วมกับผู้อื่น

จากจุดมุ่งหมายดังกล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่าความมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่มหมายถึง การพัฒนาสมาชิกในกลุ่ม ให้มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ต่อสังคม เรียนรู้ การปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกันในสังคม ด้วยความเข้าใจในพฤติกรรมของสมาชิก เรียนรู้ บุคลิกลักษณะของคนและเพื่อนสมาชิก และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี

1.1.4. ขนาดของกลุ่ม

ออกตาเวย์ (Ottaway, 1966 : 7) กล่าวว่า กลุ่มควรมีขนาดเล็กเพราะจะช่วยให้สมาชิก มีโอกาสแสดงออก อย่างเป็นอิสระโดยทั่วถึงกัน โดยสมาชิกไม่ต้องใช้เสียงดังมากนักทุกคนในกลุ่มก็จะได้ยินทั่วถึง ดังนั้นกลุ่มควรมีขนาดเล็กมากที่สุด 9 คน หรือถ้ามากกว่านั้นก็ไม่ควรเกิน 15 คน เพราะมีฉะนั้นแล้วจะทำให้แบบพฤติกรรมผิดไปจากเดิม ขนาดของกลุ่มที่เหมาะสมที่สุด ควรมีจำนวนสมาชิก 9 - 12 คน จึงจะทำให้การทำงานบังเกิดผลดีที่สุด

ชอร์ว (Shaw, 1981 : 3) กล่าวว่า กลุ่มย่อยควรมีสมาชิก 10 คน เป็นอย่างมาก ถ้าสมาชิกจำนวน 30 คนขึ้นไป ก็จะจัดเป็นกลุ่มใหญ่ แต่ก็อาจจะแบ่งเป็นกลุ่มย่อยได้ และมีความเห็นว่า จำนวนสมาชิกมิใช่ปัญหาสำคัญ แต่องค์ประกอบอื่น ๆ ซึ่งได้แก่ ความสัมพันธ์ของสมาชิกและการร่วมมือในการทำงานของสมาชิก จะมีความ

การทำงานของกลุ่มมากกว่า

จำเนียร ช่วงโชติ (2521 : 5) กล่าวว่า ในวงการการศึกษาขนาดของกลุ่มที่ใช้ศึกษา มักจะเป็นกลุ่มมีสมาชิกไม่เกิน 15 คน เพราะจะทำให้สมาชิกของกลุ่มมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด และในด้านการเรียนรู้ ก็จะมีการเรียนรู้ที่ได้ผลดีกว่ากลุ่มขนาดใหญ่

คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2530 : 26) กล่าวว่า ขนาดของกลุ่มอาจจะเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่ง ในการพิจารณาธรรมชาติของปฏิสัมพันธ์ของกลุ่ม กลุ่มที่มีขนาดแตกต่างกัน จะทำให้กระบวนการปฏิสัมพันธ์แตกต่างกันไปด้วย ในกลุ่มที่มีสมาชิกมากเกินไปความจำเป็น สมาชิกจะต้องทำงานซ้ำซ้อนกัน บางคนคาดหวังว่าจะได้รับผิดชอบทั้งหมด ในขณะที่คนอื่นรู้สึกคับข้องใจ ที่ไม่มีงานทำ ไม่มีโอกาสได้ใช้ทักษะที่ตนเองมีอยู่ ขนาดของกลุ่มไม่ควรเกิน 15 คน กลุ่มจะใหญ่เท่าใดขึ้นอยู่กับความจำเป็นของสถานการณ์ จุดมุ่งหมายของกลุ่ม แหล่งที่จะให้ความช่วยเหลือในกลุ่ม และระดับวุฒิภาวะของบุคคลในกลุ่ม

จากขนาดของกลุ่มดังที่กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่า ขนาดของกลุ่มที่เหมาะสมในการทำกิจกรรมกลุ่มควรเป็นกลุ่มที่มีขนาดเล็กตั้งแต่ 9 - 10 คน และมากที่สุดไม่เกิน 15 คน เพราะถ้าจำนวนสมาชิกมากเกินไป จะมีผลเสียต่อความใกล้ชิด ความสัมพันธ์และความร่วมมือในการทำงานของสมาชิกในกลุ่ม

1.1.5 ลำดับขั้นของกิจกรรมกลุ่ม

วิภา วโรตมะวิชญ์ (2530 : 252 - 253) กล่าวถึง ลำดับขั้นของการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม ไว้ดังนี้

1. ขั้นลงมือปฏิบัติ เป็นขั้นที่สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม
2. ขั้นค้นพบ เมื่อนักเรียนได้มีส่วนร่วมโดยมีการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองแล้ว เขาจะเกิดความรู้สึกละเอียดและเกิดความเข้าใจตนเอง อันจะนำไปสู่การค้นพบสิ่งที่เรียนรู้ด้วยตนเอง
3. ขั้นวิเคราะห์เป็นขั้นที่สำคัญที่สุด เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้วิเคราะห์ถึงสิ่งที่ได้กระทำลงไป โดยครูจะตั้งคำถามว่า อะไร ทำไม และอย่างไร เพื่อให้ผู้เรียนสามารถรวบรวมสิ่งต่าง ๆ ทั้งด้านความรู้ และ การมีส่วนร่วมทางอารมณ์ ให้รวมกันเป็นจุดเดียว

4. ชื่อนำไปใช้หรือประยุกต์ใช้กับตนเองและผู้อื่น เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้ก้าวหน้าไปอีกขั้นหนึ่ง คือ สามารถเชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้กับตนเองและผู้อื่นได้

คมเพชร นัตรสุกกุล (2522 : 23 - 24) กล่าวถึงระยะการพัฒนาของกลุ่ม (Developmental Phase of Group) ว่าการที่จะทำให้กลุ่มเป็นกลุ่มที่สมบูรณ์นั้น กลุ่มจะต้องผ่านระยะต่าง ๆ 4 ระยะ คือ

1. ระยะที่บุคคลแต่ละคนมีการแข่งขันและมีศูนย์กลางอยู่ที่ตนเอง
2. ระยะของความขัดแย้งและความคับข้องใจ
3. ระยะที่กลุ่มมีความสามัคคี
4. ระยะที่มีผลงานและยึดกลุ่มเป็นศูนย์กลาง

ประนอม เจริญ (2531 : 103) กล่าวถึง การดำเนินงานของกลุ่มไม่ว่าจะเป็นกลุ่มในลักษณะใด จะมีกระบวนการดำเนินงานเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นรวมกลุ่ม (Forming Stage) เป็นขั้นแรกที่สมาชิกของกลุ่ม มารวมกัน ถ้ายังไม่รู้จักดีพอ ทุกคนจะสงวนท่าทีไม่ค่อยแสดงออกในระยะนี้ จึงเป็นหน้าที่ของผู้สอน ที่จะต้องประสานงาน ให้สมาชิกในกลุ่มรู้จัก และคุ้นเคยกันก่อน เช่น อาจมีการแนะนำตัว เป็นต้น

2. ขั้นกำหนดจุดมุ่งหมายของกลุ่ม (Norming Stage) เมื่อสมาชิกภายในรู้จักกันแล้ว กลุ่มจะเริ่มคิดถึงเป้าหมายของกลุ่ม และภารกิจของกลุ่มที่จะต้องรับผิดชอบ ในขั้นนี้ผู้สอนจะมีบทบาทร่วมกับผู้เรียน ในการกำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้และ กิจกรรมที่สมาชิกของกลุ่มจะต้องทำงานร่วมกัน

3. ขั้นระดมความคิด (Storming Stage) เป็นขั้นที่บรรยากาศของการทำงานเริ่มจริงจังมากขึ้น สมาชิกภายในกลุ่มพยายามกำหนดร่างกฎเกณฑ์ และระเบียบของกลุ่ม ในขั้นนี้ผู้สอน อาจมี 2 บทบาท คือปล่อยให้ผู้เรียนดำเนินการไปโดยลำพัง หรือเข้าร่วมในฐานะเป็นสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่ม

4. ขั้นกระชับความสัมพันธ์ (Reforming Stage) เป็นขั้นที่กลุ่มรู้จักคุ้นเคย และเข้าใจบทบาทของตนเป็นอย่างดี จึงทำให้การดำเนินงานของกลุ่มเป็นไปด้วยดี

5. ขั้นสลายตัว (Disbanding Stage) เป็นขั้นสุดท้ายเมื่อสมาชิกของกลุ่มได้ร่วมมือกัน ดำเนินงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย จนบรรลุเป้าหมายแล้ว

ภารกิจของกลุ่มเริ่มลดลงไปด้วย ทำให้กลุ่มเริ่มสลายตัว ในขั้นนี้ผู้สอนจะมีบทบาทในการทบทวนการดำเนินงานของกลุ่มที่ผ่านมา เพื่อทำการสรุปผล และเสนอแนะแนวทางในการนำผลไปใช้หรือนำไปศึกษาค้นคว้าต่อไป

จากลำดับขั้นของกิจกรรมกลุ่มดังกล่าวพอสรุป ได้ว่า ลำดับขั้นของกิจกรรมกลุ่มนั้นประกอบด้วย ขั้นลงมือปฏิบัติ ขั้นกระชับความสัมพันธ์ ขั้นวิเคราะห์ ขั้นสรุปนำไปประยุกต์ใช้กับตนเองและผู้อื่น และขั้นประเมินผล

1.1.6 กิจกรรมที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่ม

ทิสนา แคมมณี (2522 : 201 - 202) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมกลุ่มให้สอดคล้องกับหลักทฤษฎีว่า มีอยู่หลายวิธี ดังนี้

1. เกม (Game) เป็นวิธีการวิธีหนึ่งซึ่งนำมาใช้ในการสอนได้ดี โดยครูผู้สอนสร้างสถานการณ์สมมติขึ้น ให้ผู้เรียนลงเล่นด้วยตนเองและภายใต้ข้อตกลงหรือกติกาบางอย่างตามที่กำหนดไว้ ซึ่งผู้เรียนจะต้องตัดสินใจทำอย่างใดอย่างหนึ่ง อันจะมีผลออกมาในรูปของการแพ้ชนะ วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ความรู้ตึกนักคิดและพฤติกรรมต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ นอกจากนั้นยังช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานในการเรียนด้วย

2. บทบาทสมมติ (Role Playing) เป็นวิธีการอีกวิธีหนึ่งที่เริ่มได้รับความนิยม ในการนำมาใช้ในการสอน วิธีการนี้ยังมีลักษณะเป็นสถานการณ์สมมติเช่นเดียวกับเกม แต่มีการกำหนดบทบาทของผู้เล่นในสถานการณ์ที่สมมติขึ้นมานั้นแล้วให้ผู้เรียนเข้าสวมบทบาทนั้น และแสดงออกตามธรรมชาติ โดยอาศัยบุคลิกภาพ ประสบการณ์และความรู้ตึกนักคิดของตนเองเป็นหลัก ดังนั้นวิธีการนี้จึงมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสศึกษาวิเคราะห์ถึงความรู้ตึก และพฤติกรรมของตนอย่างลึกซึ้งและยังช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่น่าสนใจ และน่าติดตามอีกด้วย

3. กรณีตัวอย่าง (Case) เป็นวิธีการสอนอีกวิธีหนึ่ง ซึ่งใช้กรณีหรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริง นำมาคัดแปลง และใช้เป็นตัวอย่างในการให้ผู้เรียน ได้ศึกษาวิเคราะห์และอภิปรายกัน เพื่อสร้างความเข้าใจ และฝึกฝนหาทางแก้ไขปัญหานั้น วิธีการนี้ช่วยให้ผู้เรียนได้รู้จักคิด และพิจารณาข้อมูลที่ได้รับมาอย่างถี่ถ้วนและการอภิปรายจะช่วยให้ผู้เรียน ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน รวมทั้งนำเอากรณีต่าง ๆ ซึ่งคล้ายกับชีวิตจริงมาใช้จะช่วยให้การเรียนรู้ มีลักษณะใกล้เคียงกับความ

เป็นจริง ซึ่งมีส่วนทำให้การเรียนรู้มีความหมายสำหรับผู้เรียนมากขึ้น

4. สถานการณ์จำลอง (Simulation) คือการจำลองสถานการณ์จริงหรือสร้างสถานการณ์ให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริง แล้วให้ผู้เรียนลงไปอยู่ในสถานการณ์นั้นและมีปฏิริยาโต้ตอบกัน วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทดลองพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งในสถานการณ์จริง ผู้เรียนอาจจะไม่กล้าแสดงออก เพราะอาจเป็นการเสี่ยงต่อผลที่จะได้รับจนเกินไป

5. ละคร (Acting or Dramatization) คือวิธีการที่ให้ผู้เรียนได้ทดลองแสดงบทบาทตามบทที่เรียนหรือกำหนดไว้ โดยผู้เรียนจะต้องพยายามแสดงให้สมตามที่กำหนดไว้ โดยไม่นำเอาบุคลิกภาพ และความรู้สึกนึกคิดของตนเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง อันจะมีส่วนทำให้เกิดผลเสีย ต่อการแสดงบทบาทนั้น ๆ วิธีการนี้จะเป็วิธีการที่ช่วยทำให้ผู้เรียน ได้มีประสบการณ์ในการที่เข้าใจในความรู้สึก เหตุผลและพฤติกรรมของผู้อื่น ซึ่งความเข้าใจนี้ มีส่วนเสริมสร้างความเห็นอกเห็นใจกัน นอกจากนั้นการที่ผู้เรียนได้มีโอกาส แสดงละครร่วมกันจะช่วยฝึกให้ผู้เรียนเกิดความรับผิดชอบในการเรียนร่วมกัน และได้ฝึกการทำงานร่วมกันด้วย

6. กลุ่มย่อย (Small Group) วิธีการใช้กลุ่มย่อยในการสอนนี้เป็นวิธีการที่ใช้กันมานานแล้ว อาจเป็นเพราะเล็งเห็นว่าเป็นประโยชน์ในการเรียนของผู้เรียนกลุ่มย่อยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนได้มีส่วนในการแสดงออก และช่วยให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลเพิ่มเติมมากขึ้นจากกิจกรรมที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่มดังกล่าว

สรุปได้ว่ากิจกรรมกลุ่มที่ใช้ ได้แก่ เกม บทบาทสมมติ กรณีตัวอย่าง สถานการณ์จำลอง ละคร และกลุ่มย่อย

1.1.7 คุณค่าของกิจกรรมกลุ่ม

คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2530 : 15 - 19) กล่าวถึงคุณค่าของกิจกรรมกลุ่ม (Values in Group Activies) ว่านอกเหนือจากความสำเร็จของกิจกรรมที่ทำแล้ว กิจกรรมกลุ่มยังมีคุณค่าด้านอื่น ๆ อีกได้แก่

1. คุณค่าในด้านพัฒนาการ (Developmental Values) กิจกรรมกลุ่มสามารถสร้างพัฒนาการให้กับบุคคลในกลุ่มเป็นอย่างดี กิจกรรมแต่ละประเภทสนองความพึงพอใจของบุคคลแตกต่างกันไป คุณค่าด้านพัฒนาการที่เกิดขึ้นมีดังต่อไปนี้

1.1 การสนองความต้องการพื้นฐานของบุคคล เช่น ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ความต้องการความปลอดภัย ต้องการการยอมรับจากหมู่คณะ

1.2 การสร้างพัฒนาการด้านอารมณ์และสังคม เมื่อบุคคลเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม เขาจะได้มีโอกาสเรียนรู้เรื่องการปฏิบัติตนในสังคม และในขณะเดียวกัน เขาก็จะเรียนรู้เรื่องการควบคุมการแสดงออกทางอารมณ์ด้วย

1.3 การพัฒนาด้านทัศนคติ ความสนใจ ความสามารถ และปฏิกิริยาทางสังคม ในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม บุคคลจะต้องมีทัศนคติที่ดี ต่อบุคคลอื่น มีการเคารพบุคคลอื่น จึงจะทำให้อยู่ร่วมกับกลุ่มได้ ถ้าหากไม่มีคุณสมบัติดังกล่าวแล้ว จะทำให้ไม่สามารถปรับตัวได้กับสมาชิกในกลุ่ม นอกจากนี้แล้วในขณะที่บุคคลมีความซาบซึ้งในกิจกรรมต่าง ๆ อาจจะพัฒนาความสนใจที่แน่นอนเมื่อมีการปฏิบัติงาน ในกลุ่มบุคคลมักจะได้ทำงานบางอย่าง ซึ่งเท่ากับเป็นการพัฒนาความสามารถที่มีอยู่ในตัวบุคคลให้ดีขึ้น นอกจากนี้แล้ว ยังช่วยให้บุคคลที่มาจากครอบครัวต่างกัน ได้เรียนรู้เรื่องของสังคม สามารถแสดงพฤติกรรมให้เหมาะสม นั้นหมายความว่า มีความเข้าใจในเรื่องปฏิกิริยาของสังคม (Social Norm) ดีขึ้น

1.4 คุณค่าด้านอาชีพ กิจกรรมกลุ่มบางประเภทไม่ใช่ว่าจะให้ข้อสนเทศทางอาชีพเท่านั้น แต่จะให้ประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ ต่ออาชีพต่าง ๆ เช่น คนตรี ศิลปะ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น ความสำเร็จในการประกอบอาชีพของบุคคลจะขึ้นอยู่กับประสบการณ์ ในอดีต กล่าวคือ การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างประสบการณ์และอาชีพ ถ้าหากความสัมพันธ์นั้นเป็นไปได้อย่างดี ย่อมจะแสดงให้เห็นว่ามีโอกาสจะประกอบอาชีพได้ดี ดังนั้นจึงทำให้เห็นว่าประสบการณ์ที่ได้รับจากการทำกิจกรรมกลุ่ม ในโรงเรียน มีคุณค่าต่อการเลือกอาชีพของนักเรียน

1.5 ความเจริญงอกงามด้านความรู้และทักษะ ในขณะที่นักเรียนได้มีโอกาสทำงานเป็นกลุ่มนั้น อาจจะได้รับความรู้และทักษะบางประการ ตัวอย่าง เช่น การพูดในที่สาธารณะ การอภิปรายกลุ่ม กฎระเบียบในการทำงานเป็นหมู่คณะ การประสานงาน เป็นต้น กลุ่มความสนใจที่นักเรียนเป็นสมาชิก อาจจะเป็นด้าน การละคร การเขียน การกีฬา การถ่ายรูป ก็ย่อมจะช่วยให้ นักเรียน มีทักษะเฉพาะอย่างดีขึ้น สรุปแล้วอาจจะกล่าวได้ว่า นักเรียนที่เข้ากลุ่มย่อย จะได้รับโอกาสอันดีมีประโยชน์ ต่อตนเอง มากกว่านักเรียนที่ไม่เข้ากลุ่ม

2. คุณค่าด้านการวินิจฉัย (Diagnostic Values) สำหรับผู้นำกลุ่ม เมื่อมีการทำกิจกรรมกลุ่ม จะทำให้มีโอกาสที่จะสังเกตสมาชิกในกลุ่ม แต่ละคน ทำให้ได้รับความเข้าใจอย่างดีในตัวสมาชิก

3. คุณค่าในด้านการบำบัด (Therapytic Values) ในการรวมกลุ่มของบุคคลนั้น จะมีค่าต่อการบำบัดได้เป็นอย่างดี ในโรงพยาบาลคลินิก จะนำวิธีการกลุ่มไปใช้ในการรักษาคนไข้ โดยทำการบำบัดทางจิตวิทยา กับคนไข้เป็นกลุ่ม (Group Psychotherapy) สำหรับโรงเรียน ผู้เรียนมีปัญหาลักษณะคล้ายกันอาจได้รับความช่วยเหลือโดยการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม (Group Counseling) แต่สำหรับผู้เรียน ที่มีปัญหาเพียงเล็กน้อย จะได้รับประโยชน์จากกิจกรรมกลุ่ม เช่น การแก้ปัญหาทางอารมณ์ การพัฒนานิสัยของตนเอง เป็นต้น

4. คุณค่าต่อโรงเรียนและชุมชน (Values to the School and Community) นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม จะมีโอกาสในการพัฒนาตนเองให้ด้านต่าง ๆ ทำให้เป็นบุคคลที่มีความสามารถ มีคุณค่า สร้างประโยชน์ให้แก่โรงเรียนและชุมชนได้

ศุภวดี บุญดวงศ์ (2527 : 3 - 4) ได้กล่าวถึงคุณค่าของกิจกรรมกลุ่มไว้ดังนี้

1. คุณค่าด้านการพัฒนา

1.1 กิจกรรมกลุ่ม สามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐาน ของสมาชิกได้ ซึ่งความต้องการเหล่านี้ได้แก่ ต้องการให้ผู้อื่นยอมรับยกย่องเคารพในศักดิ์ศรี และคุณค่าของตนเอง ต้องการความอบอุ่น มั่นคงและปลอดภัย ถ้าหากกิจกรรมกลุ่มมีประสิทธิภาพก็จะส่งผลให้สมาชิกมีความรู้สึกว่าตนประสบผลสำเร็จ เคารพในคุณค่าของตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง และให้ความร่วมมือในกิจกรรมกลุ่มอย่างเต็มที่

1.2 พัฒนาทางด้านสังคมและอารมณ์ของสมาชิก ช่วยให้เกิดความเห็นอก เห็นใจ เข้าใจ ยอมรับผู้อื่น เรียนรู้กระบวนการให้และการรับ ซึ่งเป็นพื้นฐานความเข้าใจเบื้องต้นของการอยู่ร่วมกันในสังคม รู้จักวิธควบคุมอารมณ์ของตนมีความอดทน มองโลกในแง่ดี มีน้ำใจเป็นนักกีฬา และสามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้

1.3 พัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับ ค่านิยม ทัศนคติ และปทัสถานของสังคม จากการปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มสมาชิกได้เรียนรู้เกี่ยวกับการคาดหวังของกลุ่ม

ที่มีต่อคนทั้งพฤติกรรมและทัศนคติ เพื่อเป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจเลือกสิ่งที่ดี และเหมาะสมที่สุด เกี่ยวกับการตั้งกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของกลุ่ม ควรเปิดโอกาสให้สมาชิก ร่วมพิจารณาแสดงความคิดเห็นด้วย

1.4 พัฒนาค่านิยมเกี่ยวกับอาชีพ การที่สมาชิกมีส่วนร่วมในกิจกรรม กลุ่มจะช่วยให้ทราบข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับอาชีพ มีการเตรียมวางแผน เกี่ยวกับอาชีพของตน ในอนาคต ได้เรียนรู้ความแตกต่าง ระหว่างบุคคล ด้านความสามารถ ความสนใจ ฐานะทางเศรษฐกิจซึ่งมีส่วนสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกอาชีพที่แตกต่างกันของบุคคล

1.5 พัฒนาความสามารถ และทักษะต่าง ๆ ซึ่งสมาชิกได้ใช้และฝึก ความสามารถ ตลอดจนทักษะต่าง ๆ อย่างเต็มที่ในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม เช่น การพูดในที่สาธารณะ การอภิปรายกลุ่มและการวางแผน

2. คุณค่าด้านการวิจัย ผู้นำกิจกรรมสามารถสังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ ของสมาชิก ขณะที่เข้าร่วมกิจกรรม ทำให้สมาชิกเข้าใจได้ลึกซึ้ง ทราบถึงพฤติกรรมที่เป็น อุปสรรค ในการเข้าร่วมกลุ่ม เพื่อจะได้หาวิธีการปรับปรุงแก้ไข และให้ความช่วยเหลือต่อไป สำหรับสมาชิกเอง ก็ได้มีโอกาสศึกษาตนเองจากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ทำให้ ทราบขอบเขตความสามารถของตน เพื่อจะได้เข้าใจ และยอมรับตนเอง อย่างใกล้ชิด ยิ่ง ความเป็นจริงมากยิ่งขึ้น

3. คุณค่าด้านการบำบัด การจัดกิจกรรมกลุ่มเป็นวิธีบำบัดอย่างหนึ่งเพื่อ ช่วยเหลือสมาชิกที่มีปัญหาเป็นกรณีพิเศษ และต้องได้รับการดูแลเอาใจต่ออย่างใกล้ชิด ดังตัวอย่างสมาชิกที่มีปัญหาทางด้านอารมณ์ ก็เข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมภาคฤดูร้อน มีโอกาสทำงานร่วมกับผู้อื่น เผชิญหน้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งช่วยให้เขาเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่นเพิ่มขึ้นและปรับปรุงลักษณะนิสัยของตนเสียใหม่

4. คุณค่าต่อสถานศึกษาและชุมชน เมื่อนักเรียนพัฒนาด้านต่าง ๆ จาก การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ย่อมส่งผลให้การทำงานกลุ่มในสถานศึกษามีประสิทธิภาพยิ่ง ขึ้น ลดปัญหาต่าง ๆ ได้มาก นักเรียนก็จะเป็สมาชิก ที่มีคุณภาพของสถานศึกษาและ นั่นคือยอมเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนด้วย

จากคุณค่าของกิจกรรมกลุ่มดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า นอกเหนือ จากความสำเร็จของกิจกรรมที่ทำแล้ว กิจกรรมกลุ่มยังมีคุณค่าด้านการพัฒนาในด้าน ต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านอาชีพ และความเจริญงอกงาม ด้านความรู้ และทักษะคุณค่า

ด้านการวินิจฉัย คุณค่าด้านการบำบัด และคุณค่าต่อโรงเรียนและชุมชน

1.1.8 ประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

โรเจอร์ (Rogers. 1970 : 121 - 122) ได้กล่าวถึงผลการศึกษาวิจัยของ กิบ (Gibb) ที่พบว่าวิธีการกลุ่มจะให้ผลส่งเสริมสร้างสรรค์ทางด้านจิตวิทยามาก กล่าวคือ จะมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านการรับรู้ทางความรู้สึก มีการตระหนักถึงความรู้สึกของตนเองและผู้อื่นมากขึ้น ตลอดจนเปิดเผยความรู้สึก มีความจริงใจ และเป็นไปอย่างธรรมชาติ มีการเปลี่ยนแปลงทางความสามารถในการควบคุมความรู้สึกต่าง ๆ ของตนเอง มีการแสดงพฤติกรรมที่ตรงกับความรู้สึกของตน มีแนวทางในการสร้างแรงจูงใจ หมายถึง การเข้าใจในตนเอง (Self - Actualization) การรู้จักคัดค้านใจด้วยตนเอง มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านทัศนคติทั้งต่อตนเองและผู้อื่น หมายความว่าบุคคลจะยอมรับตนเอง พัฒนาในเรื่องคุณค่าของตนเอง เข้าใจตนเอง และมีความมั่นคงยิ่งขึ้น ในด้านทัศนคติที่ดีต่อผู้อื่น ได้แก่ การใช้อำนาจลดน้อยลง มีการยอมรับผู้อื่นมากขึ้น ลดการตั้งสอนและควบคุมผู้อื่น มีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้น และมีความรู้สึกพึ่งพากันและกัน เชื่อในความสามารถของบุคคล มีการแก้ปัญหาโดยการทำงานเป็นกลุ่ม และเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม

พัชนี วรกวิน. (2522 : 149 - 150) ได้กล่าวถึงผลของการจัดกลุ่มหรือกิจกรรมกลุ่มไว้หลายด้านที่สอดคล้องกับของ กิบ (Gibb) คือผลในด้านทัศนคติต่อตนเอง การได้เข้าร่วมกลุ่มนั้นเป็นการแสดงถึงการยอมรับจากกลุ่ม ทำให้เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจ ความอบอุ่นใจ และรู้สึกว่าตนเองมีค่า ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง และในการเข้าร่วมกลุ่มนั้น จะต้องมีส่วนร่วมซึ่งกันและกัน มีการกระทำร่วมกันซึ่งเป็นโอกาสให้ได้ทำความเข้าใจตนเอง และสมาชิกอื่นในกลุ่มพยายามแก้ไขข้อบกพร่องของตน ทำให้มีมโนภาพแห่งตนดีขึ้น และยังมีผลต่อทัศนคติต่อผู้อื่นยอมรับฟังเหตุผลความคิดเห็น เคารพในสิทธิหน้าที่ของกันและกัน ซึ่งจะมีผลต่อการให้ความร่วมมือในการทำงานของกลุ่ม หากได้รับการยอมรับจากสมาชิก รู้สึกว่าสมาชิกในกลุ่มหวังดีต่อตน สมาชิกแต่ละคนมีทัศนคติที่ดีต่อกัน ก็จะเกิดความสามัคคีขึ้น และเมื่อลงมือทำงานก็จะได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี

นอกจากสมาชิกของกลุ่มจะได้รับประโยชน์โดยตรงดังกล่าวแล้ว ผลพลอยได้อื่น ๆ อันเกิดจากการเข้าร่วมกลุ่ม (พนม ลิ้มอารีย์. ม.ป.ป. : 56 - 57) มีดังนี้

1. กลุ่มจัดเป็นสนามสำหรับทดสอบความสามารถของสมาชิก เช่น เด็กวัยรุ่นต้องการคบเพื่อนต่างเพศ แต่มีความรู้สึกเคอะเขิน แต่ถ้าเด็กเหล่านั้นได้เข้ากลุ่ม มีการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน ปฏิบัติกิจดังกล่าว ก็จะค่อย ๆ หายและเป็นปกติได้ หรือในกรณีที่คนเก่ง แต่ไม่มีโอกาสจะพูดที่ไหน ก็จะอาศัยกลุ่มเป็นที่ทดลองหรือแสดงความสามารถให้คนอื่นเห็น

2. กลุ่มเป็นที่แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เจตคติ ความคิดเห็น ช่วยปรับปรุงเจตคติและนิสัยใจคอของสมาชิก และให้สมาชิกได้เป็นกำลังใจให้แก่กันและกัน

3. กลุ่มช่วยเสริมสร้างควมมีวินัยให้แก่ตนเอง เมื่อสมาชิกเข้ากลุ่มจะต้องมีการปฏิบัติกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ ปฏิบัติตามกฎหมายเกณฑ์ร่วมกัน ซึ่งจะช่วยให้สมาชิกมีความอดทนด้วย

4. กลุ่มช่วยให้เกิดความรู้สึกปลอดภัยให้ความอบอุ่น ให้กำลังใจ ให้ความรัก และกลุ่มยังเป็นเครื่องบำรุงขวัญของสมาชิก ด้วยการทำให้เด็กมีความรู้สึกว่า เขาเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม เป็นที่รักและได้รับการยกย่องจากกลุ่ม จะช่วยให้เด็กมีความเข้าใจตนเองดีขึ้น เกิดความรู้สึกมั่นคง ปลอดภัย และเชื่อมั่นในตนเองขึ้น

จากผลของการที่สมาชิกได้เข้าร่วมกลุ่ม พอสรุปได้ว่าการเข้ากลุ่ม จะทำให้เด็กเข้าใจความรู้สึกที่มีต่อตนเองและเพื่อนเข้าใจพฤติกรรมของตนเองที่มีต่อเพื่อน รู้จักให้และรับ มีการแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน ให้ความร่วมมือในการทำงาน รับผิดชอบในการทำงานและมีความสามัคคีกัน

1.2 งานวิจัยเกี่ยวกับกลุ่มและกิจกรรมกลุ่ม

1.2.1 งานวิจัยในประเทศ

ถัดดาวรรณ ณ ระนอง (2525 : 52) ได้ทำการทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่ได้รับการฝึกด้วยกิจกรรมกลุ่มมีการพัฒนาการด้านความมีวินัยสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลาวัญย์ มหาทุมะรัตน์ (2529 : 52) ได้ทดลองใช้กิจกรรมกลุ่ม ในการพัฒนามนุษยสัมพันธ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนศรีศักดิ์สุวรรณวิทยา อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี ปีการศึกษา 2528 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยกิจกรรมกลุ่ม มีมนุษยสัมพันธ์สูง กว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบบรรยาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บุญศรี จิงธนาเจริญเลิศ (2530 : 46) ได้ทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนนทรีวิทยา กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มที่ได้รับการสอน โดยใช้กิจกรรมกลุ่มมีการปรับตัวกับเพื่อนสูง กว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สาตี จบศรี (2531 : 48) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนคลองสิบตาม “ ศิวศิริราษฎร์บำรุง ” จังหวัดปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยต่ำ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม มีความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยสูง กว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นฤมล วรรณกุล (2531 : 37 -38) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มกับสไลด์เทปที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องหนังสืออ้างอิงของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนราชินีบูรณะ จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่านักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้สไลด์เทปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พวงแก้ว เนตรโอภากรณ์ (2533 : 66) ได้ศึกษาเรื่องผลการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม ของนักเรียนชั้นประถมปีที่ 6 โรงเรียนบ้านลานแหลม จังหวัดนครปฐม ปีการศึกษา 2532 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม มีความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มสูงกว่าก่อนการฝึก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบบรรยายเกี่ยวกับความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม มีความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มสูงกว่าก่อนการได้รับข้อสนเทศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อเปรียบเทียบความร่วมมือ ใน

การอภิปรายกลุ่มของทั้งสองกลุ่ม ภายหลังการทดลอง ปรากฏว่า นักเรียนในกลุ่มที่ ได้รับการฝึกโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม มีความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มสูงกว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

มารีตา เครื่องพนัส (2536 : 50 - 51) ได้ทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการรับรู้ด้านอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านป่าซาง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มมีการรับรู้ ด้านอาชีพสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.2.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ริชาร์ดสัน และฮอลเวิร์ท (วาสิณี ชูสงค์. 2525 : 29 ; อ้างอิงมาจาก Richardson and Hallworth. 1968 : 124) ได้ทดลองสอนเรื่องความภาษาอังกฤษชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มทดลองสอนโดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ กลุ่มควบคุมสอนโดยวิธีการสอนแบบเก่า ผลปรากฏว่า กลุ่มทดลอง มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนและเนื้อหาได้มากกว่ากลุ่มควบคุม

เคอร์ชมิคห์ (Durschmidt. 1977 : 3953 - A) ได้ทำการศึกษาผลของการใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาความเข้าใจในตนเอง ของนักศึกษาในกลุ่มทดลอง จำนวน 38 คน โดยการให้เข้าร่วมกลุ่มการสัมมนาที่เปิดโอกาสให้แต่ละบุคคลได้แสดงศักยภาพที่แท้จริงของตนเอง ส่วนกลุ่มควบคุมจำนวน 63 คนยังคงให้เรียนตามปกติ ผลปรากฏว่า เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแล้วกลุ่มทดลองมีการยอมรับตนเองดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการเข้าใจในตนเองของทั้งสองกลุ่มนั้นไม่แตกต่างกัน

เทรปปา และไฟร์ค (Treppa and Frike. 1972 : 466 - 468) ได้ทำการฝึกโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม กับกลุ่มทดลอง 11 คน และกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการฝึกเลย 11 คน พบว่า กลุ่มที่ได้รับการฝึกมีการเปลี่ยนแปลงความเข้าใจในตนเองไปในทางที่ดีขึ้น ในด้านความสามารถในการควบคุมตนเอง คุณค่าของการมีชีวิตอยู่การนับถือตนเอง การยอมรับตนเอง ความเข้าใจในความเป็นมนุษย์ ความสามารถในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ และความคิดเกี่ยวกับตนในอุดมคติ

เล็กซ์ (Lex. 1973 : 6093 - A) ได้ทำการทดลองสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ในกลุ่มทดลอง และสอนแบบเก่าในกลุ่มควบคุม ผลการทดลองก่อนสอน และหลังสอน พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 2 กลุ่ม แต่ก็พบว่า สมาชิกของกลุ่มทดลอง มีความพอใจในประสบการณ์ที่ได้รับ ยินดีร่วมกิจกรรมกลุ่ม และอยากเรียนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์อีก

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม สรุปได้ว่า กิจกรรมกลุ่มสามารถพัฒนามนุษยสัมพันธ์ ความมีวินัยในตนเอง ความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย ความร่วมมือ ในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียน การรับรู้ด้านอาชีพ และการปรับตัวกับเพื่อน

2. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อน

2.1 เอกสารเกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อน

2.1.1 วัยรุ่นกับการคบเพื่อน

วัยรุ่นเป็นวัยแห่งการปรับตัว เป็นวัยแห่งปัญหา เป็นวัยที่มีความเครียดทางอารมณ์ ตัดสินใจรวดเร็ว และรุนแรง (Hurlock. 1964 : 3) เป็นวัยที่เต็มไปด้วยความกระตือรือร้น ต้องการเป็นอิสระ สู้งานภายนอกบ้าง วัยรุ่นศึกษาประสบการณ์ชีวิตสังคมภายนอกด้วยการคบเพื่อน วัยเดียวกับเขา มีความกระตือรือร้น ที่อยากจะออกจากบ้านเพื่อไปคบหาเพื่อนซึ่งความรู้สึกนี้จะมี ความรุนแรงเพียงใดขึ้นอยู่กับความเข้าใจของครอบครัวต่อวัยรุ่น และความผูกพัน ที่วัยรุ่นมีต่อครอบครัว รวมทั้งความเข้าใจตัวเองของวัยรุ่น ถ้าความสัมพันธ์เหล่านี้เป็นไปด้ววัยรุ่นมีความรู้สึกถึงตนเองในทางที่ดี ความต้องการที่จะออกจากบ้านเพื่อไปหาเพื่อน จะเป็นไปในทางที่มีความยับยั้งใจ รู้จักคบเพื่อนที่ดี (นวิวรรณ สุขพันธ์ไพฑาราม. 2527 : 112) นอกจากนี้ สุชา จันทรเฒ (2533. : 118) ได้กล่าวถึงการคบเพื่อนของวัยรุ่นว่าเพื่อนมีความสำคัญและมีความหมายต่อวัยรุ่นมาก วัยรุ่นจะรู้สึกว่าเพื่อนมีความจำเป็นจะขาดเสียมิได้ ในการประกอบกิจกรรมอะไรก็ตาม มักอาศัยเพื่อนเมื่อมีเรื่องอะไร ก็มักเล่า หรือขอความเห็นจากเพื่อน และปรึกษากับเพื่อนมากกว่าพ่อแม่ของตน

เพื่อนมีอิทธิพลอย่างยิ่งโดยเฉพาะในชีวิตวัยรุ่น เพราะ วัยรุ่นมีความปรารถนาอย่างแรงกล้า ที่จะทำตัวให้เพื่อนฝูงยอมรับนับถือ วัยรุ่นจะมีความเข้าใจคิดว่าเพื่อนมีความรู้สึกต่อตนอย่างไร ถ้าวัยรุ่นได้รับความนิยมนอกจากเพื่อนฝูงมากเพียงใด

ยอมทำให้เขาเป็นคนที่มึนงงและเป็นมิตร นำคบ กล้าแสดงออกกว้างขวางในการเข้าสังคม เป็น และมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้นเพียงนั้นซึ่งลักษณะต่าง ๆ ของบุคลิกภาพ ดังกล่าวนี้นี้ ย่อมจะช่วยให้วัยรุ่นได้รับความนิยมนอกห้องจากกลุ่มเพื่อนมากยิ่งขึ้นซึ่งจะส่งผลให้เกิดความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง ในแง่ที่ดีด้วยอีกต่อหนึ่ง (นิภา นิธิยานน. 2530 : 141) วัยรุ่นที่มีการปฏิบัติตนในการเข้าสังคมกับเพื่อนไม่ดี และไม่เป็นที่นิยมนอกห้องของเพื่อนฝูง มักจะสร้างเจตคติต่อตนเองในแง่ไม่ดีขึ้นมาโดยเฉพาะจะมีความรู้สึกเกรงเครียดและบางครั้งก็หวาดหวั่นใจ วัยรุ่นจะพยายามที่จะยอมรับและคล้อยตามความคิดเห็นการกระทำทุกอย่างของเพื่อน ผู้ที่เป็นที่รักใคร่และนิยมนอกห้องของกลุ่ม ทั้ง ๆ ที่บางครั้ง อาจไม่รู้สึกเต็มใจก็ตาม และบางครั้งจะพยายามแสดงตัวโอ้อวด เพื่อให้เพื่อนประทับใจในความสามารถของตน (เปรมปรี พงษ์ประสิทธิ์. 2538 : 46 ; อ้างอิงมาจาก สุพัตรา สุภาพ. 2529 : 71)

การที่วัยรุ่นได้รับการยกย่องและยอมรับนับถือจากกลุ่ม ไม่เพียงแต่จะมีอิทธิพลต่อการสร้างความรู้สึกนึกคิดต่อตนเองเท่านั้น แต่ยังมีอิทธิพลอย่างยิ่งในด้านการปรุงแต่งพฤติกรรมและลักษณะทางบุคลิกภาพทางสังคมอีกด้วย เนื่องจากความปรารถนาที่จะเป็นที่ยอมรับนับถือของเพื่อนนี้เอง วัยรุ่นจึงพยายามปรับปรุงความคิดและพฤติกรรมให้สอดคล้องกับมาตรฐานของกลุ่มที่ตนปรารถนาจะเข้าร่วมด้วย (สมชาย รัชชนกุล. 2526 : 101) จึงเป็นการสมควรที่จะให้วัยรุ่นได้เรียนรู้และเข้าใจวิธีการปฏิบัติตนกับเพื่อน เช่น การใช้ภาษาพูด วิธีการพูด รวมทั้งกิริยาท่าทางที่แสดงประกอบ การพูด เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นความประทับใจที่ก่อให้เกิดการยอมรับนับถือ อันจะนำไปสู่ความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน (Burton. 1977 : 76 -77) ซึ่งสอดคล้องกับ ไกรทซ์และเปอร์โก (Kreigh and Perko. 1983 : 34) ที่กล่าวว่า การปฏิบัติต่อกัน ไม่ว่าจะเป็นการกล่าววาจา หรือการแสดงกิริยาท่าทางเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของบุคคลทั้งสองฝ่าย ซึ่งจะนำมาสู่สัมพันธภาพที่ดีต่อกัน

2.1.2 อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนในวัยรุ่น

สุพัตรา สุภาพ.(เปรมปรี พงษ์ประสิทธิ์. 2538 : 47 ; อ้างอิงมาจาก สุพัตรา สุภาพ. 2529 : 69) กล่าวว่า กลุ่มเพื่อนเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญมากที่สุด สำหรับวัยรุ่น โดยเฉพาะ สังคมปัจจุบัน วัยรุ่นมักจะยึดเอาแบบอย่างจากกลุ่มเพื่อนเป็นแนวทางในการ

ปฏิบัติ กลุ่มเพื่อนที่มีอิทธิพล ดังนี้

1. สอนให้วัยรุ่นรู้จักอำนาจที่ไม่ใช่เป็นแบบส่วนตัว ในกลุ่มเพื่อนเล่น วัยรุ่นจะเรียนรู้กฎเกณฑ์ต่าง ๆ จากการมีส่วนร่วมเล่นด้วยเช่น การเล่นเกมฟุตบอลฝ่าฝืน ก็จะถูกกีดกันออกจากกลุ่ม ซึ่งในที่สุดบุคคลนั้นก็กลายเป็นคนรักษากฎเหมือนคนอื่น ๆ

2. กลุ่มเพื่อน ช่วยให้วัยรุ่นได้ทดลองข้อกำหนดหรือกฎเกณฑ์ของผู้ใหญ่ ปกติวัยรุ่น เมื่ออยู่ในกลุ่มมักจะกล้าทำอะไรที่ขัดแย้งหรือลองผิดผู้ใหญ่มากกว่าทำโดยลำพังคนเดียว แต่ในขณะที่เดียวกันก็จะทดสอบว่ากลุ่มจะขัดแย้งคือดั่งกับผู้ใหญ่ได้แค่ไหน และพอจะเชื่อถือฟังพาได้แค่ไหนซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับกำลังใจ

3. กลุ่มเพื่อนอาจจะถ่ายทอดระเบียบวิธีและคุณค่าที่ผู้ใหญ่ต้องการ หรืออาจเป็นไปในรูปตรงข้าม ซึ่งโดยทั่วไป จะเป็นตัวแทนถ่ายทอด คุณค่าที่ผู้ใหญ่ต้องการอย่างได้ผลดีที่สุด ถ้าหากกลุ่มสนับสนุน ระเบียบและคุณค่านั้น

2.1.3 แนวทางในการปฏิบัติตนกับเพื่อน

การที่จะทำให้วัยรุ่นสามารถปฏิบัติตนกับเพื่อนได้ถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ควรปฏิบัติดังนี้ (กันยา สุวรรณแสง. 2533 : 61 - 65 ; ปราณี พรหมวิเชียร. 2534 : 76 - 78)

1. แสดงกิริยายิ้มแย้มแจ่มใส เพราะรอยยิ้มเป็นการแสดงออกซึ่งความรักที่มีความหมายมากที่สุด แต่ลงทุนน้อยที่สุด

2. แสดงความสนใจกับบุคคลอื่น เช่น การทักทาย การไต่ถามทุกข์สุข

3. ตั้งใจฟัง บุคคลอื่นพูด หากท่านกำลังทำงาน เมื่อมีบุคคลอื่นมาสนทนาด้วย ก็ควรจะเก็บงานที่ทำเอาไว้ชั่วคราวก่อน อย่าทำงานไปด้วยพูดไปด้วยเป็นกิริยาที่ไม่เหมาะสมอันแสดงถึงการไม่ให้ความสนใจบุคคลนั้น

4. แสดงกิริยารับฟังข้อคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะของบุคคลอื่น

5. ทำตนให้เป็นคนมองโลกในแง่ดี อย่าจ้องจับผิดบุคคลอื่น จะทำให้เกิดความหวาดระแวงซึ่งกันและกัน หากบุคคลอื่นทำอะไรก็ให้มองในแง่ดีไว้ก่อนอย่าคอยจ้องแต่นินทา

6. แสดงความเกรงใจต่อบุคคลอื่น เนื่องจากความสนิทสนมเกินไปอาจทำ

ให้ไม่เกิดความเกรงใจกัน

7. รู้จักระงับอารมณ์ ในการคบหาสมาคมกับบุคคลอื่น ๆ นั้น อาจมีสิ่งทำให้เกิดไม่พอใจขึ้นได้ ดังนั้นหากเราเกิดอารมณ์ก็ควรระงับอารมณ์เอาไว้บ้าง เพราะการเป็นคนเจ้าอารมณ์ ไม่ได้ก่อให้เกิดอะไรดีขึ้นเลยนอกจากจะทำลายความสัมพันธ์ที่เคยมีมาก่อน

8. วางตัวอยู่ในฐานะที่เหมาะสมไม่แสดงกิริยาอาการโอ้อวดยกตนข่มท่าน ไม่ว่าบุคคลใดก็ตาม ไม่มีใครชื่นชม คนที่ข่มให้เขาค่ำลง

9. รู้จักปฏิเสธคำขอร้องที่ไม่มีเหตุผลของผู้อื่น ด้วยการแสดงใบหน้าปกติ น้ำเสียงเรียบ ดังชัดเจน มองสบสายตาเพื่อนเพื่อแสดงให้เห็นความจริงใจที่ต้องการให้เพื่อนทราบ ความรู้สึกที่แท้จริง

10. จดจำข้อมูลเล็ก ๆ น้อย ๆ ของเพื่อนไว้ แสดงความเอาใจใส่ ความสนใจเพื่อน แสดงความยินดีในสาระสำคัญ แสดงความห่วงใยเมื่อเพื่อนมีทุกข์

นอกจากนี้ นพพร พานิชสุข (2522 : 68 - 70) ได้เสนอแนะวิธีการที่พึงปฏิบัติต่อกันในการทำงานร่วมกับเพื่อน ดังนี้คือ

1. ความเป็นผู้มีอัธยาศัยไมตรีอันดีต่อกันเป็นองค์ประกอบสำคัญ และจำเป็นที่ต้องสร้างให้เกิดขึ้นในการทำงานร่วมกัน ควรพูดคุยสนทนา ด้วยถ้อยคำที่สุภาพไพเราะ อ่อนหวานนุ่มนวลและยิ้มแย้มแจ่มใส

2. ความสามัคคีของหมู่คณะหรือของเพื่อนร่วมงาน ความสามัคคี จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อสมาชิกแต่ละคน มีทัศนคติและความรู้สึกอันดีต่อกัน เห็นความสำคัญ ของกันและกัน และเห็นความสำคัญของกลุ่ม

3. ความเป็นผู้มีการยอมรับหรือตกลงกันในการทำงานร่วมกันนั้น เป็นเรื่องธรรมดาที่สมาชิกแต่ละคนอาจมีความคิดเห็นไม่ตรงกันอย่างไรก็ตาม ในการทำงานร่วมกันนั้น สมาชิกแต่ละคนควรจะได้รับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น มีเหตุผลเหนืออารมณ์ และปราศจากอคติ

4. ความเป็นผู้ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ตามความสามารถและตามโอกาสทั้งนี้ เพราะมนุษย์เราจำเป็นต้องมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน พึงพาอาศัยกัน ดังคำโบราณว่า “ น้ำพึ่งเรือ เสือพึ่งป่า ” เพราะชีวิตนี้ไม่แน่นอน วันหนึ่งข้างหน้าเราอาจต้องพึ่งพาอาศัยกันโดยไม่รู้ตัว จึงไม่ควรมองข้ามเห็นว่าไม่มีความสำคัญ สิ่งใดที่เรา

พอจะให้ความช่วยเหลือได้ถ้ามีโอกาสก็ควรจะให้การช่วยเหลือกัน

5. ความมีอิสระ สมาชิกจะต้องมีความเป็นอิสระในการคิด การแสดงความคิดเห็น ในการทำงานร่วมกันกับบุคคลอื่น ที่มีความแตกต่างกัน ทั้งตำแหน่ง สถานภาพหรือบทบาท หรืออื่น ๆ อาจจะทำให้มีการผูกขาดการใช้อำนาจ หรือมีความเกรงใจกันซึ่งอาจจะทำให้ สมาชิกที่ร่วมกันทำงานขาดอิสระในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งความคิดเห็นเหล่านั้นอาจจะเป็นประโยชน์ต่อกลุ่มก็ได้ ดังนั้นสมาชิกที่ทำงานร่วมกัน ควรจะตระหนักว่าสมาชิกแต่ละคนต่างก็มีอิสระที่จะแสดงความคิดเห็น

6. เป็นผู้มีความจริงใจ คุณลักษณะข้อนี้ของสมาชิกจะก่อให้เกิดการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เรื่องของความจริงใจ ในปัจจุบันเป็นสิ่งที่ค่อนข้างหาได้ยาก แม้ว่าทุกคนต่างก็เรียกร้องหา เรามักพบแต่ความอิจฉาริษยาแก่งแย่งชิงดีชิงเด่น เพราะมนุษย์นั้นมีกิเลส คือ โกรธ โลภ หลง อันเป็นรากฐานที่ทำให้เกิดความจริงใจลดน้อยลง ตราบใดที่มนุษย์ยังไม่ลดละกิเลสให้น้อยลง ความจริงใจจะหาได้ยาก เพราะต่างคนต่างสวมหน้ากากและแสดงละครเข้าหากัน ด้วยเหตุนี้ความจริงใจจึงเป็นรากฐานที่สำคัญประการหนึ่งในอันจะก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงานร่วมกัน

7. หลีกเลี่ยงการวิพากษ์วิจารณ์เพื่อนร่วมงาน การจะวิพากษ์วิจารณ์เพื่อนร่วมงาน สมาชิกทุกคนต้องระลึกว่าสักวันหนึ่งคำพูดจะต้องไปถึงหูของเพื่อนร่วมงาน และที่สำคัญไม่เป็นการยุติธรรมแก่เพื่อนร่วมงาน ถ้าเราด่วนวิพากษ์วิจารณ์สมาชิกเพื่อนร่วมงานฝ่ายเดียวทั้ง ๆ ที่เราไม่รู้จักเขาดีพอหรือได้ข้อมูลของเขามาผิด ๆ นอกจากนี้ สมาชิกที่ทำงานร่วมกันไม่ควรจะนิโทษกันและกัน ทั้งนี้เพราะว่าการวิพากษ์วิจารณ์หรือแม้กระทั่งการนิโทษ มิได้ก่อให้เกิดประโยชน์ในการสร้างความสามัคคีหรือการร่วมมือร่วมใจแต่ประการใด

8. ขกย่อง ชมเชยเพื่อนสมาชิกที่ร่วมงานด้วยกัน เมื่อมีโอกาสอันควร พฤติกรรมเช่นนี้ เป็นสิ่งที่พึงประสงค์ของทุกคน แต่ก็ไม่ควรทำพร่ำเพรื่อจนเกินไป การขกย่องชมเชยทั้งต่อหน้าและลับหลัง ด้วยความภูมิใจและมีเหตุผลต่อเพื่อนร่วมงาน เป็นการสร้างกำลังใจให้แก่ผู้ถูกชม การจะขอความร่วมมือจากเพื่อนสมาชิกในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ก็สะดวกขึ้น

สรุป ได้ว่าในการปฏิบัติตนกับเพื่อน ต้องให้ความจริงใจกับเพื่อน คบเพื่อน ด้วยน้ำใสใจจริง ทักทายเพื่อนด้วยรอยยิ้ม ใ้ถามทุกข์สุขของเพื่อน ยินดีต่อเพื่อน

เมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ ให้กำลังใจกับเพื่อน รับฟังเพื่อนเวลาเพื่อนมีปัญหาหรือต้องการเพื่อนคุย ให้ความสำคัญกับเพื่อน ชกช้อง ชมเชย ให้เพื่อนมีโอกาสร้องขอความช่วยเหลือ จดจำลักษณะเด่น หรือ เรื่องที่เกี่ยวข้องกับเพื่อน หรือที่เพื่อนชอบ เพื่อแสดงความสนใจ เอาใจใส่ต่อเพื่อน ให้ความเกรงใจต่อเพื่อน มองเพื่อนในแง่ดี ซึ่งถ้าวัยรุ่นไม่สามารถปฏิบัติตนกับเพื่อนได้อย่างนี้ เขาก็จะอยู่ในสังคมได้อย่างคับข้องใจ วางตัวในสังคมได้ไม่ถูกต้อง เกิดปัญหาขึ้นในสังคมต่อไป

2.2 งานวิจัยเกี่ยวกับการปฏิตนกับเพื่อน

2.2.1 งานวิจัยในประเทศ

มาลินี อยู่โพธิ์ (2525 : 61) ได้ศึกษา ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอินทาราม จังหวัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2525 ผลของการศึกษาพบว่า ปัญหาการปรับตัวของกลุ่มทดลองลดลงกว่าก่อนการได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

จิราภรณ์ หุ่นตระกูล (2528 : 51) ได้ศึกษาผลของการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อการพัฒนาการปรับตัว ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเสมียนนารี กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่ได้รับการทดลองโดยใช้บทบาทสมมติมีการพัฒนาการปรับตัวด้านสัมพันธภาพดีขึ้น กว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บุญศรี จิงหนาเจริญเลิศ (2530 : 46) ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนนทรีวิทยา กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม มีการปรับตัวกับเพื่อนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

ยรรยง ผิวอ่อน (2535 : 69) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบไม่นำทางที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อนของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ผลการศึกษาพบว่า นิสิตที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบไม่นำทาง มีการปรับตัวกับเพื่อนดีขึ้นกว่าก่อนได้รับการให้คำปรึกษาแบบไม่นำทาง อย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติ ที่ระดับ .05

อารีย์ ลิลา (2535 : 62) ได้ศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่มีต่อการสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านน้ำรอบ จังหวัดอุทัยธานี ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออก มีการสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อนดีขึ้น กว่าก่อนได้รับการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

กาญจน์กมล สุวิทย์รัตน์ (2537 : 58) ได้ศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม จังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออก มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

2.2.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

กรอนตันด์ (สุธัช โกศิยะกุล. 2526 : 32 ; อ้างอิงมาจาก Grounland. 1959) ศึกษาพบว่า เด็กที่ประสบปัญหาในการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนและสภาพสิ่งแวดล้อม มีปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลความขัดแย้งในกลุ่ม เป็นเหตุให้การเรียนไม่มีประสิทธิภาพเกิดความเครียดทางอารมณ์และมีความสุข

สแตรง (ชาคา บุญศรี. 2533 : 16 ; อ้างอิงมาจาก Strang. 1958 : 14 -15) ได้ศึกษาการปรับตัวของนิสิตกลุ่มที่ปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดี และกลุ่มที่ประสบความล้มเหลวในการปรับตัวเข้ากับสังคม กลุ่มละ 26 คน ผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่ปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดีจะมีอารมณ์ขัน มีความรู้สึกรอบอุ้ม เข้าใจและเห็นใจผู้อื่น ฉลาดและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักแก้ไขสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความไม่สบายใจเป็นคนเปิดเผยซื่อสัตย์ระลึกในหน้าที่และความรับผิดชอบ ปรับตัวเหมาะสมกับสิ่งแวดล้อม

จากผลงานวิจัยในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ว่า การปฏิบัติตนกับเพื่อนเพื่อให้มีสัมพันธภาพที่ดี เป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการดำเนินชีวิตในสังคมให้มีความสุข สำหรับวัยรุ่นการปฏิบัติตนกับเพื่อนอย่างเหมาะสมจะช่วยให้ วัยรุ่นสามารถปรับตัวอยู่ในกลุ่ม ให้เป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่มเกิดความเข้าใจกันมากยิ่งขึ้น

ในกลุ่มเพื่อน นอกจากนี้การปฏิบัติตนกับเพื่อนอย่างเหมาะสม จะเป็นแนวทางให้วัยรุ่นประสบความสำเร็จในการพัฒนาสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นในสังคมต่อไปและ

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจที่จะนำกิจกรรมกลุ่มมาพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชาวเขาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ตาก

3. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับชาวเขา

3.1 เอกสารเกี่ยวกับชาวเขา

ชาวเขาเป็นชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย ที่อาศัยอยู่บนสภาพพื้นที่ ที่เป็นภูเขาสูง มีอาชีพหลัก คือ เกษตรกรรม ได้แก่ การปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ พืชที่ชาวเขานิยมปลูกส่วนใหญ่ได้แก่ พืชจำพวกข้าว ข้าวโพด ผัก เป็นต้น ส่วนการเลี้ยงสัตว์ ชาวเขานิยมเลี้ยงสัตว์ จำพวก วัว ม้า ลา หนู และ เป็ด ไก่ ซึ่งอาชีพและความเป็นอยู่ของชาวเขาส่งผลกระทบต่อสภาพภูมิศาสตร์หลายด้าน เช่น การทำลายดินน้ำลำธารอันเปรียบเสมือนสายเลือดของประเทศ การทำไร่เลื่อนลอย ทำลายป่าไม้ และ ทำลายหน้าดิน เป็นต้น ผืนซึ่งเป็นพืชเสพติดก่อให้เกิดปัญหาเสพติดแก่คนหลายกลุ่มของประเทศ แม้ในด้านศิลปวัฒนธรรม ความเชื่อต่าง ๆ ของชาวเขาก็เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาความเป็นอยู่ของชาวเขาเอง

ชาวเขาที่ถูกเรียกว่าเป็นชนกลุ่มน้อย เนื่องจากภาษาพูด วัฒนธรรมและโอกาสทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ ที่ผิดแผกไปจากคนไทยในพื้นที่ราบทั่วไป คำว่า ชนกลุ่มน้อย อาจใช้คำว่าชนต่างวัฒนธรรมแทนก็ได้ (สุนทรี ศีลพิพัฒน์. 2524 : 1) ชาวเขาในประเทศไทยมีเผ่าที่สำคัญ คือ กะเหรี่ยง มูเซอ ลีซอ เย้า ม้ง อีเก้อ ขมุ ถิ่น และ ละว้า แบ่งเป็น 2 ตระกูลใหญ่ ๆ คือ

1. พวกทิเบต-พม่า (Tibeto - Burman) คือ เผ่าลีซอ อีเก้อ มูเซอและกะเหรี่ยง
2. พวกจีนเคิม (Main Chinese) คือ เผ่าม้ง เย้า จีนฮ่อ ซึ่งม้งแบ่งเป็น ม้งดำ ม้งขาว และม้งกวมป่า (ขจิตถัย บุรุษพัฒน์. 2519 : 95)

หมู่บ้าน นับว่าเป็นสังคมใหญ่ที่สุดของชาวเขา ชาวเขานิยมตั้งหมู่บ้านอยู่โดดเดี่ยวเป็นเผ่า ๆ ไม่ชอบอยู่ร่วมกับชนต่างเผ่าที่มีขนบธรรมเนียมแตกต่างไปจากเผ่าตน ซึ่งมีรูปแบบการจัดระบบครอบครัว เป็น 2 ระบบ คือ

1. ครอบครัวเดี่ยว หมายถึง ครอบครัวที่มีสามี ภรรยา และบุตรที่ยังไม่

แต่งงานรวมอยู่ด้วยกัน คือ ชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง มูเซอ เป็นต้น

2. ครอบครัวขยาย หมายถึง ครอบครัวหลาย ๆ คนประกอบด้วยครอบครัวพ่อแม่และบุตรที่ยังไม่แต่งงาน กับครอบครัวบุตรชายที่แต่งงานแล้ว ครอบครัวอยู่รวมหลังคาเรือนเดียวกัน คือ ชาวเขาเผ่าม้ง เย้า ถิซอ อีก็้อ เป็นต้น

สภาพเศรษฐกิจโดยรวม กิจกรรมหลักทางเศรษฐกิจของชาวเขา ได้แก่ การเกษตรคือ การเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ เพื่อยังชีพและใช้สอยในครัวเรือน แต่บางเผ่าปลูกฝิ่นขาย พืชเศรษฐกิจของชาวเขา ยกเว้นฝิ่นแล้วยังมี ข้าวโพด พริก ถั่ว งา ส่วนการเลี้ยงสัตว์ชาวเขานิยมเลี้ยงหมู ไก่ และ วัว

ชาวเขา ส่วนใหญ่นับถือผีหรืออาจกล่าวได้ว่า ศาสนาของชาวเขาเป็นศาสนา ลัทธิบูชาผี ซึ่งแบ่งผีไว้ 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. ผีดี ได้แก่ ผีบรรพบุรุษ ผีภูเขาใหญ่ ผีประจำหมู่บ้าน เป็นต้น พวกนี้ชาวเขามีความเชื่อว่าเป็นเทพเจ้าให้ความคุ้มครองพวกเขา

2. ผีร้าย คือผี ที่ทำอันตรายหรือมุ่งร้ายแก่ชาวเขา คือ ผีจำพวก ผีป่า ผีน้ำ ผีทางเดิน ซึ่งในการประกอบพิธีกรรมเช่นไหว้ผี จะมีหมอมผีประจำเผ่าของเขา อาจจะเรียกแตกต่างกันไป เช่น โคโบ ปูจอง เป็นต้น ในปัจจุบันความเชื่อนี้อาจจะเปลี่ยนแปลงไปบ้าง เพราะชาวเขามีการติดต่อกับโลกภายนอกมากขึ้น โดยเฉพาะการเผยแพร่ศาสนาคริสต์และศาสนาพุทธ ทำให้ชาวเขาหันมานับถือศาสนาพุทธและคริสต์มากขึ้น แต่ส่วนใหญ่มิยังมีความเชื่อเรื่องผีอยู่เหมือนเดิม (กองสงเคราะห์ชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย. 2534 : 31- 32)

นอกจากนี้ ปัญหาความมั่นคงและการเมือง เพราะพื้นที่อาศัย ภาษา สภาพเป็นอยู่ของชาวเขา เอื้ออำนวยและล่อแหลมต่อการชักจูงของต่างชาติหรือฝ่ายตรงข้ามกับรัฐบาลมาก ประกอบกับที่อยู่ของชาวเขาอยู่ห่างไกลในถิ่นทุรกันดาร จึงยากที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ จะเข้าไปพัฒนาและทำความเข้าใจได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ม.ป.ป. : 13 - 14)

จากผลกระทบด้านต่าง ๆ ที่กล่าวมาจึงก่อให้เกิดนโยบายด้านต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความเป็นอยู่ของชาวเขา เช่น ด้านการปกครอง ด้านสาธารณสุข ด้านการศึกษา เป็นต้น ซึ่งรัฐบาล เริ่มมีนโยบายเกี่ยวกับชาวเขาครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. 2499 กระทรวงมหาดไทยได้ตั้ง คณะกรรมการสงเคราะห์ประชาชนไกลคมนาคม พ.ศ. 2499 จากนั้น

ก็มีคณะกรรมการต่าง ๆ พัฒนามาเรื่อย จนถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2525 - 2529 ได้มีนโยบายเกี่ยวกับชาวเขาบรรจุอยู่ในแผนด้วย

สำหรับนโยบายด้านการศึกษาได้มีจุดเริ่มต้น เมื่อ พ.ศ. 2506 ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการชาวเขา สาขาการศึกษา ขึ้นซึ่งมีหน้าที่เก็บรวบรวมข้อเท็จจริงและวางแผนจัดการศึกษาให้แก่ชาวเขา ปัจจุบันมีหน่วยงานรับผิดชอบจัดการศึกษาให้ชาวเขาถึง 10 หน่วยงานด้วยกัน เช่น กรมประชาสงเคราะห์ กรมป่าไม้ กระทรวงศึกษาธิการ ฯลฯ เป็นต้น สำหรับ กระทรวงศึกษาธิการ กรมสามัญศึกษาเป็นอีกหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดการศึกษาให้แก่ชาวเขา ตามนโยบายขยายการจัดการศึกษาภาคบังคับให้ทั่วถึงทั่วประเทศ

จังหวัดตาก เป็นจังหวัดหนึ่งในจังหวัดทางภาคเหนือของประเทศไทย ภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นป่าไม้และเทือกเขาสูง ซึ่งมีประชากรชาวเขา ที่ได้จากการสำรวจมีทั้งสิ้น ประมาณ 69,329 คน เป็นชาย 35,158 คน หญิง 34,171 คน ประกอบด้วยชาวเขาเผ่าหลัก ๆ คือ กะเหรี่ยง ม้งหรือ (แม้ว) มูเซอ ลีซอ และเย้า (สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. 2528 : 4) จังหวัดตาก มีชาวเขาเผ่าที่สำคัญ ดังนี้ คือ

1. ชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง (Karen)

1.1 ประวัติความเป็นมา “กะเหรี่ยง” เป็นชื่อเรียกรวมที่มาจากภาษาอังกฤษว่า Karen ซึ่งชาวต่างชาติเรียกตามพม่าจากคำว่า “คะยิ่น” อันมีความหมายว่าเป็นคนป่า คนเถื่อน หรือทาสชาวกะเหรี่ยงอพยพเข้ามาในประเทศไทย เมื่อประมาณ 200 ปีมาแล้ว จัดอยู่ในตระกูลภาษาจีน - ทิเบตในกลุ่ม ทิเบต - พม่า เป็นพวกที่สืบเชื้อสายมาจากพวก ไตโล - โนสู ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากพวกทิเบต (ขจัดภัย บุษพัฒน์. 2526 : 65) ชนชาติกะเหรี่ยงที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยแบ่งออกเป็นกลุ่มย่อยได้ 4 เผ่า ดังนี้

1.1.1 กะเหรี่ยงสะกอ (Sgaw - Karen) พวกเขา เรียกตัวเองว่า “ปกาเกอญอ” เป็นกลุ่มที่ใหญ่ที่สุด คำว่า “ ปกาเกอญอ ” ที่พวกเขาเรียกตัวเองนี้แยกออกเป็น 2 พยางค์ คือ ปกา แปลว่า คน กะญอ แปลว่า ง่าย “คนง่าย ๆ” จึงเป็นชื่อที่บอกถึงโลกทัศน์ของชนเผ่านี้ว่าเป็นคนที่ทำอะไรง่ายตรงไปตรงมา ความลึกซึ้งของชนเผ่านี้ คือ ความเรียบง่าย ความซื่อตรง จริงใจ รักธรรมชาติ รักความสงบ ชอบเสียงเพลง และมีจิตใจอ่อนไหว เป็นชนเผ่าที่มีความสนุกสนาน ร่าเริง อยู่ในสายเลือด อิ่มแ่มเป็นมิตรกับคนที่มาเยือน

1.1.2 กะเหรี่ยงโปว์ (Pwo - Karen) เรียกตัวเองว่า “โพล่ง” คนไทยมักเรียกพวกนี้ว่า “กะหรั่ง”

1.1.3 กะเหรี่ยงคะยา (Kayah - Karen) หรือ ปะแวง

1.1.4 พวกคองซู คองตู (Thongsue, Taungthu) หรือกะเหรี่ยงปะโอ

1.2 ลักษณะการตั้งถิ่นฐาน ลักษณะรูปทรงของบ้านชาวกะเหรี่ยงจะแตกต่างจากชาวเขาเผ่าม้ง โดยเป็นลักษณะแบบยกพื้น ส่วนวัสดุที่ใช้ในการสร้างบ้าน ก็มีลักษณะเช่นเดียวกับ ชาวเขาเผ่าอื่น ๆ คือ เป็นวัสดุที่หาได้ในท้องถิ่นเป็นส่วนใหญ่ ลักษณะรูปทรงบ้านที่แตกต่างเนื่องจากว่าชาวเขาเผ่านี้ เคยตั้งบ้านเรือนอยู่ในระดับที่ต่ำลงมา และความหนาวเย็นของอากาศก็มีไม่มากเท่าไร สำหรับใต้ถุนบ้านแบบนี้ใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง เช่น ใต้เป็นที่พักผ่อน นั่งทำงานบ้าน ทอผ้า เก็บฝืน หรือเลี้ยงสัตว์พวกวัว ควาย ไก่และหมู เป็นต้น

1.3 ระบบครอบครัวของชาวกะเหรี่ยงส่วนใหญ่ จะเป็นลักษณะครอบครัวเดี่ยว หมายถึง ครอบครัวที่ประกอบด้วย พ่อแม่และลูกเท่านั้น มีข้อกำหนดตามประเพณีให้ผู้ชายมีภรรยาได้เพียงคนเดียว ครอบครัวจึงมีขนาดเล็ก หลังจากแต่งงานแล้วสามีต้องไปอยู่บ้านภรรยาระยะหนึ่ง เพื่อเป็นแรงงานทำงานให้กับครอบครัวฝ่ายภรรยา หลังจากนั้นจึงแยกไปอยู่ ตามลำพังเฉพาะครอบครัวหรือจนกระทั่งน้องสาวภรรยาคนต่อไปแต่งงาน ส่วนลูกสาวคนสุดท้ายเมื่อแต่งงานแล้วจะต้องอยู่กับพ่อแม่ตลอดไป ลักษณะการสืบทอดเชื้อสายวงศ์ตระกูลของครอบครัวจะสืบทอดเชื้อสายทางมารดา

1.4 ระบบเศรษฐกิจ มีลักษณะโครงสร้างเหมือนกับเผ่าอื่น ๆ คือมีลักษณะแบบยังชีพเป็นการผลิตเพื่อบริโภคภายในครอบครัว วิธีการผลิตก็เป็นแบบประเพณี คือทำไปตามแบบอย่างที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ (เกศมณี มากมี. 2536 : 65 -66)

2. ชาวเขาเผ่าม้ง (Hmong)

2.1 ประวัติความเป็นมา ชาวเขาเผ่าม้งเป็นชาวเขาตระกูลภาษาจีน - ทิเบตในกลุ่มจีนเคิม หรือกลุ่ม แม้ว(ม้ง) - เย้า - ป่าเต็ง (Meo - Yao - Pateng) (ขจิตกัย บุรุษพัฒน์. 2526 : 1)มีลักษณะภาษากล้าภาษาจีน อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในภาคเหนือของประเทศไทย เมื่อประมาณ 135 ปีที่แล้ว (กรมประชาสงเคราะห์. 2527 : 62) แบ่งออกเป็นกลุ่มย่อยๆ ดังนี้ คือ

2.1.1 มั่งคำ หรือ มั่งน้ำเงิน หรือ มั่งลาข หรือ มั่งคอก พวกนี้เรียกตัวเองว่า มั่งจั่ว

2.1.2 มั่งขาว พวกนี้เรียกตัวเองว่า มั่งเคียว

2.1.3 มั่งกั่ว (ม)ป้า หรือ กวมป้า หรือมั่งแบนปล้องเป็นพวกที่อพยพเข้ามาในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2518 พร้อมกับพวกลี้ภัย

2.2 ลักษณะของการตั้งถิ่นฐาน ลักษณะรูปบ้านเป็นลักษณะแบบครอบครัวใช้พื้นดินเป็นบ้านวัสดุที่ใช้ปลูกสร้างหาได้ในท้องถิ่นเช่น ไม้ไผ่ หญ้าคา ใบตองคิงและไม้ (สำหรับทำเสาบ้าน) ส่วนผู้ที่มีฐานะดีจะใช้วัสดุก่อสร้างที่ซื้อมาจากในเมืองเช่น สังกะสี กระเบื้อง ส่วนตัวบ้านก็ใช้ไม้เบญจพรรณที่หาได้บนภูเขา การสร้างบ้านแบบครอบครัวของชาวเขาเผ่ามั่งนี้ อาจเคยชินกับอากาศหนาวเย็นบ้านจึงมีส่วนช่วยให้อบอุ่นและป้องกันกระแสนลมเย็นจากภายนอกได้ ในบ้านจะมี “หิ้งผี” ซึ่งถือว่าเป็นที่สิงสถิตของผีบรรพบุรุษผีบ้านผีเรือน เป็นสถานที่อันนับถือผู้ใดจะล่วงละเมิดมิได้มีเตาไฟตั้งอยู่กลางบ้านใช้สำหรับเป็นที่ประกอบอาหาร ให้แสงสว่างภายในบ้านตอนกลางคืนและให้ความอบอุ่น

2.3 ระบบครอบครัวของชาวเขาเผ่ามั่งส่วนใหญ่ เป็นครอบครัวขยาย คือ เป็นครอบครัวที่ประกอบด้วย พ่อแม่ ลูก และญาติพี่น้อง อาศัยอยู่รวมกันภายใต้หลังคาเดียว ประเพณีของเผ่ายินยอมให้ผู้ชายมีภรรยาได้หลายคน เมื่อแต่งงานแล้วจะต้องนำภรรยามาอาศัยอยู่กับพ่อแม่ เช่นเดียวกับประเพณีของชาวจีน สมาชิกที่อาศัยอยู่รวมกันต้องช่วยกันทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น การปลูกข้าวไร่และข้าวโพด เพื่อใช้บริโภคร่วมกัน สำหรับเครือญาติ การมีนามสกุล (แซ่) เดียวกันหมายถึงความเป็นญาติพี่น้อง แม้ว่าจะอยู่กันคนละหมู่บ้านเคารพในผีบรรพบุรุษเดียวกัน การสืบทอดวงศ์ตระกูลนั้นเป็นการสืบทอดเชื้อสายทางบิดาให้ความสำคัญต่อการมีบุตรชาย

2.4 ระบบเศรษฐกิจ มั่งเป็นชาวเขาที่มีสภาพเศรษฐกิจสูงกว่าชาวเขาเผ่าอื่น ๆ เนื่องจากเป็นครอบครัวขยาย สมาชิกแต่ละคนต้องช่วยกันทำงาน คามเทศ และอายุ เช่น เด็กต้องตามพ่อแม่ไปไร่ เพื่อช่วยทำงานเท่าที่ทำได้ เป็นต้นว่า เลี้ยงวัวเลี้ยงควาย เก็บวัชพืช หยอดพันธุ์ข้าว หรือ ดูแลเด็กอ่อน แบ่งเบาระยะของพ่อแม่ คนแก่ก็ช่วยดูแลเด็กเล็ก เลี้ยงสัตว์ ทำงานจักสานไว้ใช้ในครัวเรือน งานในไร่และงานกลางแจ้ง เป็นหน้าที่ของผู้ชาย ผู้หญิงเผ่ามั่งต้องรับผิดชอบงานบ้านทั้งหมดและต้องออกไปช่วยทำงานในไร่

อีก ผู้หญิงทำงานหนักกว่าผู้ชาย หรือสถานภาพของผู้หญิงเผ่าม้งค้อยกว่าชาย สำหรับปัจเจกบุคคลที่มีฐานะเป็นหัวหน้าหมู่บ้าน หมอผี หรือผู้อาวุโส นั้นจะเป็นที่เคารพนับถือของคนทั้งหมู่บ้าน ในฐานะที่มีเกียรติทางสังคมสูงกว่าคนอื่น ๆ

3. ชาวเขาเผ่าลีซอ (Lisu)

3.1 ประวัติความเป็นมา ลีซอ เรียกตนเองว่า “ลีซู” มีถิ่นฐานเดิม อยู่ทางต้นน้ำสาละวิน แม่น้ำโขงทางตอนเหนือของธิเบต และทางตะวันตกเฉียงใต้ของมณฑลยูนนานในประเทศจีน เกิดการสู้รบกับเผ่าอื่นจึงได้อพยพลงมาทางตอนใต้ กระจายอยู่ใน พม่า จีน อินเดีย ไทย โดยได้อพยพเข้ามาอยู่ในบริเวณภาคเหนือของไทย เช่น เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน ตาก เพชรบูรณ์ กำแพงเพชร สุโขทัย พะเยา ลำปาง โดยอาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่มากที่สุด ลีซอจัดอยู่ในตระกูลภาษาธิเบต - พม่า (ชاکริต ชมชื่น. 2530 : 43 - 44)

ลีซอแบ่งเป็น 2 กลุ่มย่อย คือ

3.1.1 ลีซอลาย ลีซอส่วนใหญ่ ในประเทศไทยเป็น ลีซอลาย

3.1.2 ลีซอดำ ปัจจุบัน ลีซอ ในไทยผสมกลมกลืน กับลีซอลาย ไปจนเกือบหมดแล้ว

3.2 ลักษณะการตั้งถิ่นฐาน ลีซอมักจะตั้งหมู่บ้านสูงกว่าระดับน้ำทะเลระหว่าง 4,000 - 5,000 ฟุต หมู่บ้านจะอยู่ใกล้ลำน้ำตก เพื่อจะได้ใช้ไม้ไผ่ หรือไม้ขางทะเลกลางปล้องตลอดค่อกันเป็นแป้นอย่างท่อน้ำประปา จากบนเขานำนํ้ามาใช้ภายในหมู่บ้านได้ทั่วทุกหลังคาเรือน ไม่ต้องเดินไปตักน้ำในห้วยหรือลำธาร บ้านลีซอ มี 2 ลักษณะ คือ บ้านติดดินและบ้านยกพื้น บ้านลีซอส่วนใหญ่สะอาดเรียบร้อยจัดเป็นสัดส่วน นิยมใช้ไม้ไผ่สานเป็นฝากระเบื้องและปูเป็นฟาก เสาบ้านทำด้วยไม้ไผ่หรือไม้อื่นสุดแต่จะหา มา ข้างฝาไม้แทนบุชาควงวิญญาณบรรพบุรุษหรือผีเรือน

3.3 ระบบครอบครัว ครอบครัวลีซอ โดยทั่วไปมีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยว ประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูก นิยมตั้งบ้านเรือนอยู่ใกล้ญาติพี่น้องหรือแซ่ตระกูลเดียวกันลีซอที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันจะเกี่ยวพาราสี หรือแต่งงานกันไม่ได้ ประเพณีของลีซอ ผู้ชายสามารถมีภรรยากี่คนก็ได้ ไม่ห้าม ถ้าสามารถเลี้ยงดูได้ความบริสุทธิ์ของผู้หญิงไม่สำคัญ ราคาสินสอดของหญิงหม้ายบางครั้งสูงกว่าผู้หญิงสาว ลีซอ นิยมแสดงให้แต่ละฝ่ายทราบถึงความรักที่มีต่อกัน ที่บริเวณลานตั้งครกกระเดื่องตำข้าวกลางลานบ้าน

หลังจากรับประทานอาหารค่ำแล้ว หญิงสาวจะไปค้าข้าวคอยขายขนมอยู่ที่ตรอกกระเคื่อง ชายหนุ่มจะรีบมาเพราะขณะช่วยกันค้าข้าว เขาสามารถเกี่ยวพาราตีหรือออกปากฝากรักได้ ถ้าหญิงสาวไม่ชอบชายหนุ่มผู้มาเกี่ยวก็พูดจาตอบพ้อเป็นพิธี หากชอบพอรักใคร่ก็ปล่อยให้ชายหนุ่มที่มาช่วยค้าข้าว กอด สัมผัสได้ บางครั้งก็อาจไปแสวงหาความสุขตามป่าไม้รอบหมู่บ้านหรือตามทุ่งข้าว เมื่อตกลงปลงใจเป็นสามีภรรยากัน ชายหนุ่มจะพาหญิงสาวหนี วันรุ่งขึ้นจึงจะไปขอ ค่าสินสอดแล้วแต่ฐานะของฝ่ายชาย ถ้าสามีคู่ใดหย่าขาดกันถ้าฝ่ายชายคิดหย่า ก็เป็นฝ่ายเสียค่าปรับให้พ่อตาแม่ยาย ถ้าฝ่ายหญิงคิดหย่าก่อน ก็ต้องคืนสินสอดให้แก่ฝ่ายชาย ถ้าภรรยามีฐานะปรับเงินจากชายผู้ 2 เท่าของค่าสินสอดแล้วภรรยาให้ชายผู้ไป

3.4 ระบบเศรษฐกิจ ลีซอทำการเกษตรแบบไร่เลื่อนลอย ปลูกข้าว ข้าวโพด สำหรับเลี้ยงสัตว์และขาย เลี้ยงหมู ไก่ เพื่อใช้ในพิธีกรรมและบริโภค มีาและลาสำหรับใช้งาน ผู้ชายลีซอชอบล่าสัตว์มาก มีความสามารถในการใช้หน้าไม้เป็นอย่างดี เมื่อมีรายได้ก็จะซื้อปืนเอาไว้ล่าสัตว์ รายได้ส่วนหนึ่งจะแบ่งให้พวกผู้หญิงซื้อเครื่องประดับที่ทำด้วยเงินและเสื้อผ้าให้ตนเองและเด็ก ๆ ก่อให้เกิดอุตสาหกรรมในครัวเรือน คือ การเย็บปักผ้าและการทำเครื่องเงินนอกจากนี้ยังมีช่างตีเหล็กประจำหมู่บ้านช่างเหล็กบางคนมีความชำนาญมาก สามารถทำปืนสวย ๆ ได้

3.5 ระบบศาสนา ลีซอนับถือผี เหมือนชาวเขาเผ่าอื่น ๆ และนับถืออย่างเคร่งครัดการเผยแพร่ศาสนา จึงไม่ผู้ได้ผลเพราะหลักศาสนาขัดกับการนับถือผีของเขา ถ้าบุคคลใดทำการผิดผีแล้วเขาจะโกรธ เช่นการถ่ายภาพหิ้งบูชาผีในบ้านหมอผีเป็นผู้นำทางศาสนา โดยมีความเชื่อว่ามีทั้งผีดีผีร้าย ผีที่ต้องระมัดระวัง ได้แก่ผีป่า ผีน้ำ ฯลฯ ผู้ที่มีบทบาทสำคัญสำหรับความเชื่ออย่างนี้ มี 2 คนคือ หมอเมืองและหมอผี หมอเมืองเป็นผู้นำทางศาสนา เป็นผู้ทำพิธีบูชาผีประจำหมู่บ้าน เป็นผู้ทำการติดต่อระหว่างผีกับคน โดยเฉพาะเมื่อมีการเจ็บไข้โดยไม่ทราบสาเหตุ หมอผีจะเป็นผู้ติดต่อกับผีและรักษาความเจ็บไข้เหล่านั้น

3.6 ระบบปกครอง ลีซอไม่มีหัวหน้าสูงสุดไม่มีหัวหน้าเผ่า ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันไม่มีใหญ่หรือเหนือกว่าใคร ผู้ใหญ่บ้านหรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านที่ได้รับแต่งตั้งจากทางการก็ไม่มีอำนาจเด็ดขาดเหนือลูกบ้านของตน การปกครองลีซอ จึงค่อนข้างยากแต่ลีซอก็มี สภาคณะแก่ คนเฒ่า ประกอบด้วยผู้อาวุโสของแต่ละแซ่ สกุล ซึ่งได้รับการ

ยอมรับนับถือ จากสมาชิกในหมู่บ้าน ทำหน้าที่ดูแลปกครอง รักษาความเรียบร้อย คัดสินคดี คัดต่อเจ้าหน้าที่ และดำเนินการด้านประเพณีต่าง ๆ ในหมู่บ้าน

4. ชาวเขาเผ่ามูเซอ

4.1 ความเป็นมาชนเผ่ามูเซอ มูเซอเป็นชนเผ่ามองโกลอยด์พวกหนึ่งที่จัดอยู่ใน ตระกูล ภาษาจีน - ทิเบต ภาษาพม่า - ทิเบต ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ทางตอนใต้ของมณฑลยูนนาน และบางส่วน อยู่ในบริเวณลุ่มแม่น้ำสาละวิน กับแม่น้ำโขงในพม่า ลาวและทางตอนเหนือ ของประเทศไทย (Department of the Army, 1970 : 365) พวกมูเซอ เรียกตัวเองว่า “ ล่าหู่ ” ซึ่งบางท่านแปลความหมายว่า นายพราน แต่คำว่า มูเซอ และ กุ้ย คนไทยใหญ่ ใช้ความหมายว่า “ มูเซอ ” ว่าหมายถึง มูเซอคำ มูเซอแดงและ มูเซอฉะเล ส่วน “ กุ้ย ” เขาหมายถึง มูเซอเหลืองหรือมูเซอกุ้ย สำหรับคนไทยได้แบ่งชาวมูเซอ ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ มูเซอคำ มูเซอแดง หรือ มูเซอกุ้ย (Breadley ; 1977 : 16-17) กลุ่มชนมูเซอนี้ มีหลายกลุ่มย่อย นักมนุษยวิทยาบางท่านกล่าวว่า ชาวมูเซอ แบ่งออกเป็นกลุ่มย่อย ได้ 23 กลุ่ม บางท่านแบ่งไว้เพียง 4 กลุ่มใหญ่ ด้วยกันคือ สองกลุ่มแรก ได้แก่ มูเซอคำ มูเซอแดง ส่วนสองกลุ่มหลัง ได้แก่ มูเซอกุ้ย และ มูเซอฉะเล ส่วนภาษาพูด ของ มูเซอ นั้น นักภาษาศาสตร์ แบ่งภาษามูเซอ ออกเป็นสองกลุ่มใหญ่ คือ ภาษามูเซอคำ และภาษามูเซอกุ้ย ในประเทศไทย มีมูเซออยู่หนาแน่น บริเวณเทือกเขาต้นแม่น้ำปิง จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน และจังหวัดตาก มูเซอเล พวกนี้เรียกกันว่า “ มูเซอคำ ” มีลักษณะการแต่งกายแบบอย่างเดียวกัน คือทั้งหญิงและชาย แต่งกายด้วยเสื้อผ้าชุดคำ ชุดประจำเผ่าหญิง จะมีแถบผ้าสีขาวกว้าง ประมาณ 1 นิ้ว ที่สาบของแขนและชายเสื้อ มูเซอเป็นพวกที่นับถือพระเจ้าองค์เดียว ขณะเดียวกัน ก็เชื่อในเรื่องภูมิจิวิญญาณต่าง ๆ ผู้หญิงมูเซอมีสถานภาพทางสังคมที่ต่ำกว่าหญิงเผ่าอื่น ไม่ว่าจะเป็นม้ง หรือ ลีซอ ในกรณีหญิงชายคัดสินใจหย่าขาด หรือแยกกันอยู่ ฝ่ายหญิงยังคงมีสิทธิ์ครอบครองทรัพย์สินเดิมของตน ไม่มีข้อห้ามสำหรับการแต่งงานใหม่ พวกมูเซอยึดถือการแต่งงานแบบชั่วคราวเมียเดียวไม่นิยมแต่งงานข้ามเผ่า นิยมแต่งงานเมื่อชายอายุ 15 ปีหญิงอายุ 14 ปี (ศุภชัย สติรศิลป์. 2527 : 11 - 12)

5. ชาวเขาเผ่าเข้า

คำว่า “ เข้า ” เป็นนามที่คนไทยใช้เรียกชาวเขาเผ่าหนึ่งสายตระกูลจีนเดิมที่เข้า

มาอาศัยอยู่ ตามป่าเขาทางภาคเหนือของไทย ชาวยุโรปและอเมริกาเรียกว่า “Yao” ชาวเขาเผ่านี้ เรียกตัวเองว่า “เมี่ยน” (Mien) หมายถึงมนุษย์ ชาวจีนเรียกพวกนี้ว่า “อุ๋หลิงหมาน” ในสมัยราชวงศ์ฉินและฮั่นมาถึงราชวงศ์ซ่ง เรียกว่า “เย้า” ซึ่งแปลว่า ศุนัข หรือ ป่าเถื่อน เย้า แบ่งเป็นกลุ่มย่อย ๆ ได้ดังนี้ คือ

5.1 แพนเย้า (Pan Yao) เป็นพวกที่มีอาชีพแกะสลักได้

5.2 ฮุงเย้า (Hung) มีผ้าพันศีรษะสีแดง

5.3 นาน ติง เย้า (Nan Ting Yao) สวมเสื้อผ้าสีน้ำเงินล้วน

สำหรับในประเทศไทยเป็นพวกฮุงเย้า แต่เพียงพวกเดียว ชาวเย้าที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทย อพยพมาจากภูเขาทางทิศตะวันออกของเมืองสิงห์ เมืองหลวงน้ำทา ในเขตแขวงหัว ของประเทศลาว แล้วเข้ามาอยู่บนคอยหลวง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย และ อพยพแยกไป อยู่บนภูเขาต่าง ๆ ในเขตจังหวัด เชียงราย พะเยา เชียงใหม่ น่าน แม่ฮ่องสอน และลำปาง ชาวเย้าที่อยู่ในประเทศไทย ส่วนใหญ่พูดภาษาไทยเหนือหรือคำเมืองได้ดี บางคนพูดภาษาไทยกลางได้ชัด

6. ชาวเขาเผ่า อีเก้อ

6.1 ประวัติความเป็นมา อีเก้อเป็นชนเผ่าหนึ่งของเชื้อชาติ ซิบะต - พม่า พวกอีเก้อ เป็นสาขาหนึ่งของพวก โล - โล (Lo - Lo) อีเก้อเรียกตัวเองว่า “อาข่า” (Akha) ไทยและลาวเรียกว่า อีเก้อ (Ekaw) ก้อ (Ko) หรือข่าก้อ (Kha Ko) ชาวพม่าเรียกว่าอีเก้อ (Ekaw)

6.2 ลักษณะบ้านและที่ตั้ง พบว่ามีอยู่ตอนใต้ของขุนนางและบริเวณเทือกเขาของพม่า สำหรับประเทศไทยแทบทั้งหมดอยู่ในจังหวัดเชียงราย แม่ฮ่องสอน และตาก นิยมตั้งหมู่บ้านบนที่สูงจากระดับน้ำทะเล 4,000 ฟุต ขึ้นไป ใกล้เคียงน้ำลำธาร ลักษณะบ้านยกสูงจากพื้นดินประมาณ 1 - 1.5 เมตร มีหลังคายาวเกือบจรดพื้นดิน ไม่มีหน้าต่างหรือช่องระบายอากาศ ปลูกด้วยวัสดุในท้องถิ่น ใช้ไม้ไผ่และไม้จริงทำเสา หลังคามุงด้วยหญ้าคา ไม้ที่นำมาสร้างบ้านไม่ใช่ไม้ที่มีเปลือกคาย ไม้ที่ถูกฟ้าผ่าหรือถูกไฟไหม้ ไม้ยืนตายแห้ง เพราะถือว่าเป็นอัปมงคล

6.3 ระบบครอบครัว มีสมาชิกประมาณ 6 - 7 คน ค่อหลังคาเรือน รูปแบบครัวเรือนอีเก้อ ในประเทศไทยมี 2 แบบ คือ ครัวเดี่ยวและครัวขยาย ชายจะแต่งงานเมื่ออายุ 19 ปี และหญิง 17 ปี หนุ่มสาวอีเก้อ มีอิสระ ในการเลือกคู่

ครองและความสัมพันธ์ทางเพศก่อนแต่งงาน ผู้ชายอีกก็ไม่นิยมแต่งงานกับคนต่างเผ่า แต่ผู้หญิงอีกก็จะแต่งงานกับใครก็ได้ เวลาเลือกคู่มีสถานที่ทำยหุ่มบ้านเป็นลานกว้างมี ขอนไม้ใหญ่วางอยู่ 3 - 4 ท่อน เรียกไม้นั้นว่า “ เค้ง ” ส่วนบริเวณที่หนุ่มสาวใช้เป็น สถานที่สนทนากอดสัมผัสกันเรียกว่า “ กะดาด้าเซอ ” หรือลานสาวกอดหรือลานสวรรค์ หญิงสาวจะไปนั่งรอหนุ่มที่ลานสาวกอด ในมือจับฝ้ายปั่นเป็นเส้นด้ายเอาไว้ทอผ้าตลอด เวลา ท่ามกลางความมืดสลัว เมื่อชายหนุ่มรักใคร่หญิงคนไหน ก็ตรงเข้าไปกอดหญิงคน นั้น ส่วนหญิงถ้าไม่พอใจก็ถูกหนีไป การได้เสียกันแล้วแต่ความพอใจของฝ่ายหญิง ถ้า ทั้งคู่พอใจจะเป็นสามีภรรยากันจริง ๆ หญิงสาวจะเป็นฝ่ายขอค่าโล่มือ หรือห่วงคอของ ชายไปเป็นหลักฐาน ไปบอกแก่ผู้ปกครองว่าได้เป็นสามีภรรยากันแล้ว จากนั้นพ่อแม่ ของฝ่ายชายก็มาสู่ขอตามประเพณี อีกก็ปล่อยให้หนุ่มสาวดำเนินชีวิตรักโดยเสรี มี วิธีการสั่งสอนให้เด็กหนุ่มสาวได้รู้จักการเป็นสามี - ภรรยา เขจะมีครูเป็นผู้ฝึกสอน ครูสอนเด็กสาว ๆ ต้องผ่านการมีภรรมามาแล้ว และภรรยาได้สิ้นชีวิตลง เรียกครูผู้ชายว่า “ คะ จีรา คะ ” ครูผู้หญิง เป็นหญิงกลางคน เคยมีสามีมาแล้วและสามีสิ้นชีวิตลง แต่ไม่ มีบุตรธิดา ครูผู้หญิงเรียกว่า “ มิคะ ” เด็กหนุ่มสาวทุกคน จะต้องได้รับการเรียนรู้จากครู เสียก่อน อีกก็ถือระบบผัวเดียวเมียเดียว การหย่าร้างเสียค่าปรับถูกต้องก็ใช้ได้ บุตรทั้ง หญิงชายต้องอยู่กับสามีเสมอ การสืบสกุลสืบทางฝ่ายชาย ฝ่ายชายมีหน้าที่มากแต่จะโยน ความรับผิดชอบไปให้แก่ฝ่ายหญิง โดยเฉพาะชายที่คิดฝันก่อนข้างนี้เสีย

6.4 ลักษณะการแต่งกายและการเลี้ยงดูบุตรเด็กหญิงแต่งกายด้วยกระโปรง สั้นสีดำ เสื้อแขนยาวทรงกระบอกสีดำปล่อยชาย พอเข้าวัยสาวจะประดับประดาเต็มที่ จากวัยนี้ ความแตกต่างของหมวดจะเห็นได้ชัด คือ หมวดของกลุ่มโจ้เกวยเป็นแบบทรง สูงของกลุ่มลอยเป็นแบบมีแผงหลังมีผ้าคลุม ของกลุ่มหม่อโป๊ะหรือผาหมีเป็นแบบ 5 เหลี่ยม สำหรับอีกก็ชายทั้งเด็กผู้ใหญ่ เป็นแบบกางเกงสองหน้าขาวขาวบาน เสื้อแขน ยาวทรงกระบอก สีดำหลวม ๆ ปล่อยชาย ทั้งหญิงชายอาจมีเครื่องเงินประดับ ตามฐานะ พ่อจะอบรมบุตรชาย แม่จะอบรมบุตรสาว อีกก็มีการลงโทษลูกอยู่บ้างแต่ไม่รุนแรง ส่วนใหญ่เป็นการว่ากล่าว ไม่มีการเฆี่ยนตี ไม่วิพากษ์วิจารณ์บุตรของตน เพราะเชื่อว่า สิ่งศักดิ์สิทธิ์และผีประจำตัวเด็ก จะ ไม่พอใจแล้วนำตัวเด็กกลับไป เด็กอีกก็ ส่วนมากจึง มักคือและชน

6.5 การนับถือศาสนา เผ่าอีก้อนับถือผี เชื่อกันมีผีชั่วร้าย สิงตู่อยู่ตามสิ่งต่าง ๆ เช่น ต้นไม้ ภูเขา แม่น้ำ ลำธาร อีกทั้งกลัวผีน้ำกันมากไม่ค่อยอาบน้ำกันเพราะกลัวว่าผีร้ายจะเข้าสิงสู่ตน จึงทำให้ อีก้อ เป็นพวกที่สกปรกมาก (ขจักษ์ บุรุษพัฒน์. 121 - 135) (บรรณนิทัศน์ 5 สภาพ ศูนย์วิจัยชาวเขา. 57 -64 : 2526)

3.2 งานวิจัยเกี่ยวกับชาวเขา

เนื่องจาก ยังไม่มีผู้ทำการวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับการปฏิบัติตนกับเพื่อน ของนักเรียนชาวเขา จะมีเกี่ยวข้องกับชาวเขายังก็เป็นการวิจัยในด้านอื่น ๆ ของชาวเขา เช่น เกี่ยวกับความมั่นคงของประเทศ การรับรู้วัฒนธรรมใหม่ของชาวเขา ผลของการจัดการศึกษาภาคบังคับสำหรับชุมชนชาวเขา เจตคติทางด้านสุขภาพของนักเรียนชาวเขา เป็นต้น จึงพอสรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชาวเขาได้ ดังนี้

จิตประภา ศรีอ่อน (2522 : 54) ได้ศึกษา ปัญหาการพูดไทยไม่ชัดของ เด็กชาวเขาเผ่าม้ง ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ตาก สรุปได้ว่า ผลการศึกษาปัญหาการพูดไม่ชัด ของเด็กชาวเขาเผ่าม้งในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ตาก มีสาระสำคัญอยู่ 6 ประการ คือ นักเรียนชาวเขาเผ่าม้ง ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ตาก มีปัญหาการพูด ภาษาไทยไม่ชัดเกินกว่า ร้อยละ 90 เสียงที่นักเรียนชาวเขาเผ่าม้งพูดไม่ชัดมากที่สุด คือเสียงพยัญชนะควบกล้ำ การใช้เสียงหนึ่งแทนอีกเสียงหนึ่งพบมากที่สุด รองลงมาคือ การงดเว้นไม่ออกเสียง ระดับชั้นเรียนที่แตกต่างกันจะพูดไม่ชัดแตกต่างกันด้วย โดยยิ่งเรียนชั้นสูงขึ้นจะพูดไม่ชัดน้อยลงตามลำดับ นักเรียนที่มีผลการเรียนภาษาไทยดีจะพูดไม่ชัดน้อย และการพูดไม่ชัดของนักเรียนชายกับนักเรียนหญิงไม่แตกต่างกัน

โกศล ศรีมณี (2524 : 145 - 146) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการศึกษาของ โรงเรียนชาวเขาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน สรุปดังนี้ ที่ตั้งและสภาพแวดล้อมของโรงเรียนต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนชาวเขาขาดอุปกรณ์การสอนนักเรียนขาดแคลนเสื้อผ้าอาหารกลางวันเครื่องเขียนแบบเรียน

สนิท ยี่รงค์ (2527 : 160) ได้ศึกษาเปรียบเทียบ ผลของการจัดการศึกษาภาคบังคับ 4 รูปแบบ สำหรับชุมชนชาวเขาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาภาคบังคับ 4 รูปแบบ คือ ฟังตนเอง ครูเดินสอน ครูคนเดียว และ

แบบปกติ มีผลต่อการศึกษาของนักเรียนและชุมชนแตกต่างกัน

ศุภชัย เทียนโรจน์ (2528 : 95) ได้ศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาของโรงเรียนชาวเขา ของตำรวจตระเวนชายแดนของกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 1 และภาค 3 สรุปปัญหาของโรงเรียนได้ดังนี้ ด้านวิชาการ คือ ระบบการศึกษาไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ของชาวเขา ทำให้เกิดปัญหาการเรียนการสอนประชาชนชาวเขา ขาดการสนับสนุนให้บุตรของตนเข้ารับการศึกษ

คณีย์ ไชยสิงห์ (2531 : 124) ได้ศึกษาเจตคติทางด้านสุขภาพของนักเรียนชาวเขาชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ในภาคเหนือ สรุปผลได้ว่า นักเรียนชาวเขา โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ชาวเขาในภาคเหนือ มีเจตคติ ทางด้านสุขภาพ โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ ดี นักเรียนชาวเขาชายกับนักเรียนชาวเขาหญิงมีเจตคติทางด้านสุขภาพเกี่ยวกับโภชนาการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนชาวเขาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีเจตคติทางด้านสุขภาพแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนชาวเขาที่มีเผ่าแตกต่างกันมีเจตคติทางด้านสุขภาพไม่แตกต่างกัน แต่ถ้าพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า นักเรียนชาวเขาเผ่ามูเซอ และ อีก็้อมีเจตคติทางด้านสุขภาพเกี่ยวกับโภชนาการแตกต่างจากนักเรียนชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สำราญ บุตรอามาตย์ (2535 : 76) ได้ศึกษา สภาพปัญหาการดำเนินงานของโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีนักเรียนชาวเขา ตั้งกักสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ สรุปผลได้ว่า จำนวนหมู่บ้าน ส่วนใหญ่อยู่ห่างจากสถานศึกษา การเดินทางมาโรงเรียนไม่สะดวกทุกฤดู จำนวนนักเรียนส่วนใหญ่มีช่วงอายุ 7- 12 ปี ปัญหาความสอดคล้องของหลักสูตร กับความเป็นอยู่ของชาวเขา ปัญหาการปรับตัวของครูกับนักเรียนชาวเขา

วนิดา วัชรกิจ (2534 : 251) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่รับนักเรียนชาวเขา ตั้งกักสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาที่รับนักเรียนชาวเขา มีปัญหาการบริหารงานทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ปัญหาเด็กพูดและอ่านภาษาไทยไม่ชัด หลักสูตรไม่เหมาะสม และผลสัมฤทธิ์ต่ำ ปัญหาขาดอัตรา กำลังครู ครูขาดขวัญและกำลังใจ และไม่สามารถมอบหมายงานได้เหมาะสมกับ

บุคลากร ปัญหาการปฏิบัติงานธุรการล่าช้าผิดพลาดการคมนาคมลำบากและไม่มีความปลอดภัยในการเดินทางไปรับเงินเดือน และเจ้าหน้าที่ธุรการ การเงินและพัสดุ ขาดความรู้ความเข้าใจในงานที่ทำ ปัญหาเด็กขาดเรียนบ่อย เด็กสุขภาพไม่ดี และขาดการรักษาสุขภาพ และการจัดกิจกรรมไม่บรรลุเป้าหมาย ปัญหาขาดแคลนอาคารเรียน ขาดแคลนบ้านพักครู และขาดแคลนห้องสำหรับจัดกิจกรรม ปัญหาการสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นไปด้วยความยากลำบาก ชุมชนให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมน้อย ขาดการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และหน่วยอื่น

เกตุมณี มากมี (2536 : 198) ได้ศึกษาโอกาสในการศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของเยาวชนในภาคเหนือ สรุปผลได้ ว่าชาวชนบทส่วนมากเห็นว่าการศึกษาระดับที่สูงกว่าชั้นประถมศึกษาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ และพ่อแม่ทุกคนพึงปรารถนาจะให้ลูกของตนได้รับโอกาสดังกล่าว

3.3 เอกสารเกี่ยวกับโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ต่าง

โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ คือ โรงเรียนที่จัดการศึกษา ให้แก่เด็ก ที่ไม่มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนตามพระราชบัญญัติประถมศึกษาเป็นต้นว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่ยากจน เด็กที่บ้านเรือนอยู่ห่างไกลคมนาคม เช่นเด็กที่อยู่ตามป่า ตามเขา ตามเกาะหรือเด็กที่ต้องติดตามผู้ปกครอง ที่มีอาชีพ เร่เรือค้าขาย เด็กที่บิดา มารดาถูกภัยคุมคามจากผู้ก่อการร้าย ขาดผู้อุปการะ และเด็กที่มีปัญหาทางสังคม เช่น บุตรหลานผู้เป็นโรคเรื้อน ที่หายป่วยจากโรคเรื้อนแล้ว โดยจัดตั้งโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ขึ้น เพื่อให้เด็กได้เข้าเรียนจนจบ ประโยคประถมศึกษา ให้การฝึกอบรมในวิชาสามัญ และวิชาชีพบางสาขา โดยรัฐให้ความอุปการะในเรื่องที่อยู่ อาหาร เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม อุปกรณ์การเรียนตามสมควร

1. ฐานะของโรงเรียน เป็นโรงเรียนประถมศึกษา ประเภทโรงเรียนรัฐบาลแบบอยู่ประจำ บางโรงเรียน ถึงระดับ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ตั้งกักกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อจัดการศึกษา ให้แก่เด็กที่ขาดโอกาสศึกษาเล่าเรียน ตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา

2.2 เพื่อให้รู้จักหน้าที่พึงปฏิบัติต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม

2.3 เพื่อสร้างผู้ที่ทำความเข้าใจ ในการปฏิบัติตนในระบอบประชาธิปไตย ให้กลับไปสู่ท้องถิ่นและสามารถเป็นผู้นำหรือเป็นสื่อกลางระหว่างรัฐกับชุมชนที่ตนอยู่

2.4 เพื่อให้เด็กรู้จักรักษาและซาบซึ้งในคุณค่าขนบธรรมเนียมประเพณี และ สังคมวัฒนธรรมของชาติ

3. การเรียนการสอน สอนตามหลักสูตรโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ กระทรวง ศึกษาธิการ กล่าวคือ วิชาสามัญ เรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เหมือนโรงเรียนประถมศึกษาทั่วไป แต่ปรับใช้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรของ โรงเรียน ศึกษาสงเคราะห์และเน้นหนักในวิชาหัดศึกษา วิชาเกษตรกรรม และอื่น ๆ ตามสภาพ ท้องถิ่น

4. กำหนดเวลาเรียนเรียนสัปดาห์ละ 5 วันหยุดวันเสาร์อาทิตย์และวันหยุดราชการ

5. การศึกษาต่อ ผู้ที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หากปรารถนาจะเรียนต่อในระดับ มัธยมศึกษาสายอาชีพและสายสามัญ จะจัดสรรทุนศึกษาต่อส่งให้ทางโรงเรียน อาทิ ทุน กรมสามัญศึกษา หรือติดต่อกองทุนจากหน่วยราชการอื่น ๆ หรือ จากมูลนิธิต่าง ๆ ให้

6. บริการที่จัดให้แก่นักเรียน

6.1 อาหารจัดให้วันละ 3 มื้อ คือ เช้า - กลางวัน - เย็น

6.2 เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม นักเรียนแต่ละคนจะได้รับเครื่องแบบนักเรียน ปีละ

2 ชุด และได้เครื่องนุ่งห่มอื่น ๆ อีก ตามสมควร

6.3 เครื่องเรียน โรงเรียน จะจัดหาหนังสือ แบบเรียน สมุด ดินสอ และ อุปกรณ์ในการเรียนให้แก่ นักเรียนทุกคน

6.4 ที่อยู่อาศัย นักเรียนจะได้รับความสะดวกสบาย ในการอยู่ประจำใน โรงเรียน โดยมีหอนอนพร้อมด้วย เครื่องนอน หีองน้ำ ห้องส้วม

6.5 การรักษาพยาบาล มีเรือนพยาบาลชายและหญิง หากเจ็บป่วยเล็กน้อยจะ ได้รับการดูแลรักษาจากครูพยาบาล หากเจ็บป่วยมาก ทางโรงเรียนจะนำส่งโรงพยาบาล และผู้ปกครองเด็กทันที

6.6 ภารกิจประจำวัน นักเรียนจะได้รับการฝึกอบรม และ ให้ประกอบ ศาสนากิจทางศาสนาทุกวัน เพื่อให้เป็นคนดี มีระเบียบวินัย รู้จักหน้าที่ที่จะปฏิบัติต่อ ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ

6.7 กิจกรรมพิเศษ ทางโรงเรียนจะจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และ

ประสบการณ์ให้แก่นักเรียน เช่น ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในวันสำคัญทางศาสนา กิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด การนันทนาการ และการศึกษานอกสถานที่ (อุไร พรนวม. 2527 : 127 - 129)

โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์สำหรับชาวเขา

โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สำหรับชาวเขา เป็นประเภทหนึ่ง ของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ซึ่งรับเด็กชาวเขาที่มีภูมิลำเนา อยู่ในจังหวัดต่าง ๆ เข้ารับการศึกษา โดยผ่านการคัดเลือกจากคณะกรรมการที่ทางจังหวัดเป็นผู้แต่งตั้ง

โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ตากตั้งขึ้นด้วยความร่วมมือระหว่างกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กับ คณะกรรมการภาคเหนือ โดย ฯพณฯ จอมพลถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรี และประธานพัฒนาภาคเหนือได้อนุมัติงบประมาณก่อสร้างเมื่อปี 2506 เป็นเงิน 1,683,000 บาท สร้างในที่ดินสาธารณะประโยชน์ และคุณสมบัติ โสภโณคร มอบให้ส่วนหนึ่งรวมเนื้อที่ 184 ไร่ 2 งาน ณ บ้านท่าขาม ตำบลแม่ท้อ อำเภอเมือง จังหวัดตาก บนถนนหลวงหมายเลข 105 ตาก - แม่สอด (A - 1) ห่างจากตัวจังหวัดตาก 12 กิโลเมตร ได้เปิดเรียนครั้งแรกตั้งแต่วันที่ 18 พฤษภาคม 2507 มีนักเรียนทั้งสิ้น 40 คน ครู 3 คน โดยมีนายสุขุม ภูพานนท์ เป็นครูใหญ่คนแรก ปัจจุบันปีการศึกษา 2538 มีครู อาจารย์ 52 คน นักเรียน 929 คน นักการภารโรง คนครัว และยาม รวม 19 คน

โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ตาก เป็นโรงเรียนประจำกินนอน รับเด็กยากจนชาย หญิงทั้งชาวไทยพื้นราบและชาวเขาเผ่าต่าง ๆ มีอายุระหว่าง 7-18 ปี เปิดสอนตั้งแต่ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวนนักเรียน 929 คน โดยมีทุนอุดหนุน ดังนี้

1. ทุนในพระราชานุเคราะห์ ฯ	12 คน
2. ทุนการศึกษาพระราชทาน ฯ	40 คน
3. ทุนกรมสามัญศึกษา	765 คน
4. ทุนฟรีเมียร์	4 คน
5. ทุนขยายโอกาสเร่งด่วน	12 คน
6. ทุนพื้นที่ราบสูง	30 คน

ครู อาจารย์ ภารโรงทุกคน ต้องอยู่ประจำในโรงเรียน เพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ให้ สมบูรณ์ นักเรียนประจำกินนอน ชาย - หญิง เป็นเด็กไทยพื้นราบและชาวเขาหลายเผ่า

หลายภาษา จากหลายจังหวัด จัดให้อยู่รวมกันโดยอาศัยในหอนอน รวม 14 หลัง แยกเรือนนอนชายหญิง แต่ละเรือนนอนอยู่คละกันทุกระดับชั้นตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เฉพาะนักเรียนชาย จัดให้อยู่ในบ้านพักหลังละ 3 - 5 คน ตามจำนวนบ้านพักที่มีอยู่ อีกส่วนหนึ่งจัดให้อยู่ในหอนอนส่วนนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จัดให้อยู่หอนอนตามระดับชั้น หอนอนละ 35 - 40 คน สำหรับนักเรียนชายที่อยู่บ้านพักเป็นหลังนั้น แต่ละหลังจะเป็นบ้านจำลองแบบจากบ้านจริง ๆ ของแต่ละเผ่าเพื่อให้นักเรียนเกิดความคุ้นเคย เหมือนอยู่บ้านของตัวเองชีวิตในบ้านเป็นครอบครัวเดียวกัน มีครูเป็นพ่อบ้าน แต่ละบ้านดำรงชีวิตในรูปสหกรณ์ ครูทำหน้าที่เป็นทั้งที่ปรึกษา และเป็นสมาชิกคนหนึ่งของสหกรณ์ด้วย การประกอบอาชีพเพื่อหารายได้มาเลี้ยงตนเองนั้น โรงเรียนจัดสรรที่ดินสำหรับการเกษตร ให้เมล็ดพันธุ์พืชให้พันธุ์สัตว์เลี้ยงอาหารสัตว์ และสิ่งจำเป็นอื่น ๆ ตลอดจนกระทั้งการเตรียมที่ดินทำการเกษตรให้ นักเรียนได้รับการฝึกให้ปกครองตนเอง โดยผลัดเปลี่ยนกันเป็นหัวหน้าตั้งกฎเกณฑ์ที่ปฏิบัติตัวเองในแต่ละด้านมีการทบทวนกฎเกณฑ์และประเมินการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์เสมอ ๆ ไม่ใช้วิธีใช้อำนาจในการปกครอง ไม่มีการทำโทษให้เจ็บกาย ฝึกให้ควบคุมกันเองเมื่อนักเรียนทำผิด ใช้วิธีฝึกให้สำนึกผิดและปรับปรุงตนเอง โรงเรียนเป็นผู้จัดการเกี่ยวกับการเรียนการสอน และจัดบริการให้ความสะดวกต่าง ๆ แก่นักเรียนในการประกอบอาชีพ เพื่อหารายได้เลี้ยงตนเอง เช่นจัดเตรียมเมล็ดพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ อาหารสัตว์ ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช การเตรียมดิน สำหรับทำการเกษตร การจัดการเกี่ยวกับตลาด การปลูกต้นไม้ เพื่อทำกระชายสาจำหน่าย ฯลฯ โดยจัดตั้งสหกรณ์กลางหรือสหกรณ์โรงเรียนขึ้น เป็นผู้รับผิดชอบงานต่าง ๆ (สารสนเทศ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ตาก. 2537 : 9)

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งของมนุษย์ไม่ว่าจะมาจากเผ่าพันธุ์ใด นักเรียนชาวเขา ที่เข้ารับการศึกษานอกจากจะแสวงหาความรู้ทางวิชาการ ยังต้องหาประสบการณ์ในการดำเนินชีวิต ในสังคมอย่างมีความสุข การที่มนุษย์อยู่ร่วมกันนั้นย่อมมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะการอยู่ร่วมกันในโรงเรียนประจำ การที่นักเรียนชาวเขาต่างเผ่าพันธุ์ ต่างประเพณี ต่างศาสนา มาอยู่ร่วมกัน ปัญหาการไม่คุ้นเคยกัน ไม่เข้าใจในตัวเพื่อน ปรับตัวเข้ากับเพื่อนไม่ได้ ไม่มีสัมพันธภาพกับเพื่อน อย่างตรงไปตรงมา ไม่รู้ว่าจะปฏิบัติตนกับเพื่อนอย่างไร

ผู้วิจัยจึงสนใจ ที่จะนำกิจกรรมกลุ่มมาใช้ในการปฏิบัติตนกับเพื่อน ของนักเรียนชาวเขา
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ตาก

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชายหญิงชาวเขาที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2538 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ตาก ที่มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 27 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชาวเขาที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2538 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ตาก ที่มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา ที่ได้จากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร แล้วแบ่งกลุ่มละ 10 คน โดยมีขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ประจำวิชา และอาจารย์ประจำหอนอน ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ประเมินการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชาวเขาสองห้อง คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 จำนวน 54 คน และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 จำนวน 54 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 108 คน โดยใช้แบบประเมินการปฏิบัติตนกับเพื่อน ผู้วิจัยนำคะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อน ของนักเรียนชาวเขาทั้งสองห้อง ที่อาจารย์ที่ปรึกษาประเมินมาเรียงลำดับจากคะแนนสูงไปต่ำ แล้วเลือกนักเรียน ที่มีคะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อน ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา ได้นักเรียนจำนวน 27 คน เป็นนักเรียนชาวเขา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 /1 จำนวน 15 คน และนักเรียนชาวเขาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 จำนวน 12 คน

2. ผู้วิจัยไปสังเกตนักเรียนที่ได้จากการประเมินทั้งสองห้องดังกล่าว ในข้อ 1 อีกครั้งหนึ่ง โดยใช้แบบบันทึกการประเมินการปฏิบัติตนกับเพื่อน แล้วคัดเลือกนักเรียน โดยเรียงคะแนนจากสูงที่สุดมาต่ำสุด แล้วคัดเฉพาะนักเรียนที่มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 27 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 /1 จำนวน 15 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 จำนวน 12 คน

3. ผู้วิจัยคัดเลือกเฉพาะนักเรียนที่มีชื่อตรงกันระหว่างข้อมูลที่ได้ จากข้อ 1 และข้อ 2 เป็นนักเรียนชาวเขาที่มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนที่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 27 คน

4. ผู้วิจัยให้นักเรียนชาวเขาทั้งสองห้อง จำนวนนักเรียน 108 คน ตอบแบบสอบถาม “ใครเอ่ย” แล้วพิจารณารายชื่อนักเรียนที่มีความถี่สูงใน 15 อันดับแรก แล้วจึงนำรายชื่อที่ได้ไปตรวจสอบว่าตรงกับข้อมูลที่ได้จาก ข้อ 3 โดยผู้วิจัยคัดเลือกนักเรียนชาวเขาที่มีรายชื่อตรงกัน กับนักเรียนในข้อ 3 ได้นักเรียนจำนวน 27 คน เป็นนักเรียนชาวเขาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 /1 จำนวน 15 คน นักเรียนชาวเขาชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 / 2 จำนวน 12 คน แล้วสอบถามความสนใจนักเรียนชาวเขา ปรากฏว่าสนใจทุกคน

5. ผู้วิจัยสุ่มอย่างง่าย จากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 จำนวน 10 คน และในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 จำนวน 10 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. แบบประเมินการปฏิบัติตนกับเพื่อน
2. แบบสอบถาม “ใครเอ่ย”
3. แบบบันทึกการปฏิบัติตนกับเพื่อน
4. โปรแกรมการใช้กิจกรรมกลุ่ม
5. โปรแกรมการสอนแบบปกติ

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

1. แบบประเมินการปฏิบัติตนกับเพื่อน
 - 1.1 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนกับเพื่อน
 - 1.2 สอบถามอาจารย์ที่ปรึกษา และให้อาจารย์ที่ปรึกษาระบุพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม
 - 1.3 ศึกษาข้อมูล จากการสำรวจปัญหาการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียน โดยให้แบบสอบถามปลายเปิด
 - 1.4 นำพฤติกรรมจากข้อ 1.2 และ 1.3 มาคัดเลือกเฉพาะที่สอดคล้องกัน
 - 1.5 นำพฤติกรรมที่สอดคล้องกัน มาสร้างแบบประเมินการปฏิบัติตน

กับเพื่อน

2. แบบสอบถาม “ใครเอ่ย”

2.1 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนกับเพื่อน

2.2 สอบถามอาจารย์ที่ปรึกษา และให้อาจารย์ที่ปรึกษาระบุพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม

2.3 ผู้วิจัยสำรวจปัญหาการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชาวเขาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2538 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ตาก โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิด ผลการสำรวจพบว่า นักเรียนใช้ถ้อยคำไม่สุภาพกับเพื่อน ไม่กล่าวคำชมเชยเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ ไม่เคยพูดให้กำลังใจเพื่อน ไม่พูดแสดงการมีน้ำใจกับเพื่อน แสดงกิริยาไม่สุภาพกับเพื่อน ไม่ยอมรับฟังปัญหาของเพื่อน และไม่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กับเพื่อน

2.4 นำพฤติกรรมจากข้อ 2.2 และ 2.3 มาคัดเลือกเฉพาะที่สอดคล้องกัน

2.5 สร้างแบบสอบถาม “ใครเอ่ย” แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน คือ ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา และอาจารย์ทศพร มณีศรีขำ ตรวจสอบให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

2.6 นำแบบสอบถาม “ใครเอ่ย” ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้นักเรียนตอบแบบสอบถาม

3. แบบบันทึกการปฏิบัติตนกับเพื่อนก่อนและหลังการทดลอง เป็นแบบบันทึกการปฏิบัติตนกับเพื่อนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีลำดับขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนกับเพื่อน

3.2 ศึกษาการสร้างแบบบันทึกการปฏิบัติตนกับเพื่อนจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากผลการประเมินที่อาจารย์ที่ปรึกษาประเมิน

3.3 สร้างแบบบันทึกการปฏิบัติตนกับเพื่อน แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คนคือศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา และอาจารย์ทศพร มณีศรีขำ ตรวจสอบให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

3.4 นำแบบบันทึกการปฏิบัติตนกับเพื่อน ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิไปใช้ในการวิจัยต่อไป

3.5 ลักษณะแบบบันทึกการปฏิบัติตนกับเพื่อนเป็นแบบบันทึกการปฏิบัติ

คนกับเพื่อน ตามสถานการณ์ ที่เป็นปัญหา ประกอบด้วยสถานการณ์ และการปฏิบัติตนกับเพื่อน โดยมีช่องให้ผู้สังเกตบันทึกว่าพฤติกรรมเหล่านั้น กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติในระดับใด

3.6 การบันทึกการปฏิบัติตนกับเพื่อน ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมตามนิยามศัพท์เฉพาะกับเพื่อน โดยผู้วิจัยได้จัดเตรียมผู้แสดงเพื่อแสดงบทบาทตามสถานการณ์ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยพิจารณาการแสดงพฤติกรรมของนักเรียนว่าอยู่ในระดับใดแล้วเลือกขีดเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างที่ตรงกับพฤติกรรมของนักเรียน

3.7 เกณฑ์การให้คะแนนของแบบบันทึกการปฏิบัติตนกับเพื่อนกำหนดไว้ดังนี้

เกิดพฤติกรรม หมายถึงนักเรียนมีพฤติกรรมการปฏิบัติตนกับเพื่อนให้ขีด 1 ขีด ทุกครั้งที่เกิดพฤติกรรม

ขั้นตอนในการสังเกต

1. ผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัย ศึกษาและทำความเข้าใจจุดมุ่งหมายของการวิจัย นิยามศัพท์เฉพาะ แบบบันทึกการปฏิบัติตนกับเพื่อนให้เข้าใจตรงกันเพื่อสามารถบันทึกการสังเกตได้อย่างถูกต้อง

2. การสังเกตของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดสถานการณ์และพฤติกรรมของนักเรียนตามแบบบันทึกการปฏิบัติตนกับเพื่อน ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียน ตามสถานการณ์ที่กำหนดให้ก่อนและหลังการทดลองโดยได้นำแบบสังเกตไปทดลองใช้กับนักเรียนชาวเขา โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารี จังหวัดลำปาง เพื่อหาดัชนีความสอดคล้องจากการสังเกต ก่อนทำการทดลองจริง

ดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกต

การสังเกต ในครั้งนี้ เป็นการสังเกต ลักษณะพฤติกรรม ตามสถานการณ์ที่กำหนด จึงหาความเชื่อมั่นของการสังเกต โดยใช้วิธีการของ สกอตต์ (Scott)

(พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2536 : 134) ซึ่งมีสูตร

$$\pi = \frac{Po - Pe}{1 - Pe}$$

โดย π หมายถึง ความเชื่อมั่นของการสังเกต

Po หมายถึง อัตราส่วนความน่าจะเป็นของการสังเกตได้ตรงกันของผู้สังเกตสองคน ซึ่งได้จากผลต่างระหว่าง 1.00 กับค่าของผลรวม ของผลต่าง ระหว่างร้อยละของค่าสังเกตพฤติกรรมของผู้สังเกตสองคน

Pe หมายถึง อัตราส่วนความน่าจะเป็นของการสังเกตพฤติกรรมได้ตรงกัน ที่เกิดขึ้น โดยความบังเอิญของผู้สังเกตสองคน ซึ่งหาได้จากสัดส่วนของคะแนนพฤติกรรมที่มีจำนวนสูงสุดและรองลงมาโดยเลือกจากผู้สังเกตคนใดคนหนึ่งก็ได้ นำค่าทั้งสองมายกกำลังสอง แล้วนำมารวมกัน

4. โปรแกรมการใช้กิจกรรมกลุ่ม ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างโปรแกรมการใช้กิจกรรมกลุ่มตามลำดับขั้นต่อไปนี้

4.1 ศึกษารายละเอียด เกี่ยวกับลักษณะของการปฏิบัติตนกับเพื่อน และกิจกรรมกลุ่มจาก ทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.2 สร้างโปรแกรมการสอน โดยใช้กิจกรรมกลุ่มให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะและจุดมุ่งหมายของกิจกรรมที่ใช้ในแต่ละครั้ง แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คนคือศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา และอาจารย์ทศพร มณีศรีขำ ตรวจสอบความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

4.3 นำโปรแกรมการสอน โดยใช้กิจกรรมกลุ่มที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ของผู้ทรงคุณวุฒิไปทดลอง ใช้กับนักเรียนชาวเขา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ตากที่ไม่ใช่นักเรียน ในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน เพื่อหาข้อบกพร่องในด้านเนื้อหาของกิจกรรมกลุ่ม วิธีการ เวลาที่ใช้ เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น และเหมาะสมก่อนที่จะนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

ผู้วิจัย ดำเนินการใช้กิจกรรมกลุ่ม กับกลุ่มทดลองตามโปรแกรมที่กำหนดไว้ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 60 นาทีติดต่อกัน 6 สัปดาห์ รวม 12 ครั้ง ในวันจันทร์และวันพุธ เวลา 15.45 - 16.45 น. ตั้งแต่วันจันทร์ที่ 26 กุมภาพันธ์ 2539 ถึงวันพุธที่ 3 เมษายน 2539 (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

5. โปรแกรมการสอนแบบปกติ สร้างเนื้อหาการสอนตามแนวหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

5.1 ผู้วิจัยสร้างโปรแกรมการสอนแบบปกติ เรื่องการปฏิบัติตนกับเพื่อน โดยมี วัตถุประสงค์และเนื้อหาเช่นเดียวกันกับโปรแกรมการใช้กิจกรรมกลุ่ม

5.2 นำโปรแกรมการสอนแบบปกติ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คนคือศาสตราจารย์ ดร.พ้องพรรณ เกิดพิทักษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา และอาจารย์ทศพร มณีศรีจำ ตรวจสอบความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ และจุดมุ่งหมาย

5.3 นำโปรแกรมที่ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชาวเขาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ตาก ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน เพื่อศึกษาข้อบกพร่องเกี่ยวกับภาษา และระยะเวลาที่ใช้ในการสอน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อนำไปใช้ในการวิจัย

โปรแกรมการสอนแบบปกติ ผู้วิจัยใช้เวลาทดลอง 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที ในวันอังคาร และวันพฤหัสบดี เวลา 15.45 - 16.45 น. ตั้งแต่วันอังคารที่ 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2539 ถึงวันพฤหัสบดีที่ 4 เมษายน พ.ศ. 2539 (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

การเตรียมการก่อนทดลอง

1. เตรียมผู้สังเกต

1.1 เลือกผู้ช่วยผู้วิจัย 1 คน เพื่อช่วยสังเกต โดยกำหนดให้ผู้ช่วยวิจัยในครั้งนี้เป็นครูสอนวิชาคณิตศาสตร์

1.2 ผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัย ศึกษาทำความเข้าใจ ความมุ่งหมายของการวิจัย นิยามศัพท์เฉพาะของการปฏิบัติตนกับเพื่อน และแบบบันทึกการปฏิบัติตนกับเพื่อนเพื่อ สามารถใช้แบบบันทึกการปฏิบัติตนกับเพื่อนได้ถูกต้อง

1.3 ผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัย ฝึกสังเกตและบันทึกการปฏิบัติตนกับเพื่อนของ นักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารี จังหวัดลำปาง ตามสถานการณ์ที่กำหนดให้ ในช่วงโม่งกิจกรรมแนะแนว เพื่อหาค่าดัชนีความเชื่อมั่น ของการสังเกต ซึ่งได้ค่าดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกต 0.89

2. เตรียมสถานการณ์

2.1 ศึกษาแนวทางในการกำหนดจำนวนสถานการณ์ และระยะเวลาที่ใช้ ในการประเมินพฤติกรรม จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2.2 สํารวจเบื้องต้นเกี่ยวกับสถานการณ์การปฏิบัติตนกับเพื่อน ของ นักเรียนเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดสถานการณ์

2.3 สร้างสถานการณ์ในการสังเกตก่อนการทดลอง 3 สถานการณ์ และ หลังการทดลอง 3 สถานการณ์ โดยมีลักษณะคู่ขนานกัน และใช้เวลาในการสังเกต สถานการณ์ ละ 10 นาที

2.4 นำสถานการณ์ที่สร้างขึ้นใน ข้อ 2.3 ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน คือ ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา และ อาจารย์ทศพร มณีศรีจำ ตรวจสอบความเหมาะสม ด้านภาษา ความสอดคล้อง ของ สถานการณ์ กับนิยามศัพท์เฉพาะ และความเป็นคู่ขนานของสถานการณ์ก่อนและหลัง การทดลอง

2.5 นำสถานการณ์จาก ข้อ 2.4 มาปรับปรุงแก้ไข เพื่อนำ ไปใช้ในการ วิจัยต่อไป

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยดำเนินการวิจัยแบบ Randomized Control Group Pretest Posttest Design (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2536 : 67)
 ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 Randomized Control Group Pretest Posttest Design

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
RE	T ₁	X	T ₂
RC	T ₁	~X	T ₂

ความหมายของสัญลักษณ์

- RE แทน กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่ม กำหนดให้เป็นกลุ่มทดลอง
 RC แทน กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่ม กำหนดให้เป็นกลุ่มควบคุม
 T₁ แทน การทดสอบก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
 T₂ แทน การทดสอบหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
 X แทน การใช้กิจกรรมกลุ่มเกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อน
 ~X แทน วิธีสอนแบบปกติเกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อน

วิธีดำเนินการทดลอง

1. ระยะก่อนการทดลอง ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชาวเขาที่เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยให้แบบบันทึกการปฏิบัติตนกับเพื่อนเพื่อบันทึกไว้เป็นคะแนนก่อนทดลอง (Pretest) โดยประเมินตามสถานการณ์ที่กำหนด 3 สถานการณ์ ใช้เวลาสถานการณ์ละ 10 นาที

2. ระยะทดลอง ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทั้งสองกลุ่ม คือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้เวลา ดังนี้

2.1 กลุ่มทดลอง ใช้กิจกรรมกลุ่ม ทุกวันจันทร์และวันพุธ ระหว่างเวลา 15.45 - 16.45 น. เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที รวมทั้งสิ้น 12 ครั้ง ตั้งแต่วันจันทร์ที่ 26 กุมภาพันธ์ 2539 ถึงวันพุธที่ 3 เมษายน 2539 สถานที่ทดลอง คือ ห้องสมุดเทคโนโลยี โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ตาก

2.2 กลุ่มควบคุมใช้วิธีสอนแบบปกติ ทุกวันอังคารและวันพฤหัสบดี ระหว่าง 15.45 - 16.45 น. เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที รวมทั้งสิ้น 12 ครั้ง ตั้งแต่วันอังคารที่ 27 กุมภาพันธ์ 2539 ถึงวันพฤหัสบดีที่ 4 เมษายน 2539 สถานที่ทดลอง คือ ห้องสมุดเทคโนโลยี โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ตาก

3. ระยะหลังการทดลอง ผู้วิจัย ให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแสดงการปฏิบัติตนกับเพื่อน ตามสถานการณ์ที่กำหนด โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย บันทึกการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนไว้เป็นคะแนนหลังทดลอง (Posttest) โดยประเมิน 3 สถานการณ์ ใช้เวลาสถานการณ์ละ 10 นาที ซึ่งสถานการณ์จะมีลักษณะคล้ายคลึงกัน และเท่าเทียมกันกับ สถานการณ์ก่อนการทดลอง

4. นำผลที่ได้จากข้อ 1 และ ข้อ 3 ไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม
2. เปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการสอนแบบปกติ
3. เปรียบเทียบความแตกต่างของการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มและกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 คะแนนเฉลี่ย (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2536 : 146)

1.2 ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2536 : 151)

2. สถิติสำหรับวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ การหาความเชื่อมั่นของการสังเกตโดยใช้วิธีการของ สกอตต์ (Scott) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2536 : 134)

3. สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนก่อนและหลังการทดลองภายในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สูตร t - test แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2528 : 236 - 237)

3.2 เปรียบเทียบความแตกต่างของการปฏิบัติตนกับเพื่อนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง โดยใช้สูตร t - test แบบเป็นอิสระต่อกัน (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2528 : 228)

บทที่ 4

ผลของการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า

สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์และแปลผล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล จากการทดลองและแปลความหมาย ของผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ให้แทนความหมายดังต่อไปนี้

- N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
- $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยการปฏิบัติตนกับเพื่อน
- S.D แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการปฏิบัติตนกับเพื่อน
- ΣD แทน ผลรวมของคะแนนความแตกต่างของการปฏิบัติตนกับเพื่อน ก่อนและหลังการทดลอง
- ΣD^2 แทน ผลรวมของคะแนนความแตกต่างของการปฏิบัติตนกับเพื่อน ก่อนและหลังการทดลองยกกำลังสอง
- t แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณา t - distribution

ผลของการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. เปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชาวเขา ก่อนและหลังได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 2

ตาราง 2 เปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชาวเขา ก่อนและหลังได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม

กลุ่มทดลอง	N	$\bar{X}$	S.D	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนการทดลอง	10	2.30	0.95			
				49	251	14.08**
หลังการทดลอง	10	7.20	0.79			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 2 ปรากฏว่า นักเรียนชาวเขา มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนดีขึ้น หลังจากการใช้กิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า กิจกรรมกลุ่มสามารถพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชาวเขาได้

2. เปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชาวเขาก่อนและหลังได้รับการสอนแบบปกติ ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 3

ตาราง 3 เปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชาวเขาก่อนและหลังได้รับการสอนแบบปกติ

กลุ่มควบคุม	N	$\bar{X}$	S.D	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนการทดลอง	10	2.20	1.27			
				41	183	8.11**
หลังการทดลอง	10	6.30	0.95			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 ปรากฏว่า นักเรียนชาวเขามีการปฏิบัติตนกับเพื่อนดีขึ้นหลังจากได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า การสอนแบบปกติสามารถพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชาวเขาได้

3. เปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชาวเขาที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม และนักเรียนชาวเขาที่ได้รับการสอนแบบปกติ ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 4

ตาราง 4 เปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชาวเขาที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มและนักเรียนชาวเขาที่ได้รับการสอนแบบปกติหลังการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S.D	t
กลุ่มทดลอง	10	7.20	0.79	5.91**
กลุ่มควบคุม	10	6.30	0.95	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 ปรากฏว่า นักเรียนชาวเขากลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มมีการปฏิบัติตนกับเพื่อนดีกว่านักเรียนชาวเขากลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า การใช้กิจกรรมกลุ่ม ทำให้นักเรียนมีการปฏิบัติตนกับเพื่อนดีกว่าการสอนแบบปกติ

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชาวเขา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2538 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ตาก จังหวัดตาก โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชาวเขา ก่อนและหลังได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม
2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชาวเขา ก่อนและหลังได้รับการสอนแบบปกติ
3. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชาวเขาที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม กับนักเรียนชาวเขาที่ได้รับการสอนแบบปกติ

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนชาวเขามีการปฏิบัติตนกับเพื่อนดีขึ้น ภายหลังได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม
2. นักเรียนชาวเขามีการปฏิบัติตนกับเพื่อนดีขึ้น ภายหลังได้รับการสอนแบบปกติ
3. นักเรียนชาวเขาที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มมีการปฏิบัติตนกับเพื่อนดีขึ้น กว่านักเรียนชาวเขาที่ได้รับการสอนแบบปกติ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร เป็นนักเรียนชายและหญิงชาวเขาที่กำลังศึกษา อยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2538 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ตาก จังหวัดตาก ที่มีคะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 27 คน โดยพิจารณาจากการประเมินของอาจารย์ที่ปรึกษา และจากการตอบ

แบบสอบถาม “ใครเอ่ย” ของนักเรียนจำนวน 108 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชายและหญิงชาวเขาที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2538 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ตาก จังหวัดตาก ที่มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา จำนวน 20 คน ที่ได้มาโดยวิธีสุ่มอย่างง่ายจากประชากร และสอบถามความสมัครใจ ในการเข้าร่วมการทดลอง หลังจากนั้นสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งเพื่อแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. แบบประเมินการปฏิบัติตนกับเพื่อน
2. แบบสอบถาม “ใครเอ่ย”
3. แบบบันทึกการปฏิบัติตนกับเพื่อน
4. โปรแกรมการใช้กิจกรรมกลุ่ม
5. โปรแกรมการสอนแบบปกติ

การดำเนินการทดลอง

1. ระยะก่อนการทดลอง

1.1 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย สึกสังเกตและบันทึกการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารี จังหวัดลำปาง ที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่างตามสถานการณ์ที่กำหนด เพื่อหาดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกต ได้ค่าความเชื่อมั่นของการสังเกตเท่ากับ 0.89 โดยสังเกต 4 ครั้ง

1.2 ผู้วิจัย ให้นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแสดงการปฏิบัติตนกับเพื่อนตามสถานการณ์ที่กำหนดให้ 3 สถานการณ์ เมื่อวันพฤหัสบดีที่ 15 กุมภาพันธ์ ถึงวันพฤหัสบดีที่ 22 กุมภาพันธ์ 2539 โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเป็นผู้สังเกต และบันทึกการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชาวเขาทั้งสองกลุ่มไว้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง

2. ระยะดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทั้งสองกลุ่ม โดยกลุ่มทดลองได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มตามโปรแกรมการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีผลต่อการปฏิบัติ

คนกับเพื่อน เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที รวมทั้งสิ้น 12 ครั้ง ในวันจันทร์ และวันพุธ เวลา 15.45 - 16.45 น. ตั้งแต่วันจันทร์ที่ 26 กุมภาพันธ์ 2539 ถึงวันพุธที่ 3 เมษายน 2539 และกลุ่มควบคุมโดยการสอนแบบปกติ เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที รวมทั้งสิ้น 12 ครั้ง ในวันอังคาร และวันพฤหัสบดี เวลา 15.45 - 16.45 น. ตั้งแต่วันอังคารที่ 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2539 ถึงวันพฤหัสบดีที่ 4 เมษายน พ.ศ. 2539

3. ระยะหลังการทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนชาวเขากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแสดงการปฏิบัติตนกับเพื่อนตามสถานการณ์ที่กำหนดให้ 3 สถานการณ์ ซึ่งแต่ละสถานการณ์มีลักษณะคู่ขนานกับสถานการณ์ก่อนการทดลอง เมื่อวันศุกร์ที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2539 ถึงวันศุกร์ที่ 12 เมษายน พ.ศ. 2539 โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเป็นผู้สังเกต และบันทึกการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนทั้งสองกลุ่มไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง

4. นำคะแนนที่ได้ มาจากการบันทึกการปฏิบัติตนกับเพื่อน ก่อนและหลังการทดลองมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติดังต่อไปนี้

1. เปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อน ของนักเรียนชาวเขากลุ่มทดลอง ก่อนและหลังได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม โดยใช้ t - test แบบ Dependent
2. เปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อน ของนักเรียนชาวเขากลุ่มควบคุม ก่อนและหลังได้รับการสอนแบบปกติ โดยใช้ t - test แบบ Dependent
3. เปรียบเทียบผลต่างของการปฏิบัติตนกับเพื่อน ของนักเรียนชาวเขากลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม กับนักเรียนชาวเขากลุ่มควบคุม ที่ได้รับการสอนแบบปกติ โดยใช้ t - test แบบ Independent

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าสรุปผลได้ดังนี้

1. นักเรียนชาวเขามีการปฏิบัติตนกับเพื่อนดีขึ้น หลังจากได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01
2. นักเรียนชาวเขามีการปฏิบัติตนกับเพื่อนดีขึ้น หลังจากได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01
3. นักเรียนชาวเขาที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มมีการปฏิบัติตนกับเพื่อนดีขึ้นกว่านักเรียนชาวเขาที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากการศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชาวเขา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2538 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ตาก จังหวัดตาก พบว่า

1. นักเรียนชาวเขากลุ่มทดลองมีการปฏิบัติตนกับเพื่อนดีขึ้น หลังจากได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ลาวัณย์ มหาทุมะรัตน์ (2529 : 52) ได้ทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มในการพัฒนามนุษยสัมพันธ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนศรีศักดิ์สุวรรณวิทยา อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี ปีการศึกษา 2528 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึก ด้วยกิจกรรมกลุ่ม มีมนุษยสัมพันธ์สูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พวงแก้ว เนตรโอภากรณ์ (2533 : 66) ได้ศึกษาเรื่องผลการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านลานแหลม จังหวัดนครปฐม ปีการศึกษา 2532 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึก โดยใช้กิจกรรมกลุ่มมีความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มสูงกว่าก่อนการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลการศึกษาครั้งนี้ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เปรมปรี พงษ์ประสิทธิ์ (2538: 71) ที่ได้ศึกษาพบว่า การฝึกการวิเคราะห์การติดต่อสัมพันธ์

ระหว่างบุคคลที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน
วิสุทธิรังษี อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี ดิจีน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การใช้กิจกรรมกลุ่ม ทำให้นักเรียน
ชาวเขากลุ่มทดลองมีการปฏิบัติตนกับเพื่อนดีขึ้น ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การใช้กิจกรรมกลุ่ม
เป็นวิธีการที่ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ เข้าใจความคิด ความรู้สึกและการกระทำของตนเอง
ในการปฏิบัติตนกับเพื่อนอย่างเหมาะสม ซึ่งประกอบด้วย เกม สถานการณ์จำลอง
การใช้เทคนิคแม่แบบ ซึ่งวิธีการต่าง ๆ เหล่านี้จะช่วยให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กัน ทำใ้
นักเรียนได้รู้จักและเข้าใจตัวเองได้มากยิ่งขึ้น ได้เรียนรู้แนวทางที่จะปรับปรุงแก้ไข
พฤติกรรมของตนเอง ตลอดจนเข้าใจตัวเอง เข้าใจเพื่อน ยอมรับความคิด ความรู้สึก
การกระทำของบุคคลอื่น และจากการที่นักเรียนมีโอกาสได้ฝึกซ้อมการปฏิบัติตนกับ
เพื่อน ทำให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทางได้อย่างเหมาะสม ทำให้
ได้รับการยอมรับจากเพื่อนและมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันมากขึ้น

จากการบันทึกการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนกลุ่มทดลองในครั้งนี้ พบว่า
หลังจากที่นักเรียนได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม นักเรียนสามารถปฏิบัติตนกับเพื่อนได้ดีขึ้น
นักเรียนสามารถใช้ ภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทาง ในการปฏิบัติตนกับเพื่อนได้อย่าง
เหมาะสม ในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้คือ กล่าวคำทักทายเพื่อนด้วยคำสุภาพ สนทนาได้ตอบ
ด้วยคำสุภาพ ตอบรับและปฏิเสธด้วยคำสุภาพ กล่าวคำชมเชยเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ
พูดให้กำลังใจเพื่อน เมื่อเพื่อนเสียใจประสบความสำเร็จและไม่กล้าแสดงออก
พูดแสดงการมีน้ำใจกับเพื่อน กล่าวคำเสนอตนเข้าไปช่วยเหลือแม้ว่าเพื่อนจะไม่ร้องขอ
พูดให้สิ่งของกับเพื่อนเมื่อเห็นเพื่อนขาดหรือไม่มีสิ่งของนั้น ๆ รับฟังปัญหาของเพื่อน
ด้วยความเอาใจใส่ มองและตั้งใจฟังไม่พูดแทรกขณะที่เพื่อนพูด แสดงกิริยาสุภาพกับ
เพื่อน ไม่ยื่นคำศัพท์ะเพื่อน ส่งของให้เพื่อนโดยไม่กระแทกกระทั้นส่งด้วยกิริยานุ่มนวล
และไม่ทักทายเพื่อนด้วยการตบศีรษะ แสดงการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กับเพื่อน แบ่งปันสิ่ง
ของให้เพื่อนบ้างตามโอกาสอันควร และช่วยเหลือเพื่อนทำงานเท่าที่สามารถจะทำได้
แสดงว่า กิจกรรมกลุ่มสามารถพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนได้

2. นักเรียนชาวเขากลุ่มควบคุมมีการปฏิบัติตนกับเพื่อนดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .01 หลังจากได้รับการสอนแบบปกติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กาญจนกมล

สุวิทย์รัตน์ (2537 : 58) ที่ได้ศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม จังหวัดปทุมธานี โดยนักเรียนกลุ่มทดลองได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออก ส่วนนักเรียนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบปกติ ผลของการศึกษาพบว่า หลังการทดลองนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการบันทึกการปฏิบัติตนกับเพื่อน ของนักเรียนชาวเขากลุ่มควบคุม ในครั้งนี้พบว่า หลังจากทีนักเรียนได้รับการสอนแบบปกติ เกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อน นักเรียนสามารถปฏิบัติตนกับเพื่อนได้ดีขึ้น สามารถใช้ภาษาด้อยคำ และภาษาท่าทางในการปฏิบัติตนกับเพื่อนได้ดีขึ้นในด้านต่าง ๆ ดังนี้ คือ ใช้ด้อยคำสุภาพกับเพื่อน กล่าวคำทักทายเพื่อนด้วยคำสุภาพ สนทนาได้ตอบด้วยคำสุภาพ คอบรับและปฏิเสธด้วยคำสุภาพ กล่าวคำชมเชยเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ พுகให้กำลังใจเพื่อนเมื่อเพื่อนเสียใจประสบความสำเร็จและความล้มเหลวและไม่กล้าแสดงออก พุกแสดงการมีน้ำใจกับเพื่อน การกล่าวคำเสนอตนเข้าไปช่วยเหลือแม้ว่าเพื่อนจะไม่ร้องขอ และการพุกให้สิ่งของกับเพื่อนเมื่อเห็นเพื่อนขาดหรือไม่มีสิ่งของนั้น ๆ รับฟังปัญหาของเพื่อนด้วยความเอาใจใส่ มองและตั้งใจฟังไม่พุกแทรกขณะที่เพื่อนพุก แสดงกิริยาสุภาพกับเพื่อน ไม่ยื่นคำศัพท์ะเพื่อนและทักทายเพื่อนด้วยการคบศัพท์ะ แสดงการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กับเพื่อน แบ่งปันสิ่งของให้เพื่อนบ้างตามโอกาสอันควร และช่วยเหลือเพื่อนทำงานเท่าที่สามารถจะทำได้

จากผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การสอนแบบปกติเรื่องการปฏิบัติตนกับเพื่อนทำให้นักเรียนชาวเขามีการปฏิบัติตนกับเพื่อนดีขึ้น ทั้งนี้เพราะว่าในการสอนแบบปกตินั้น ผู้วิจัยเป็นผู้บรรยาย พร้อมทั้งใช้สื่อต่าง ๆ ได้แก่ รูปภาพ เอกสารสถานการณ์ ภาพการ์ตูนสี ตลอดจนเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ชักถาม ทดลองปฏิบัติ และมีการสรุปร่วมกันระหว่างผู้วิจัยกับนักเรียนจึงทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง และทราบแนวทางที่จะนำไปปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมจากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นแสดงว่าการสอนแบบปกติสามารถพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนได้

3. นักเรียนชาวเขาที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนดีขึ้น กว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3

หลังจากผู้วิจัยใช้เทคนิคเกม เทคนิคแม่แบบ และเทคนิคสถานการณ์จำลอง ในการใช้กิจกรรมกลุ่มกับกลุ่มทดลอง ทำให้นักเรียนได้เข้าใจความคิด ความรู้สึกและการกระทำของตนเอง ในการปฏิบัติตนกับเพื่อนตลอดทั้งได้พัฒนานุคลิกภาพในส่วนที่บกพร่องของตนเอง นอกจากนี้การที่นักเรียนได้มีโอกาสฝึกการปฏิบัติตนกับเพื่อนและได้ทราบผลการกระทำของตนเองทำให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจที่จะปรับปรุงตนเองจากการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า นักเรียนชาวเขากลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนดีขึ้นกว่านักเรียนชาวเขากลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ ทั้งนี้เพราะว่าการใช้กิจกรรมกลุ่มได้พัฒนา ทั้งทางด้าน ภาษาด้อยคำ และภาษาท่าทาง ได้เรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ได้วิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดงบทบาท ต่าง ๆ ทำให้นักเรียนได้เข้าใจความคิด ความรู้สึกและการกระทำของตนเอง ในการปฏิบัติตนกับเพื่อนตลอดทั้งได้พัฒนานุคลิกภาพในส่วนที่บกพร่องของตนเอง ซึ่งแตกต่างจากนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติที่ได้เรียนรู้การปฏิบัติตนกับเพื่อนจากการบรรยายและการยกตัวอย่างของผู้วิจัย พร้อมทั้งใช้สื่อต่าง ๆ ได้แก่ รูปภาพ เอกสารสถานการณ์ ภาพการ์ตูน ตลอดจนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นซักถาม ทดลองปฏิบัติบ้างเล็กน้อย และสรุปแนวทางที่เหมาะสม ในการปฏิบัติตนกับเพื่อนเท่านั้น นักเรียนไม่มีโอกาสได้ฝึกการปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่มีโอกาสได้เห็นการแสดงพฤติกรรม การปฏิบัติตนกับเพื่อนของสมาชิกในกลุ่ม รวมทั้ง ไม่มีโอกาสได้รับทราบผลจากการแสดงพฤติกรรมของตนเอง จึงทำให้นักเรียนชาวเขากลุ่มควบคุมเข้าใจความคิด ความรู้สึก ของตนเอง น้อยกว่า นักเรียนชาวเขากลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม ซึ่งได้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเองมากกว่าจึงทำให้นักเรียนชาวเขากลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม มีการปฏิบัติตนกับเพื่อน ดีขึ้นกว่านักเรียนชาวเขากลุ่มควบคุม ที่ได้รับการสอนแบบปกติ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พวงแก้ว เนตรโอภารักษ์ (2533 : 66) ที่ได้ศึกษาเรื่องผลการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านลานแหลม จังหวัดนครปฐม ปีการศึกษา 2532 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึก โดยใช้กิจกรรมกลุ่มมีความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มสูงกว่าก่อนการฝึก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนนักเรียนที่ได้รับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม มีความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มสูงกว่าก่อนได้รับการเสนอแนะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อเปรียบ

เทียบความร่วมมือ ในการอภิปรายกลุ่มของทั้งสองกลุ่มภายหลังการทดลอง ปรากฏว่า นักเรียนในกลุ่มที่ได้รับการฝึกโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม มีความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม สูงกว่านักเรียนที่ได้รับข้อเสนอแนะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรมีการติดตามผลของการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มและนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ ภายหลังสิ้นสุดการทดลอง 3 เดือนหรือ 6 เดือน เพื่อศึกษาว่าการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด
2. เนื่องจากการใช้กิจกรรมกลุ่มและการสอนแบบปกติ ใช้ได้ผลดีขึ้นทั้ง 2 วิธี ควรเลือกใช้ทั้ง 2 วิธีตามความเหมาะสม
3. ผู้ที่จะนำวิธีการใช้กิจกรรมกลุ่มไปใช้เพื่อการวิจัยหรือเพื่อประโยชน์ในด้านอื่น ๆ ควรจะได้ศึกษารายละเอียดต่าง ๆ และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการใช้กิจกรรมกลุ่ม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลของการใช้กิจกรรมกลุ่ม ที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนในระดับชั้นอื่น เช่น ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. ควรศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนกับเพื่อน ได้แก่ เผ่าพันธุ์ ศาสนา ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ประเพณี สิ่งแวดล้อมในชุมชน เพศ บุคลิกภาพ ความวิตกกังวล ความเชื่อมั่นในตนเอง และการไม่กล้าแสดงออก เป็นต้น โดยศึกษาเป็นการสำรวจหรือวิจัยเชิงปริมาณ เช่น ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชาวเขา

จำเนียร ช่วงโชติและคนอื่น ๆ. ความสัมพันธ์ระหว่าง

มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2521.

จิตประภา ศรีอ่อน. ปัญหาการพูดไทยไม่ชัดของเด็กชาวเขาเผ่าม

ศึกษาสงเคราะห์ตาก. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหา

มหิดล, 2522. อัดสำเนา.

ฉวีวรรณ สุขพันธ์ไพฑาราม. พัฒนาการวัยรุ่นและบทบาทครู. กรุงเทพฯ : มิตรนรา

การพิมพ์, 2527.

ชาคริต ชมชื่น. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะปฏิบัติในการวางแผนครอบครัว

ครัวของนักเรียนชาวเขาในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยมหิดล, 2530. อัดสำเนา.

ชูศรี วงศ์รัตน์. แบบแผนการทดลองและสถิติ. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.

คณัช ไชยสิงห์. เจตคติทางด้านสุขภาพของนักเรียนชาวเขาก่อนประถมศึกษาปีที่ 5 และ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ในภาคเหนือ.

ปริญญาานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.

ทองเรือน อมรัชกุล. กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. พิษณุโลก : แผนกเอกสารการพิมพ์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2521.

ทิตนา แยมมณี. กลุ่มสัมพันธ์ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : บุรพาศิลป์

การพิมพ์, 2522.

นพพร พานิชสุข. "เราจะสร้างมนุษยสัมพันธ์ในการปฏิบัติงานให้เกิดขึ้นได้อย่างไร,"

วารสารข้าราชการ. 24 (5) : 69 - 71 ; พฤษภาคม 2522.

นฤมล วรรณกุล. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องหนังสืออ้างอิงของนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กิจกรรมกลุ่มกับสไลด์เทป. ปริญญาานิพนธ์

ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531.

อัดสำเนา.

นิภา นิธยาชน. การปรับตัวและบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ : สารศึกษาการพิมพ์, 2530.

- บุญศรี จิงรนาเจริญเลิศ. ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีการปรับตัวกับเพื่อนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนนทรีวิทยา กรุงเทพมหานคร. ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.
- ประนอม เคชชัย. นวัตกรรมการเรียนการสอนและแนวปฏิบัติสังคมศึกษา. เชียงใหม่ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2537.
- ปราณี พรหมวิเชียร. "ทำอะไรไม่ไร้เพื่อน," วารสารสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. 9 (1) : 76 - 78 ; กรกฎาคม 2534.
- เปรมปรี พงษ์ประสิทธิ์. ผลของการฝึกการวิเคราะห์การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวิสุทธิรังษี อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี. ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.
- พัชนี วรกวิน. จิตวิทยาสังคม. นนทบุรี : โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์ปากเกร็ด, 2522.
- พนม ลิมอารีย์. กลุ่มสัมพันธ์. มหาสารคาม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม, ม.ป.ป.
- พวงแก้ว เนตรโอภารักษ์. ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านลานแหลม จังหวัดนครปฐม. ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญผล, 2536.
- มาริสา เครื่องพนัส. ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการรับรู้ด้านอาชีพของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านป่าซาง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย. ปริชญานิพนธ์. กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา
- มาลินี อยู่โพธิ์. การทดลองการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มต่อการพัฒนาการปรับตัวของสังคมด้านสัมพันธ์ภาพกับเพื่อน. ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.

- ยรรยง ผิวอ่อน. ผลของการให้คำปรึกษาแบบไม่นำทางที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อนต่าง
เพศ ของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.
- ถัดดาวรรณ ณ ระนอง. การทดลองใช้กิจกรรมเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเอง.
ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.
- ลาวัณย์ มหาทุมะรัตน์. ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มในการพัฒนามนุษยสัมพันธ์ ของ
นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- วนิดา วัชรกิจ. ปัญหาการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่รับนักเรียนชาวเขา สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด : การศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดตาก.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534. อัดสำเนา.
- วาสนี ชูสงค์. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาหลักสูตรภาษาเพื่อ
การสื่อสารชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์.
ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.
- วิชัยชาวเขา, สถาบัน. กรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงมหาดไทย. เอกสารเผยแพร่.
กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยชาวเขา กรมประชาสัมพันธ์ กระทรวง
มหาดไทย, ม.ป.ป.
- วิชัยชาวเขา, สถาบัน. กองสงเคราะห์ชาวเขา กรมประชาสัมพันธ์ กระทรวง
มหาดไทย. “ชีวิตชาวเขาและการพัฒนา,” เอกสารเผยแพร่ นิทรรศการ 50 ปี
กรมประชาสัมพันธ์. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยชาวเขา
กรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงมหาดไทย, 2534.
- วิชัยชาวเขา, ศูนย์วิจัยชาวเขาจังหวัดเชียงใหม่. กรมประชาสัมพันธ์ กระทรวง
มหาดไทย. บรรณนิทัศน์ 5 สภาพ ของชาวเขาในประเทศไทย :
กรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงมหาดไทย, 2526.

วิภา วโรตมะวิชัย. กลวิธีการเรียนและการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา. เชียงใหม่ :

ภาควิชาประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2530.

ศึกษาสงเคราะห์ตาก, โรงเรียน. สารสนเทศ. เอกสารเผยแพร่. 2538.

ศุภชัย เพ็ญโรจน์. ปัญหาการจัดการศึกษาของโรงเรียนชาวเขาของตำรวจตระเวนชาย

แดนของกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 1 และภาค 3. ปรินญา

นิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก,

2528. อัดสำเนา.

ศุภชัย สติรศิลป์. รายงานวิจัยเรื่องปัญหาการศึกษาของชาวเขาเผ่ามูเซอในบริเวณ

ดอยมูเซอ จังหวัดตาก. สถาบันวิจัยชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์

กระทรวงมหาดไทย, 2527.

ศุภวดี บุญดวงศ์. กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. สงขลา : ภาควิชาการแนะแนวและ

จิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2527.

สนิท ชีรังก. ผลของการจัดการศึกษาภาคบังคับ 4 รูปแบบ สำหรับชุมชนชาวเขาใน

เขตอำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน. ปรินญานิพนธ์ กศ.ค. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.

สาลี จบศรี. ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยของนักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนคลองสิบสาม “สิริราษฎร์บำรุง” จังหวัด

ปทุมธานี. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.

สมชาย ธีรณกุล. จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิษณุ, 2526.

สุชา จันทน์อม. จิตวิทยาเด็กแรก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2533.

สุนทรี ศิลพิพัฒน์. ชาวเขาในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง,

2524.

สุเมย์ ธีรดากร. จิตวิทยาพัฒนาการ. นนทบุรี โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิง

ปากเกร็ด, 2526.

- สุรัช โกศิยะกุล. การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถทางการปรับตัวสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดกำแพงเพชร. ปรินูณานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.
- สำราญ บุตรอามาตย์. สภาพปัญหาการดำเนินงานของโรงเรียนประถมศึกษาที่มีนักเรียนชาวเขา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์. ปรินูณานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2535. อัดสำเนา.
- สถิติแห่งชาติ, สำนักงาน สำนักนายกรัฐมนตรี. รายงานเบื้องต้นข้อมูลระดับหมู่บ้าน การสำรวจประชากรชาวเขา จังหวัดตาก พ.ศ. 2528. เอกสารสิ่งพิมพ์รัฐบาล. กรุงเทพฯ : สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2528.
- อารีย์ ติลา. ผลของการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่มีต่อการสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านน้ำรอบ จังหวัดอุทัยธานี. ปรินูณานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2535. อัดสำเนา.
- อุไร พรนวม. ความรู้และเจตคติที่มีต่อปัญหาประชากรชาวเขาของนักเรียนชาวเขาสังกัดชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์สำหรับชาวเขาในภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2527. อัดสำเนา.

Bennett, Margarte E. Guidance and Counseling in Group. New York : McGraw - Hill, 1963.

Bradley, D. Lahu Dialects. Australian National University, 1977.

Burton, Genevieve. Interaction Relation : A Guide for Nurse. New York : Springer Publishing Company, 1977.

Cartwright, Dorwin and Alvin Zander. Group Dynamics : Research and Theory.
3rd ed. New York : Harper and Row Publishers, 1968.

Department of the Army Headquarters. Minority Groups in Thailand, 550 - 170
'c' 6. Washington, D.C : Department of the Army 1970.

Durschmidt, Barbara J. " Self - Actualization and the Human Potential Group
Process in a Community College," Dissertation Abstracts International.
38 : 3953 - A: January, 1977.

Gully, Halbert E. Discussion Confererce and Group Process. New York : Holt,
Rincheart and Winston, Inc., 1960.

Hurlock, Elizabeth B. Developmental Psychology. New York : McGraw - Hill
Book Company, 1964.

Kaplan, Louis. Mental Health and Human Relations in Education. New York :
Harper, 1956.

Kemp, C. Gratton. Perspectives on the Group Process : A Foundation for
Counseling with Groups. 2nd ed, Bostom : Houghton Mifflin, Co.,
1970. Harper, 1956.

Kreigh, Helen Z. and Joanne E. Perko. Phychiatric and Mental Health Nursing :
A Commitment to Care and Concern 2nd ed Virginia : Reston
Publishind Company, Inc., 1983.

Lex, James Joseph. " Attitude Change to Seminary Students Associated with
A Course in Group Dynamics," Dissertation Abstracts International.
33 : 6093 - A ; May, 1973.

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าตุวงษ์. การศึกษานุกลงเป็นรายกรณี. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. 2527.
- กาญจน์กมล สุวิทยารัตน์. ผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.
- กันยา สุวรรณแสง. การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว. กรุงเทพฯ : ปาฐกถาสน์, 2533.
- เกตุมณี มากมี. โอกาสในการศึกษาคณะมัธยมศึกษาตอนต้นของเยาวชนในชนบทภาคเหนือ. ปรินิพนธ์ กศ.ค. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2536. อัดสำเนา.
- โกศล ศรีมณี. สภาพและปัญหาการศึกษาของโรงเรียนทวเขา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน. ปรินิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2534. อัดสำเนา.
- ขจักษ์ บุรุษพัฒน์. ชนกลุ่มน้อยในไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : แพรวพิทยา , 2519.
- _____. ทวเขา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : แพรวพิทยา, 2528.
- คมเพชร ฉัตรสุกกุล. กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : แสงรุ่งการพิมพ์, 2522
- _____. กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. 2530.
- จิราภรณ์ หุ่นตระกูล. การทดลองใช้บทบาทสมมุติที่มีต่อการพัฒนาการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเสมียนนารี. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.

Ohlsen, Mert M. Group counseling. New York : Holt Rinehart and Winston, Inc., 1970.

Ottaway, A.K.G. Learning Through Group Experiences. London : Routhledge and Kegan Paul, 1966.

Rogers, Carl R. Encounter Groups. New York : Harper and Row, 1970.

Shaw, Marvin E. Group Dynamic : The Psychology of Small Group Behavior. 3rd ed. New York : McGraw - Hill Book Company, 1981.

Strang, Ruth. Group Work in Education. New York : Harper & Brothers, 1958.

Traxler, A.E. and R.D. North. Techniques of Guidance. New York : Harper and Row. 1967.

Treppa, Jerry A. and Lawrence Frike. "Effect of Marathom Group Experience," Journal of Counseling Psychology. 19 : 466 - 468 ; September, 1972.

ภาคผนวก

1. แบบประเมินการปฏิบัติตนกับเพื่อน
2. แบบสอบถามใครเอ่ย
3. แบบบันทึกการปฏิบัติตนกับเพื่อน
4. โปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม (ใช้อีกกลุ่มทดลอง)
5. โปรแกรมการสอนแบบปกติ (ใช้อีกกลุ่มควบคุม)

แบบประเมินการปฏิบัติตนกับเพื่อน

ชื่อนักเรียน ชั้น

ชื่อผู้ประเมิน (อาจารย์ที่ปรึกษา)

คำอธิบาย การปฏิบัติตนกับเพื่อน หมายถึง การแสดงพฤติกรรมของนักเรียนต่อเพื่อน ทั้งภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทาง เพื่อให้เกิดการยอมรับและมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ภาษาถ้อยคำ ได้แก่

- 1.1 ใช้ถ้อยคำสุภาพกับเพื่อน ได้แก่กล่าวคำทักทายเพื่อนด้วยคำสุภาพ สนทนาได้ตอบด้วยคำสุภาพ ตอบรับและปฏิเสธด้วยคำสุภาพ
- 1.2 กล่าวคำชมเชยเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ
- 1.3 พุดให้กำลังใจเพื่อน เมื่อเพื่อนเสียใจ ประสพความล้มเหลวและไม่กล้าแสดงออก
- 1.4 พุดแสดงการมีน้ำใจกับเพื่อน ได้แก่การกล่าวคำเสนอตนเข้าไปช่วยเหลือแม้ว่าเพื่อนจะไม่ร้องขอ และการพุดให้สิ่งของกับเพื่อนเมื่อเห็นเพื่อนขาดหรือไม่มีสิ่งของนั้น ๆ

2. ภาษาท่าทาง ได้แก่

- 2.1 รับฟังปัญหาของเพื่อนด้วยความเอาใจใส่ ได้แก่มองและตั้งใจฟังไม่ พุดแทรกขณะที่เพื่อนพุด
- 2.2 แสดงกิริยาสุภาพกับเพื่อน ได้แก่ ไม่ยื่นคำศัพท์ะเพื่อน ส่งของให้เพื่อนโดยไม่กระแทกกระทั้น ส่งด้วยกิริยานิ่มนวลและไม่ทักทายเพื่อนด้วยการดบศีรษะ
- 2.3 แสดงการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กับเพื่อน ได้แก่แบ่งปันสิ่งของให้เพื่อนบ้าง ตามโอกาสอันควร และช่วยเหลือเพื่อนทำงานเท่าที่สามารถจะทำได้

คำชี้แจง

โปรดกาเครื่องหมาย / เพื่อระบุพฤติกรรมของนักเรียนแต่ละคนในช่องที่มีพฤติกรรมแต่ละด้านดังกล่าวโดยแบ่งน้ำหนักพฤติกรรมดังนี้

บ่อยครั้ง	หมายถึง	แสดงพฤติกรรมทุกครั้งที่คุณเห็น	ให้คะแนน	3
บางครั้ง	หมายถึง	แสดงพฤติกรรมบ้างเป็นครั้งคราว	ให้คะแนน	2
น้อยครั้ง	หมายถึง	แสดงพฤติกรรมน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1

	พฤติกรรม	ความถี่ของพฤติกรรมที่เกิดขึ้น		
		บ่อยครั้ง (3)	บางครั้ง (2)	น้อยครั้ง (1)
ภาษาถ้อยคำ - กล่าวคำทักทายเพื่อนด้วยคำสุภาพ - สนทนาโต้ตอบด้วยคำสุภาพ ตอบรับและปฏิบัติตามด้วยคำสุภาพ - กล่าวคำชมเชยเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ - พูดให้กำลังใจเพื่อน เมื่อเพื่อนเสียใจ ประสบความสำเร็จและไม่กล้าแสดงออก - พูดแสดงการมีน้ำใจกับเพื่อน กล่าวคำเสนอตนเข้าไปช่วยเหลือแม้ว่าเพื่อนจะไม่ร้องขอ - และการพูดให้สิ่งของกับเพื่อนเมื่อเห็นเพื่อนขาดหรือไม่มีสิ่งของนั้น ๆ				
ภาษาท่าทาง - รับฟังปัญหาของเพื่อนด้วยการมองอย่างสนใจ - รับฟังปัญหาของเพื่อนด้วยความเอาใจใส่ไม่พูดแทรกขณะที่เพื่อนพูด - แสดงกิริยาสุภาพกับเพื่อนไมยยื่นคำศัพท์ะเพื่อนไม่ทักทายเพื่อนด้วยการตบตีรีษะ - แสดงการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กับเพื่อน แบ่งปันสิ่งของให้เพื่อนบ้างตามโอกาสอันควร - และช่วยเหลือเพื่อนเท่าที่สามารถจะทำได้				

แบบสอบถาม “ใครเอ่ย”

คำชี้แจง ขอให้นักเรียน คิดถึงลักษณะของเพื่อน และตัวนักเรียนเอง โดยพิจารณาอย่างรอบคอบในทุกแง่มุมเพื่อตอบคำถามว่า ลักษณะดังกล่าวข้างล่างนี้จะตรงกับลักษณะของเพื่อนคนใดหรือตรงกับนักเรียนเอง แล้วใส่ชื่อของเพื่อนหรือชื่อของนักเรียน ทั้งนี้ขอให้นักเรียนพิจารณาตัดสินใจ ด้วยตัวของนักเรียนเอง ไม่ต้องปรึกษาเพื่อน คำตอบของนักเรียนจะเป็นประโยชน์ต่อกลุ่มของนักเรียนและจะเก็บไว้เป็นความลับ

1. ผู้ที่พูดสุภาพที่สุด คือ
2. ผู้ที่มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เพื่อนที่สุดคือ
3. ผู้ที่ชอบพูดอะไรแล้วทำให้เพื่อนไม่สบายใจมากที่สุด คือ
4. ผู้ที่ไม่รับฟังสิ่งที่เพื่อนพูดมากที่สุด คือ
5. ผู้ที่ไม่พอใจเวลาที่เพื่อนประสบความสำเร็จ โดยทำหน้าที่บ่งตั้งแกล้งเห็นได้ชัดเจนที่สุดคือ
6. ผู้ที่ไม่พอใจเวลาเพื่อนประสบความสำเร็จ โดยทำหน้าที่เฉยอย่างชัดเจนที่สุด คือ
7. ผู้ที่ใช้คำไม่สุภาพกับเพื่อนบ่อยที่สุด คือ
8. ผู้ที่ชมเชยเพื่อนเวลาเพื่อนประสบความสำเร็จบ่อยที่สุด คือ.....
9. ผู้ที่ปลอบใจเพื่อนเวลาที่เพื่อน ไม่สบายใจ บ่อยที่สุด คือ
10. ผู้ที่ยินคำสัพริษะเพื่อน เป็นประจำที่สุดคือ
11. ผู้ที่ไม่มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กับเพื่อนที่สุด คือ
12. ผู้ที่รับฟังในสิ่งที่เพื่อน ๆ ทุกคนพูดที่สุด คือ
13. ผู้ที่ส่งของให้เพื่อนด้วยกิริยากระแทกกระทั้นที่สุด คือ
14. ผู้ที่เวลาที่เพื่อนเล่าสิ่งที่ไม่สบายใจหรือทุกข์ใจ คนที่ไม่ตั้งใจฟังบ่อยที่สุด คือ.....
15. ผู้ที่หักทลายเพื่อนด้วยการดบสัพริษะเพื่อน บ่อยที่สุด คือ
16. ผู้ที่พูดให้กำลังใจเพื่อนบ่อยที่สุด คือ

17. ผู้ที่ไม่ยินดีชำระเพื่อนเวลาที่เพื่อนนั่งอยู่ใกล้ๆ ที่สุดคือ
18. ผู้ที่ส่งของให้เพื่อนด้วยกริยานีมนวล ที่สุดคือ
19. ผู้ที่หักทลายเพื่อนโดยกัมศิระให้นิดหน่อย ส่งยิ้มให้เพื่อนบ่อยที่สุดคือ.....
20. ผู้ที่หักทลายเพื่อนโดยกล่าวคำว่าสวัสดีกับเพื่อนทุกครั้งที่พบมากที่สุด คือ
.....

แบบบันทึกพฤติกรรมการณ์ปฏิบัติตนกับเพื่อน

ครั้งที่ วัน เวลา ที่สังเกต ชั้น

ผู้สังเกต สถานที่สังเกต

การปฏิบัติตนกับเพื่อน หมายถึง การแสดงพฤติกรรมของนักเรียนต่อเพื่อนทั้งภาษา
ถ้อยคำและภาษาท่าทาง เพื่อให้เกิดการยอมรับและมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันดังราย
ละเอียดต่อไปนี้

1. ภาษาถ้อยคำ ได้แก่

- 1.1 ใช้ถ้อยคำสุภาพกับเพื่อน ได้แก่กล่าวคำทักทายเพื่อนด้วยคำสุภาพสนทนา
ได้ตอบด้วยคำสุภาพ คอบรับและปฏิเสธด้วยคำสุภาพ
- 1.2 กล่าวคำชมเชยเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ
- 1.3 พุดให้กำลังใจเพื่อน เมื่อเพื่อนเสียใจ ประสบความล้มเหลวและไม่กล้า
แสดงออก
- 1.4 พุดแสดงการมีน้ำใจกับเพื่อน ได้แก่การกล่าวคำเสนอคนเข้าไปช่วยเหลือ
แม้ว่าเพื่อนจะไม่ร้องขอ และการพุดให้สิ่งของกับเพื่อนเมื่อเห็นเพื่อนขาด
หรือไม่มีสิ่งของนั้น ๆ

2. ภาษาท่าทาง ได้แก่

- 2.1 รับฟังปัญหาของเพื่อนด้วยความเอาใจใส่ ได้แก่มองและตั้งใจฟังไม่พุด
แทรกขณะที่เพื่อนพุด
- 2.2 แสดงกิริยาสุภาพกับเพื่อน ได้แก่ ไม่ยื่นคำศัพท์ะเพื่อน ส่งของให้เพื่อนโดย
ไม่กระแทกกระทุ้ง ส่งด้วยกิริยานุ่มนวลและไม่ทักทายเพื่อนด้วยการคบศีรษะ
- 2.3 แสดงการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กับเพื่อน ได้แก่แบ่งปันสิ่งของให้เพื่อนบ้างตาม
โอกาสอันควร และช่วยเหลือเพื่อนทำงานเท่าที่สามารถจะทำได้

คำชี้แจง

โปรดกาเครื่องหมาย / เพื่อระบุพฤติกรรมของนักเรียนแต่ละคนในช่องที่มีพฤติกรรมแต่ละด้านดังกล่าว เพื่อนับความถี่หรือจำนวนครั้งของพฤติกรรม
 นักเรียนคนที่ ชื่อ.....

ความถี่ของพฤติกรรมที่เกิดขึ้น									
พฤติกรรมภาษาถ้อยคำ			พฤติกรรมภาษาท่าทาง						
ทักทายเพื่อนด้วยคำสุภาพ	สนทนาโต้ตอบด้วยคำสุภาพตอบรับและปฏิเสธด้วยคำสุภาพ	กล่าวคำชมเชยเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ	พูดให้กำลังใจเพื่อนเมื่อเพื่อนประสบความล้มเหลวไม่กล้าแสดงออก	พูดแสดงการมีน้ำใจกับเพื่อน กล่าวคำเสนอตนเข้าไปช่วยเหลือแม้ว่าเพื่อนจะไม่ร้องขอและ การพูดให้สิ่งของกับเพื่อนเมื่อเพื่อนขาดหรือไม่มีสิ่งของอื่นๆ	รับฟังปัญหาของเพื่อนด้วยการมองอย่างสนใจ	รับฟังปัญหาของเพื่อนด้วยความเอาใจใส่ไม่พูดแทรกขณะที่เพื่อนพูด	แสดงกิริยาสุภาพกับเพื่อนไม่ยั้ศึรณะไม่ท้าทายเพื่อนด้วยการตบศึรณะ	แสดงการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กับเพื่อน แบ่งปันสิ่งของให้เพื่อนบ้างตามโอกาสอันควร และช่วยเหลือเพื่อนเท่าที่สามารถจะทำได้	

แบบบันทึกพฤติกรรมการปฏิบัติตนกับเพื่อน

ชื่อนักเรียน ชั้น

ชื่อผู้ประเมิน () ผู้วิจัย () ผู้ช่วยวิจัย

คำชี้แจง ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย / ลงในช่องหลังรายการพฤติกรรมที่กำหนดให้
สถานการณ์ก่อนการทดลอง

สถานการณ์ที่ 1 : ในห้องเรียน (เวลา 10 นาที)

เช้าวันหนึ่งเมื่อดวงเดินเข้ามาในห้องเพื่อเอากระเป๋าไว้ในโต๊ะ ดวงพบเปียและพจน์ กำลังนั่งคุยกันอยู่ในห้อง ก็กล่าวทักทายด้วยถ้อยคำสุภาพว่า สวัสดี เปีย พจน์ ทำอะไรกันอยู่ครับ (1.1) เมื่อเปียหันมาเห็นก็เรียกดวงแล้วแสดงความยินดีกับดวงที่ได้รับคัดเลือกไปแข่งขันตอบปัญหาและได้รับรางวัลกลับมา (1.2) ดวงขอบคุณเพื่อนพร้อมกับพูดให้กำลังใจ เปียและพจน์ ให้พยายามฝึกอ่านคำরাให้มากขึ้นจะได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนในโอกาสต่อไป (1.3) ในช่วงเวลานั้น ครูณีเก็บรวบรวมสมุดการบ้านของเพื่อนทุกคนในห้องเพื่อส่งครู นิตยาจึงอาสาช่วยครูณีเก็บสมุด นิตยาพูดกับครูณีว่า “ฉันช่วยเก็บ” (1.4) นิตยาบ่นให้ครูณีฟังว่า “ระยะนี้ฉันเรียนไม่ค่อยเข้าใจ ทั้งๆที่ฉันก็สนใจฟังอาจารย์อธิบาย” ขณะที่นิตยาพูดนั้น ครูณีหยุดฟังอย่างตั้งใจ (2.1) เมื่อนิตยาพูดจบ ครูณีเดินมาเก็บสมุดการบ้านของดวง ดวงก็ส่งให้อย่างสุภาพน้อมนวล ไม่กระแทกกระชั้น (2.2) ส่วนอนุชาลืมนำเอาปากกามา บังเอิญพจน์มีสองค้ำจึงแบ่งให้อนุชาลืมใช้ 1 ค้ำ (2.3)

หมายเหตุ ตัวเลขที่อยู่ในวงเล็บ () หมายถึง การประเมินพฤติกรรมในสถานการณ์
ตามนิยามศัพท์เฉพาะของการปฏิบัติตนกับเพื่อนที่ระบุไว้ดังกล่าวข้างต้น

แบบบันทึกพฤติกรรมการปฏิบัติตนกับเพื่อน

ชื่อ ชั้น

ชื่อผู้ประเมิน () ผู้วิจัย () ผู้ช่วยวิจัย

คำชี้แจง ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย / ลงในช่องหลังรายการพฤติกรรมที่กำหนดให้
สถานการณ์ก่อนการทดลอง

สถานการณ์ที่ 2 : นอกห้องเรียน (เวลา 10 นาที)

สมชัยเดินมาจากโรงอาหารสวนทางกับเพื่อนนักเรียนชื่อวรรณ สมชัยหยุดทักทาย
“สวัสดีครับ ไปไหนมาครับ” (1.1) วรรณ ตอบว่าเพิ่งจะกลับจากการแข่งขันงาน
ฝีมือ ที่จังหวัด ได้รับรางวัลชนะเลิศในการแข่งขัน เมื่อ สมชัยทราบ สมชัยแสดงความ
ยินดีกับวรรณพร้อมกับพูดว่า “เธอเก่งจริง ๆ ฉันดีใจด้วย” (1.2) แล้วสมชัยพูดต่ออีก
ว่า “ทำอย่างไรนะ ฉันจึงจะเก่งได้เหมือนเธอบ้างทำงานฝีมือที่ไผลผลงานออกมาไม่เคย
สวยเลย” วรรณพูดพลอบใจ สมชัยว่า “ฉันไม่ได้เก่งมากไปกว่า สมชัยเท่าไรหรอก
เพียงพยายามฝึกฝีมือบ่อย ๆ เท่านั้น ถ้า สมชัยพยายามฝึกอีกนิด สมชัยก็จะ ได้ผลงานที่
ออกมาดี” (1.3) ในขณะที่สมชัยพูดทักทายวรรณอยู่นั้น สมชัยเพิ่งสังเกตเห็น
วรรณยืนถือของอยู่หลายชิ้น จึงได้พูดขึ้นว่า “ฉันช่วยถือของให้ แบ่งมาซิจะได้ไม่หนัก
เกินไป” (1.4) ในขณะที่สมชัยและวรรณสนทนากัน เมื่อสมชัยพูด วรรณก็ตั้งใจฟัง
โดยมองหน้าสมชัยขณะที่สมชัยพูด (2.1) สมชัยอาสาช่วยถือของ วรรณก็ส่งให้ด้วย
กิริยาสุภาพ นิ่มนวลพร้อมขอบคุณสมชัย (2.2) ส่วนเมธีเดินถือขนมมากับชลิต พบ
สมชัยกับวรรณ เมธีแบ่งขนมให้วรรณกับสมชัยเก็บไว้รับประทานตอนเย็น (2.3)

หมายเหตุ ตัวเลขที่อยู่ในวงเล็บ () หมายถึง การประเมินพฤติกรรมในสถานการณ์
ตามนิยามศัพท์เฉพาะของ การปฏิบัติตนกับเพื่อนที่ระบุไว้ดังกล่าวข้างต้น

แบบบันทึกพฤติกรรมการปฏิบัติตนกับเพื่อน

ชื่อนักเรียน..... ชั้น

ชื่อผู้ประเมิน () ผู้วิจัย () ผู้ช่วยวิจัย

คำชี้แจง ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย / ลงในช่องหลังรายการพฤติกรรมที่กำหนดให้
สถานการณ์ก่อนการทดลอง

สถานการณ์ที่ 3 : ในหอนอน (เวลา 10 นาที)

สมพรนั่งเล่นอยู่ที่ระเบียงหอนอน เห็นแก้วดาเดินผ่านมาจึงร้องทัก “กลับมาแล้วหรือคะ” (1.1) แล้วสมพรก็เดินลงมาจากระเบียงแล้วเดินไปหาแก้วดา (2.2) สมพรชวนแก้วดาทานขนม แต่แก้วดาปฏิเสธ “ ไม่ค่ะ ขอบคุณเอื้อมมาจากข้างนอกแล้ว” ครูฉนิเดินมาสมทบร่วมสนทนาด้วย ครูฉนิถามแก้วดา ถึงผลการสอบสัมภาษณ์ขอรับทุนเป็นอย่างไร แก้วดาบอกว่าเธอโชคดีได้รับทุนการศึกษามา 1,500 บาท สมพรจับมือแก้วดาแสดงความยินดี แล้วพูดว่า “ แก้วดามีความสามารถมาก เรียนก็เก่ง แล้วยังพูดสุภาพอ่อนหวาน ใช้ถ้อยคำชัดเจนจึงสอบสัมภาษณ์ผ่าน” (1.2) แต่ตัวเธอซิ เรียนก็ไม่เก่ง แล้วยังไม่กล้าอีก ถ้าให้เธอไปยื่นตอบคำถามต่อหน้ากรรมการหลายคน เธอคงทำไม่ได้ ขณะที่สมพรพูดนั้น ครูฉนิและแก้วดาฟังอย่างตั้งใจไม่พูดสอดแทรก (2.1) จนสมพรพูดจบ แก้วดาได้พูดปลอบใจสมพรว่า “ ถ้าสมพรพยายามอีกนิด (1.3) ความสำเร็จก็จะเป็นของสมพรเช่นกัน” จากนั้นสมพรได้ขอตัวเดินกลับขึ้นหอนอนของเธอ แก้วดาก็เดินกลับหอนอน เมื่อแก้วดาขึ้นหอนอน เห็นนิศยากำลังยืนหอบผ้าที่ซักเสร็จแล้วใส่ไม้แขวนเสื้อแล้วเอื้อมตัวเพื่อแขวนผ้าตรงเหนือระเบียง แก้วดาจึงเข้าไปช่วยอาสาส่งไม้แขวนเสื้อให้ (1.4) นิศยาบอกว่าไม้แขวนเสื้อไม่พออีกแล้ว มีเสื้อผ้าหลายตัววรรณได้อินที่นิศยาพูดจึงเดินออกมาจากห้องส่งไม้แขวนเสื้อให้นิศยายืมก่อน เพราะวรรณยังไม่ได้ซักผ้า (2.3)

หมายเหตุ ตัวเลขที่อยู่ในวงเล็บ () หมายถึงการประเมินพฤติกรรมในสถานการณ์
ตามนิยามศัพท์เฉพาะของการปฏิบัติตนกับเพื่อนที่ระบุไว้ดังกล่าวข้างต้น

แบบบันทึกพฤติกรรมกาปฏิบัติตนกับเพื่อน

ชื่อ ชั้น

ชื่อผู้ประเมิน () ผู้วิจัย () ผู้ช่วยวิจัย

คำชี้แจง ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย / ลงในช่องหลังรายการพฤติกรรมที่กำหนดให้
สถานการณ์หลังการทดลอง

สถานการณ์ที่ 1 : ในห้องเรียน (เวลา 10 นาที)

เช้าวันหนึ่งขบาศเดินเข้าห้องเรียนมาบอกกับเพื่อนๆ ว่า อาจารย์ประกาศผลการ
สอบภาษาอังกฤษแล้ว ผู้ที่ได้คะแนนสูงสุดคือ ชัยพร ขบาศก็เดินไปแสดงความ
ยินดีกับชัยพร “ขอแสดงความยินดีด้วยนะะะ ชัยพร ที่เธอสอบได้คะแนนสูงสุด”
(1.2) เพื่อนๆ ถามคะแนนของแต่ละคน ขณะนั้นสุพิศเดินเข้ามาในห้อง แล้วพูดว่า
“สวัสดิ์ทุกๆ คน คุยอะไรกันอยู่ละ” (1.1) สุพิศมองไปที่เพื่อนทีละคนเห็นทุกคนยื่น
ลิ้นมวงมวงและตั้งใจฟังขบาศอย่างสนใจ (2.1) ขบาศถือแผ่นกระดาษมีผลคะแนน
สอบที่อาจารย์ให้มาเตรียมไปติดที่บอร์ด มีเพื่อนบางคนถามคะแนน ขบาศอ่านให้ฟังทุก
คนยื่นฟังด้วยท่าทางสุภาพไม่มีใครเข่งขี้แย่งหรือยื่นบนเก้าอี้เพื่อจะอ่านผลคะแนนให้
เห็นชัดเจนด้วยตนเองมีแต่ยื่นฟังอย่างตั้งใจ (2.2) สุพิศจึงเข้าไปร่วมฟังด้วยและเมื่อรู้
ว่าตนได้คะแนนน้อยที่สุด ก็รู้สึกเสียใจจึงได้ถอยออกมาจากกลุ่ม พันทวิเดินเข้ามาหา
สุพิศ พูดปลอบใจว่าอย่าเสียใจไปเลย ยังมีโอกาสแก้ไขได้ เพราะเป็นการสอบเกี่ยวกับ
คำศัพท์ ถ้าขยันท่องคำศัพท์บ่อยๆ ฉันมั่นใจว่าเธอจะต้องสอบได้คะแนนมากกว่านี้
(1.3) สุพิศ ขอบคุณพันทวิ ที่ปลอบใจเธอทำให้เธอมีกำลังใจที่จะท่องคำศัพท์มาก
ขึ้น ส่วนน้ำฝนกับรัตนากำลังช่วยกันคิดแผนที่วิชาสังคม ชัยพรเข้าไปช่วยทำโดยไม่ได้
รอให้เพื่อนขอร้องให้ช่วย (1.4) ทั้งสามคนช่วยกันทำปรากฏว่า มีข้อความบางตอน
ขาดหายไปต้องเขียนอธิบายเพิ่มเติม น้ำฝนถามขึ้นมาว่าใครมีปากกาสีเมจิกติดมาบ้าง
ขบาศบอกเธอมีติดกระเป๋ามาด้วย พร้อมกับเดินเอาสีเมจิกมาให้รัตนากับน้ำฝน (2.3)

หมายเหตุ ตัวเลขที่อยู่ในวงเล็บ () หมายถึง การประเมินพฤติกรรมในสถานการณ์
ตามนิยามศัพท์เฉพาะของการปฏิบัติตนกับเพื่อนที่ระบุไว้ดังกล่าวข้างต้น

แบบบันทึกพฤติกรรมการปฏิบัติตนกับเพื่อน

ชื่อ ชั้น

ชื่อผู้ประเมิน () ผู้วิจัย () ผู้ช่วยผู้วิจัย

คำชี้แจง ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย / ลงในช่องหลังรายการพฤติกรรม

สถานการณ์หลังการทดลอง

สถานการณ์ที่ 2 : นอกห้องเรียน (เวลา 10 นาที)

มาโนชเดินมา พบกับสุภาพส่วนอินดากำลังเดินกลับจากโรงฝึกงาน อินดาทักทายมาโนช “สวัสดี ไปไหนมาครับ” (1.1) มาโนชตอบว่าเพิ่งกลับจากในเมืองเพราะเขาได้รับคัดเลือกจากทางโรงเรียนให้เป็นตัวแทนไปแข่งขันการทำหัตถกรรมเครื่องเงินที่จังหวัดและเขาก็ชนะเลิศได้รับรางวัลมาด้วย อินดาดีใจที่มาโนชได้รับรางวัล “ ผมดีใจด้วย คุณเก่งจริงๆ สมกับที่คุณขยันฝึกซ้อมฝีมือ” (1.2) มาโนชขอบคุณสุภาพกับอินดา และมาโนชได้แบ่งขนมที่ซื้อมาจากในเมืองให้เพื่อนทั้งสองทาน (2.3) มาโนชส่งขนมให้เพื่อนด้วยกิริยาสุภาพ นุ่มนวล (2.2) ก่อนที่จะเดินแยกทางกัน เย็นใจมาตามหาสุภาพ พอรู้ว่ามาโนชได้รับรางวัลมา เย็นใจพูดกับสุภาพว่าเธอสนใจการฝึกทำเครื่องเงิน แต่เธอทำได้ไม่สวย ไม่เรียบร้อย สุภาพบอกว่า เย็นใจนั้นทำเครื่องเงินได้ดีและจะทำให้สวยประณีตมากขึ้น ถ้าได้ฝึกฝนทำบ่อย ๆ (1.3) ระหว่างที่สุภาพสนทนากับเย็นใจ อินดาขึ้นตั้งใจฟังอย่างสงบไม่พูดแทรก มองทั้งสองสนทนากัน (2.1) จนจบการสนทนา อินดาจึงได้พูดขึ้นว่า ถ้าเย็นใจจะฝึกฝีมือการทำเครื่องเงิน เขาพร้อมที่จะช่วยเหลือให้คำแนะนำได้บ้าง (1.4) เย็นใจขอบคุณอินดา

หมายเหตุ ตัวเลขที่อยู่ในวงเล็บ () หมายถึง การประเมินพฤติกรรมในสถานการณ์
ตามนิยามศัพท์เฉพาะของการปฏิบัติตนกับเพื่อนที่ระบุไว้ดังกล่าวข้างต้น

แบบบันทึกพฤติกรรมการปฏิบัติตนกับเพื่อน

ชื่อ ชั้น

ชื่อผู้ประเมิน () ผู้วิจัย () ผู้ช่วยวิจัย

คำชี้แจง ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย / ลงในช่องหลังรายการพฤติกรรมที่กำหนดให้
สถานการณ์หลังการทดลอง

สถานการณ์ที่ 3 : ในห้องนอน (เวลา 10 นาที)

ชัยพรกับนพดลกลับจากสวนเกษตรเดินสวนทางกับเพื่อนนักเรียนที่อยู่ห้องนอน
คนละหอ ชัยพรได้ส่งยิ้มให้อย่างสุภาพ พร้อมกับก้มศีรษะนิดหน่อยเป็นการทักทาย
 และได้พูดขึ้นว่า “เพ็งจะเสร็จงานหรือครับ” (1.1) ชัยพรเก็บผักมาจากสวนเกษตร
หลายชนิดเพื่อเตรียมไว้ขายเป็นรายได้พิเศษของคน เมื่อเขาทราบว่าสุพิศ กำลังมีปัญหา
เรื่องเงินเพราะได้ทำเงินหล่นหาย สุพิศกำลังเสียใจที่เงินหาย และเล่าให้ ชัยพรกับ
นพดลฟัง ซึ่งชัยพรและนพดล ตั้งใจฟังเธอเล่าจนจบ (2.1) นพดลกับชัยพรช่วยกันพูด
ปลอบใจ (1.3) ชัยพรแบ่งผักส่วนหนึ่งให้กับสุพิศไปขายเพื่อจะได้มีเงินไว้ใช้จ่าย
(2.3) เลิศชายเดินออกมาจากในห้องนอนเห็นชัยพรกับนพดลหอบผักมาจึงได้ตรง
เข้าไปช่วยนำไปแช่น้ำไว้เตรียมไว้ขายตอนเช้า (1.4) มาโนชกำลังทำการบ้านอยู่ ได้พูด
ชมชัยพรว่าสนใจดูแลสวนเกษตรเป็นอย่างดี ผักที่ได้จึงสมบูรณ์ งามงาม ให้รายได้ที่ดี
เป็นรางวัลแก่ความขยัน (1.2) นพดลจะรีดผ้าและขยี้มเตารีดของเลิศชาย เลิศชายได้
หยิบเตารีดส่งให้อย่างสุภาพ ไม่กระแทกกระทั้น (2.2)

หมายเหตุ ตัวเลขที่อยู่ในวงเล็บ () หมายถึง การประเมินพฤติกรรมในสถานการณ์
ตามนิยามศัพท์เฉพาะของการปฏิบัติตนกับเพื่อนที่ระบุไว้ดังกล่าวข้างต้น

โปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม (ใช้กับกลุ่มทดลอง)

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
1	ปฐมนิเทศ	“เพื่อนของเรา”	1. เพื่อสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้วิจัยและนักเรียนได้รู้จักคุ้นเคยกัน 2. เพื่อให้ให้นักเรียนได้รู้จักคุ้นเคยซึ่งกันและกัน 3. เพื่อให้ให้นักเรียนทราบจุดมุ่งหมายในการทดลอง	1. ผู้วิจัย สนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับความสำคัญของการทำความรู้จักซึ่งกันและกันระหว่างผู้วิจัยกับนักเรียน ก่อนทำกิจกรรมการเรียนรู้ เริ่มต้นด้วยผู้วิจัยแนะนำตัวเองให้นักเรียนทุกคนรู้จัก 2. ให้นักเรียนร่วมกิจกรรมสร้างความคุ้นเคยโดยผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละคนหยิบรูปบ้าน 1 หลัง ที่ตัดแยกออกเป็นหลังละ 2 ชิ้น ให้นักเรียนหยิบชิ้นส่วนบ้านที่ตัดแยกคนละ 1 ชิ้น แล้วช่วยกันสร้างบ้าน 1 หลัง ด้วยการต่อภาพจากภาพบ้านที่ได้ตัดแยกออกเป็นชิ้นกำหนดเวลาให้กับนักเรียนช่วยกันประกอบ

ครั้ง	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
				ภาพบ้านให้สมบูรณ์โดยนักเรียนจะค้นหาเองว่าบ้านหลังไหนเป็นส่วนประกอบบ้านของคน โดยนำชิ้นส่วนของตนไปประกอบกับบ้านของนักเรียนคนอื่นดูไหนประกอบได้เสร็จก่อนให้จดชื่อของกลุ่มสมาชิกไว้ด้านหลังของบ้านพร้อมทั้งสัมภาษณ์ประวัติส่วนตัวความชอบอุปนิสัย งานอดิเรก ฯลฯ ของกันและกันให้ได้มากที่สุด在规定时间内 3.หมดเวลาผู้วิจัยให้นักเรียนออกมาหน้าชั้นที่ละกลุ่มแนะนำเพื่อนร่วมสร้างบ้านที่เป็นกลุ่มของตน นักเรียนแต่ละกลุ่มจะผลัดกันแนะนำให้นักเรียนทั้งหมดทราบถึงอุปนิสัยของเพื่อนเมื่อนักเรียนออกมาแนะนำครบแล้ว ผู้วิจัยได้แจกกระดาษ คนละ 1 แผ่น เพื่อเขียนแนะนำตนเองโดย

ครั้ง	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
				บรรยายรูปร่างลักษณะหน้าตาของคนให้เด่นชัด รวบรวมกระดาษที่สมาชิกเขียนอ่านข้อความที่สมาชิกเขียนทีละคน แล้วให้เพื่อนทายว่าเป็นผู้ใด แต่ถ้าใครเขียนแล้วเพื่อนยังทายไม่ถูก ต้องออกมาหน้าชั้นให้เพื่อนสัมภาษณ์เพิ่มเติมและให้นักเรียนช่วยกันสรุปวัตถุประสงค์ของกิจกรรม 4. ผู้วิจัย สรุปเพิ่มเติมว่า เพื่อให้ให้นักเรียนที่ไม่คุ้นเคยกันมาก่อนได้เปิดเผยตนเองถึงข้อมูลส่วนตัวเพื่อจะได้ทำความรู้จักกันและสามารถแนะนำเพื่อนให้นักเรียนคนอื่นๆ รู้จักด้วยรวมทั้งการตั้งใจฟังจะทำให้รู้จักเพื่อนมากขึ้น การแสดงออกถึงความสนใจตั้งใจฟัง

ครั้ง	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
2	การปฏิบัติตน กับเพื่อนด้าน ภาษาอ้อยคำ เกี่ยวกับการ กล่าวทักทาย เพื่อนด้วย คำสุภาพ	“สวัสดีเธอ จ๋า”	เพื่อให้ นักเรียน เรียนรู้และรู้จักใช้ ถ้อยคำสุภาพกับ เพื่อน	ในสิ่งที่เพื่อนพูดเป็นสิ่งที่ ดีซึ่งถือว่าเป็นมารยาทใน การฟังและเป็นการ ปฏิบัติตนที่ดีกับเพื่อน ผู้วิจัยอธิบายรายละเอียด เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ และลักษณะการใช้ กิจกรรมกลุ่มพัฒนาการ การปฏิบัติตนกับเพื่อน 5. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ นักเรียนซักถามข้อสงสัย และนัดหมาย วัน เวลา สถานที่ที่จะพบกันเพื่อ ร่วมกิจกรรมครั้งต่อไป ผู้วิจัยใช้เทคนิคเกม โดยมีขั้นตอนดังนี้ 1. <u>ขั้นการมีส่วนร่วม</u> ผู้วิจัยให้นักเรียนทุก คนลงมือปฏิบัติกิจกรรม มีส่วนร่วมผลัดเปลี่ยน กันแสดง 2. <u>ขั้นวิเคราะห์</u> ผู้วิจัยให้

ครั้ง	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
				นักเรียนวิเคราะห์ถึงเทคนิคเกมที่เล่นเพื่อให้ผู้เรียนสามารถรวบรวมสิ่งต่างๆ ด้านความรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้หลังจากเล่นเกมไปแล้ว 3. <u>ชั้นนำไปใช้</u> หรือประยุกต์ใช้กับตนเองและผู้อื่น สามารถเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้กับตนเองและผู้อื่นได้ 4. <u>ขั้นประเมินผล</u> นักเรียนประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองและของกลุ่มจากการอภิปรายให้ข้อเสนอแนะดีชมร่วมกับสมาชิกคนอื่นๆ ในกลุ่มและนำไปปรับปรุงตนเองในการปฏิบัติตนกับเพื่อน
3.	การปฏิบัติตนกับเพื่อนด้านภาษาถ้อยคำเกี่ยวกับการสนทนาได้	“เพื่อนกัน วันปิดเทอม”	เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้และรู้จักใช้ถ้อยคำสุภาพกับเพื่อนในการสนทนาได้ตอบ	ผู้วิจัยใช้เทคนิคแม่แบบ โดยมีขั้นตอนในแต่ละครั้งดังนี้ 1. <u>ขั้นการมีส่วนร่วม</u> ผู้วิจัยสนทนาซักถาม

ครั้ง	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
	ตอบด้วยคำ สุภาพ ตอบ รับ และปฏิเสธ ด้วยคำสุภาพ			นักเรียนเกี่ยวกับเรื่อง ที่กำหนดตามจุดมุ่ง หมายในแต่ละหัวข้อเรื่อง และผู้วิจัยให้นักเรียนดู ภาพประกอบเรื่องซึ่งเป็น เรื่องราวเกี่ยวกับการปฏิบัติ ตนกับเพื่อนหลังจากนั้นให้ มีการเลียนแบบในลักษณะ ที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย พร้อมทั้งให้นักเรียนร่วมกัน อภิปรายและซักถาม แสดง ความคิดความรู้ที่ ได้จาก การเลียนแบบ 2. <u>ขั้นวิเคราะห์</u> ผู้วิจัยให้ นักเรียนวิเคราะห์สิ่งที่ได้ทำ ลงไปเพื่อให้ผู้เรียนสามารถ รวบรวมสิ่งต่างๆด้านความรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ การเรียนรู้หลังจากร่วม ปฏิบัติกิจกรรม 3. <u>ขั้นนำไปใช้หรือประยุกต์</u> ใช้กับตนเองและผู้อื่น

ครั้ง	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
4.	การปฏิบัติตน กับเพื่อนด้าน ภาษาถ้อยคำ เกี่ยวกับการ กล่าวคำชมเชย เมื่อเพื่อน ประสบความสำเร็จ	“รางวัลแค่ คนขยัน”	เพื่อให้ นักเรียน เรียนรู้การรู้จัก กล่าวคำชมเชย เมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ	สามารถเชื่อมโยงสิ่งที่ได้ เรียนรู้กับตนเองและผู้อื่นได้ 4. <u>ขั้นประเมินผล</u> นักเรียนประเมินผลการ เรียนรู้ของตนเองและของ กลุ่มจากการอภิปรายให้ข้อ เสนอแนะติชม ร่วมกับ สมาชิกคนอื่นๆในกลุ่ม และนำไปปรับปรุงตนเอง ในการปฏิบัติตนกับเพื่อน ผู้วิจัยใช้เทคนิค สถานการณ์จำลอง โดยมีวิธีดำเนินการเป็น ขั้นตอนทุกครั้งดังนี้ 1. <u>ขั้นมีส่วนร่วม</u> ผู้วิจัย บอกวัตถุประสงค์ของ การทดลองในแต่ละครั้ง ที่ต้องการให้นักเรียนทราบ ให้นักเรียนอาสาสมัครที่จะ แสดงบทบาทไปตามลำดับ เหตุการณ์ที่เตรียมไว้

ครั้ง	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
				2. <u>ขั้นวิเคราะห์</u> ผู้วิจัยให้ นักเรียนทบทวนและวิเคราะห์ ถึงสิ่งที่ได้กระทำลงไปเพื่อให้ ผู้เรียนสามารถรวบรวมสิ่งต่างๆ ทั้งด้านความรู้และแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ต่างๆในการเรียน รู้หลังจากร่วมปฏิบัติกิจกรรม 3. <u>ขั้นนำไปใช้</u> หรือประยุกต์ ใช้กับตนเองและผู้อื่นนักเรียน สามารถเชื่อมโยงข้อคิดที่ได้ เรียนรู้กับตนเองและผู้อื่นได้ 4. <u>ขั้นประเมินผล</u> นักเรียน ประเมินผลจากการเรียนรู้ของ ตนเองและของกลุ่มจากการ อภิปรายให้ข้อเสนอแนะ ดิชม ร่วมกับสมาชิกคนอื่นๆ ใน กลุ่มและนำไปปรับปรุงตนเอง ในการปฏิบัติตนกับเพื่อน
5.	การปฏิบัติตน กับเพื่อนด้าน	“โอกาส ยังมี”	เพื่อให้ นักเรียน รู้จักพูดพลอบใจ	ผู้วิจัยใช้เทคนิคเกม โดยมีวิธีดำเนินการ

ครั้ง	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
	ภาษาถ้อยคำ เกี่ยวกับการพูด ให้กำลังใจ เพื่อน		เพื่อนเมื่อเพื่อน เสียใจ ประสบ ความล้มเหลว ไม่กล้าแสดงออก	ตามขั้นตอนทุกครั้ง เช่นเดียวกันกับครั้งที่ 2
6.	การปฏิบัติตน กับเพื่อนด้าน ภาษาถ้อยคำ เกี่ยวกับการ พูดแสดงการ มีน้ำใจกับ เพื่อน	“แบ่งกันนะ”	เพื่อให้นักเรียน เรียนรู้จักการพูด การมีน้ำใจ ได้แก่ การกล่าวคำเสนอ ตนเข้าไปช่วยเหลือ เพื่อนแม้ว่าเพื่อน จะไม่ร้องขอพูด ให้สิ่งของกับเพื่อน เมื่อเห็นเพื่อนขาด หรือไม่มีสิ่งของนั้น ๆ	ผู้วิจัยใช้เทคนิคแม่แบบ โดยมีขั้นตอนเช่นเดียว กันกับ ครั้งที่ 3
7.	การปฏิบัติตน กับเพื่อนด้าน ภาษาท่าทาง เกี่ยวกับการ รับฟังปัญหา ของเพื่อนด้วย การมองอย่าง สนใจ	“เห็นใจจัง”	เพื่อให้นักเรียน รู้จักรับฟังปัญหา ของเพื่อนด้วย ความสนใจเอา ใจใส่ มองอย่าง สนใจฟัง	ผู้วิจัยใช้สถานการณ์ จำลอง โดยมีวิธีดำเนิน การเป็นขั้นตอนทุกครั้ง เช่นเดียวกันกับครั้งที่ 4

ครั้ง	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
8.	การปฏิบัติตน กับเพื่อนด้าน ภาษาท่าทาง เกี่ยวกับการ รับฟังปัญหา ของเพื่อนด้วย ความเอาใจใส่	“สนใจฉันท น้อย”	เพื่อให้นักเรียน รู้จักการรับฟัง ปัญหาของเพื่อน ด้วยความเอาใจใส่ ไม่พูดแทรกขณะ ที่เพื่อนพูด	ผู้วิจัย ใช้เทคนิคเกม โดยมีขั้นตอนเช่นเดียว กันกับ ครั้งที่ 2
9.	การปฏิบัติตน กับเพื่อนด้าน ภาษาท่าทาง เกี่ยวกับการ แสดงกิริยา สุภาพกับเพื่อน	“ผู้มีการระ ธรรม”	เพื่อให้นักเรียน รู้จักใช้กิริยาสุภาพ กับเพื่อน ไม่ยื่น คำสัรณะเพื่อน ไม่ทักทายเพื่อน ด้วยการดบสัรณะ	ผู้วิจัย ใช้เทคนิค แม่แบบโดยมีขั้นตอน เช่นเดียวกันกับครั้งที่ 3
10	การปฏิบัติตน กับเพื่อนด้าน ภาษาท่าทาง เกี่ยวกับการ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ กับเพื่อน	“จตุรัสฉนงน”	เพื่อให้นักเรียน รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อ แผ่กับเพื่อน แบ่งปันสิ่งของ ให้เพื่อน	ผู้วิจัยใช้เทคนิคเกมโดย มีขั้นตอนเช่นเดียวกัน กับครั้งที่ 2
11.	การปฏิบัติตน	“แก้ไขกัน	เพื่อให้นักเรียน	ผู้วิจัยใช้เทคนิคเกม

ครั้ง	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
	กับเพื่อนด้าน ภาษาถ้อยคำ และภาษา ท่าทาง	คือว่า”	รู้จักการปรับปรุง ตนเองในการปฏิบัติ ตนกับเพื่อน	โดยมีขั้นตอนเช่น เดียวกันกับ ครั้งที่ 2
12.	ปัจฉิมนิเทศ		1.เพื่อให้นักเรียนแสดง ความรู้สึก ความคิด เห็นต่อกิจกรรมกลุ่ม 2.เพื่อสรุปผลของการ ใช้กิจกรรมกลุ่ม 3.เพื่อให้เพื่อนนำ ประโยชน์ที่ได้รับจาก กิจกรรมกลุ่มไปใช้ใน การปฏิบัติตนกับเพื่อน	1. ผู้วิจัยและนักเรียนนั่ง เป็นวงกลมหันหน้าเข้า หากัน 2. ผู้วิจัยให้นักเรียน แสดงความรู้สึกความ คิดเห็นที่มีต่อการใช้ กิจกรรมกลุ่ม 3. ให้นักเรียนช่วยกัน สรุปผลการเรียนรู้และ ประโยชน์ที่ได้รับจาก การปฏิบัติตนกับเพื่อน ในชีวิตประจำวัน 4. ผู้วิจัยสรุปผลการเข้า ร่วมกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อ การปฏิบัติตนกับเพื่อน 5. ผู้วิจัยให้นักเรียนยืน จับมือกันเป็นวงกลม แล้วผู้วิจัยเปิดเพลง

ครั้ง	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
				“ดอกไม้ให้คุณ” พร้อม ทั้งให้นักเรียนร่วมกัน ร้องเพลง 6. ผู้วิจัยกล่าวขอใบ นักเรียนและกล่าวปิด การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ที่มีต่อการปฏิบัติตน กับเพื่อน

หมายเหตุ การทดลองแต่ละครั้ง ใช้เวลา 60 นาที

โปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม

ครั้งที่ 1

ชื่อเรื่อง	ปฐมนิเทศ
ชื่อกิจกรรม	“ ใครเอ่ย เพื่อนของเรา ”
จุดมุ่งหมาย	1. เพื่อให้ผู้วิจัยและสมาชิกได้รู้จักคุ้นเคย 2. เพื่อให้สมาชิกได้รู้จักคุ้นเคยซึ่งกันและกัน 3. เพื่อให้สมาชิกเข้าใจระเบียบวิธีการและความมุ่งหมายในกิจกรรมกลุ่ม
เวลา	60 นาที หลังเลิกเรียนของวันจันทร์และวันพุธเวลา 15.45 - 16.45 น.
อุปกรณ์	1. กระดาษแข็งตัดเป็นรูปบ้านหลังเล็ก ๆ 2. กระดาษเปล่าขนาด 4 x 4 นิ้ว 3. ดินสอ

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับความสำเร็จของการทำความรู้จักซึ่งกันและกัน ระหว่างผู้วิจัยกับนักเรียน ก่อนทำกิจกรรมการเรียนรู้ เริ่มต้นด้วยผู้วิจัยแนะนำตัวเองให้นักเรียนทุกคนรู้จัก
2. ให้นักเรียนร่วมกิจกรรมสร้างความคุ้นเคย โดยผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละคนหยิบรูปบ้านแต่ละหลังที่ตัดแยกออกเป็นหลังละ 2 ชิ้น ให้นักเรียนหยิบคนละ 1 ชิ้น แล้วช่วยกันสร้างบ้าน 1 หลัง ด้วยการต่อภาพจากภาพบ้านที่ได้ตัดแยกออกเป็นชิ้น กำหนดเวลาให้กับนักเรียนช่วยกันประกอบภาพบ้านให้สมบูรณ์โดย นักเรียนจะต้องหาเองว่าบ้านหลังไหนเป็นส่วนประกอบบ้านของตน โดยนำชิ้นส่วนของตนไปประกอบกับบ้านของนักเรียนคนอื่นดูไหนประกอบได้เสร็จก่อนให้จดชื่อของกลุ่มสมาชิกไว้ด้านหลังของบ้านพร้อมทั้งสัมภาษณ์ประวัติส่วนตัวความชอบ อุปนิสัย งานอดิเรก ฯลฯ ของกันและกันให้ได้มากที่สุดภายในเวลาที่กำหนด
3. หมดเวลา ผู้วิจัยนำเข้าสู่กิจกรรมโดยให้นักเรียนออกมาหน้าชั้นที่ละกลุ่มแนะนำเพื่อนร่วมสร้างบ้านที่เป็นคู่ของตน นักเรียนแต่ละคู่จะผลัดกันแนะนำให้นักเรียนทั้งหมดทราบถึงอุปนิสัยของเพื่อนเมื่อนักเรียนออกมาแนะนำครบแล้ว ผู้วิจัย

แจกกระดาษ คนละ 1 แผ่น เพื่อเขียน แนะนำตนเอง โดยบรรยายรูปร่าง ลักษณะ หน้าตาของคนให้เด่นชัด ผู้วิจัยรวบรวมกระดาษที่นักเรียนเขียน อ่านข้อความที่นักเรียนเขียนทีละคน แล้วให้เพื่อน ๆ ทายว่าเป็นผู้ใด แต่ถ้าใครเขียนแล้วเพื่อนยังทายไม่ถูก ต้องออกมาหน้าชั้นให้เพื่อนสัมผัสภาพเพิ่มเติม

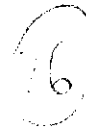
4. ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิด ที่ได้จากกิจกรรม
5. ผู้วิจัยและสมาชิกนั่งล้อมเป็นวงกลมหันหน้าเข้าหากัน
6. แจกตารางการบรรยายเกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อน แล้วชี้แจง

ระเบียบวิธีการความมุ่งหมายการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อน

การประเมินผล 1. สังเกตความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรม

2. สังเกตปฏิกิริยาของสมาชิกขณะบรรยาย อภิปราย และผลสรุปตรง

ตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่

โปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม

ครั้งที่ 2

ชื่อเรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อนด้านภาษาด้วยคำเกี่ยวกับการกล่าวทักทายเพื่อนด้วยคำสุภาพ

ชื่อกิจกรรม “สวัสดิ์เธอจ้า”

เวลา 60 นาที

จุดมุ่งหมาย เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้และรู้จักใช้ถ้อยคำสุภาพกับเพื่อน

อุปกรณ์

1. กระดาษสีตัดเป็นรูปร่างต่าง ๆ
2. เครื่องเล่นวิทยุเทป
3. คลิปเทปเพลงคาสเซต

วิธีดำเนินการ ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้เทคนิคเกม เพื่อให้นักเรียนรู้จักการปฏิบัติตนกับเพื่อนด้านภาษาด้วยคำเกี่ยวกับการกล่าวทักทายเพื่อนด้วยคำสุภาพ

ขั้นที่ 1. ขั้นการมีส่วนร่วม

1.1 เตรียมกระดาษสี ขนาด 4 x 4 นิ้ว ตัดเป็นรูปร่างต่างๆ และบรรจุข้อความเป็นภาษาถ้อยคำสุภาพเกี่ยวกับการกล่าวทักทายเพื่อนลงบนกระดาษเหล่านั้น เพื่อให้ผู้ถือกระดาษแผ่นนั้นอ่านและปฏิบัติตามข้อความนั้น

1.2 แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน

1.3 แจกกระดาษสี ให้นักเรียนคนละ 1 แผ่น อ่านและเก็บของตนเองไว้เป็นความลับโดยไม่ให้เพื่อนเห็น

1.4 เปิดเทปเพลงให้นักเรียนฟัง และให้นักเรียนเดินสวนกันไปมาตามจังหวะเพลง โดยต้องไม่ยืนซ้ำอยู่ที่เดิม เมื่อเพลงหยุด ให้นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งที่เขียนไว้ในกระดาษกับเพื่อนที่ยืนอยู่ใกล้ตัวที่สุดและสับเปลี่ยนกระดาษกันหลังจากปฏิบัติเสร็จ เริ่มเพลงใหม่ นักเรียนก็สับเปลี่ยนทำไปจนครบหมดทุกคน

ขั้นที่ 2. ขั้นวิเคราะห์

2.1 หลังจากเล่นเกมเสร็จแล้ว ให้นักเรียนพูดถึงการกล่าวคำทักทายว่าสามารถกล่าวได้อย่างไรบ้าง

2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนวิเคราะห์และอภิปราย แลกเปลี่ยน
ประสบการณ์การเรียนรู้

ขั้นที่ 8. นำเสนอไปใช้หรือประยุกต์ใช้

นักเรียนสามารถกล่าวคำทักทายเพื่อนด้วยถ้อยคำสุภาพ

ขั้นที่ 4. ขั้นประเมินผล

4.1 นักเรียนประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองจากความตั้งใจใน
การร่วมเล่นเกมของนักเรียนจากการอภิปรายให้ข้อเสนอแนะชื่นชม

4.2 นักเรียนนำการเรียนรู้ที่ได้รับไปปรับปรุงตนเองในการ
ปฏิบัติตนกับเพื่อนด้วยการกล่าวคำทักทายเพื่อนด้วยถ้อยคำสุภาพได้

โปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม ครั้งที่ 3

ชื่อเรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อนด้านภาษาด้วยคำเกี่ยวกับการสนทนาได้ตอบด้วยคำสุภาพ ตอบรับปฏิเสธด้วยคำสุภาพ

ชื่อกิจกรรม “เพื่อนกันวันปิดเทอม”

เวลา 60 นาที

จุดมุ่งหมาย เพื่อให้ให้นักเรียนเรียนรู้และรู้จักใช้คำสุภาพกับเพื่อน

- อุปกรณ์**
1. เอกสารภาพประกอบเรื่อง “เพื่อนกันวันปิดเทอม”
 2. แผ่นข้อความเขียนกำหนดบทบาทการแสดง

วิธีดำเนินการ ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้เทคนิคแม่แบบ ในการปฏิบัติตนกับเพื่อนด้านภาษาด้วยคำเกี่ยวกับการสนทนาได้ตอบด้วยคำสุภาพ ตอบรับ หรือตอบปฏิเสธด้วยคำสุภาพ

ขั้นที่ 1. ขั้นมีส่วนร่วม

- 1.1 ผู้วิจัยเตรียมภาพประกอบเรื่อง “เพื่อนกันวันปิดเทอม”
- 1.2 ผู้วิจัยขออาสาสมัครนักเรียนเพื่อแสดงเลียนแบบคามภาพประกอบเรื่อง
- 1.3 ผู้วิจัยแจกภาพประกอบเรื่องให้นักเรียนดูและอ่านเนื้อหาจากภาพ
- 1.4 ให้นักเรียนที่อาสาสมัครลงปฏิบัติโดยการพูดเลียนแบบตามภาพประกอบเรื่อง

ขั้นที่ 2. ขั้นวิเคราะห์

ผู้วิจัยใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ความรู้ที่ได้รับ อภิปรายกันถึงการแสดงเลียนแบบ และประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียนรู้จากการเลียนแบบจากภาพประกอบเรื่อง

ขั้นที่ 3. ขั้นนำไปใช้หรือประยุกต์ใช้

นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับนำไปปรับปรุงตนเองในการปฏิบัติตนกับเพื่อน

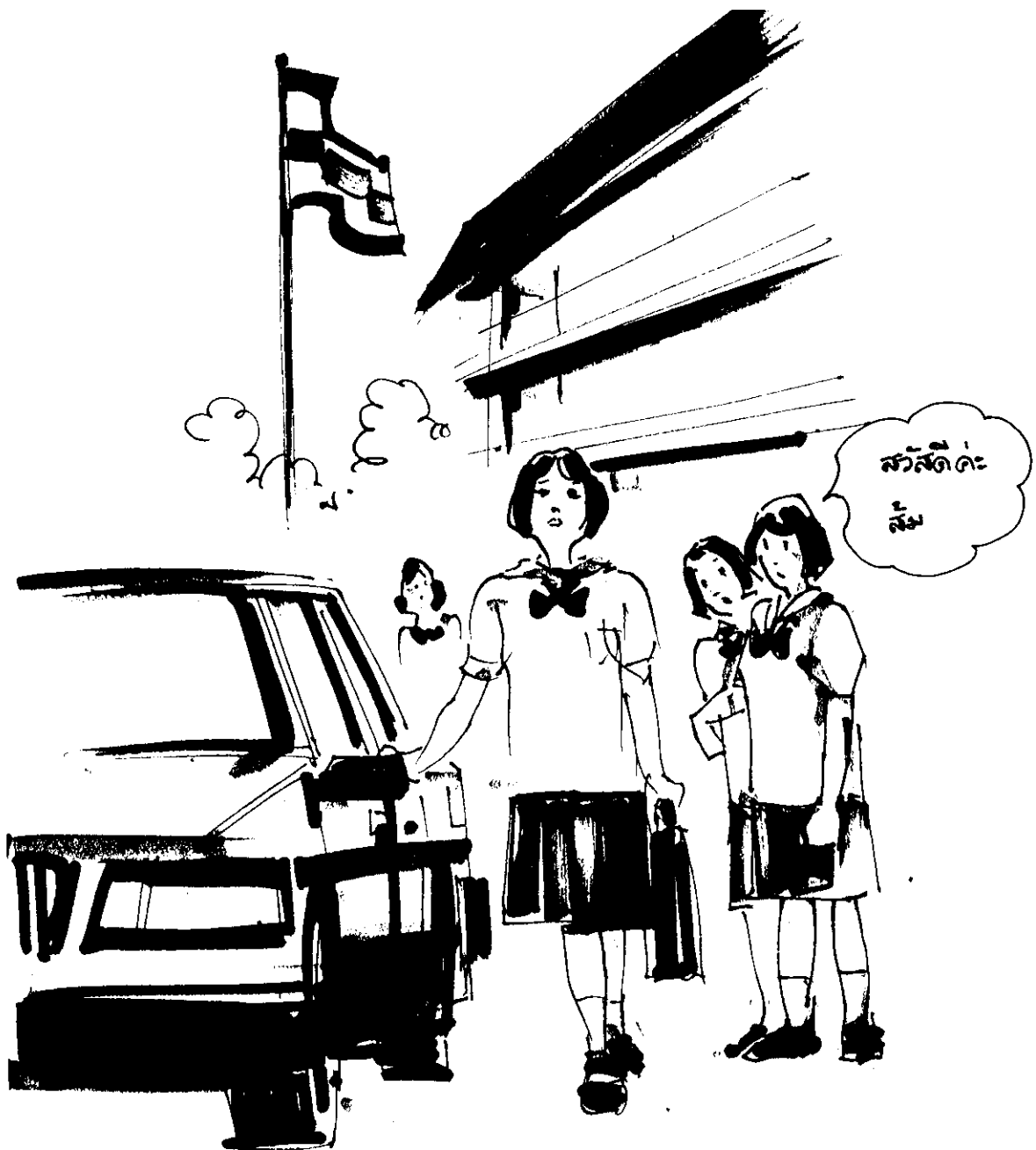
ขั้นที่ 4. ขั้นประเมินผล

ผู้วิจัยให้นักเรียนประเมินผลจากการเรียนรู้ การอภิปราย
ข้อเสนอแนะติชมของนักเรียน ที่ประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองร่วมกับสมาชิกคน
อื่น ๆ ในกลุ่ม นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับนำไปปรับปรุงตนเองในการปฏิบัติ
ตนกับเพื่อน

เอกสาร เรื่อง เพื่อนกันวันปิดเทอม

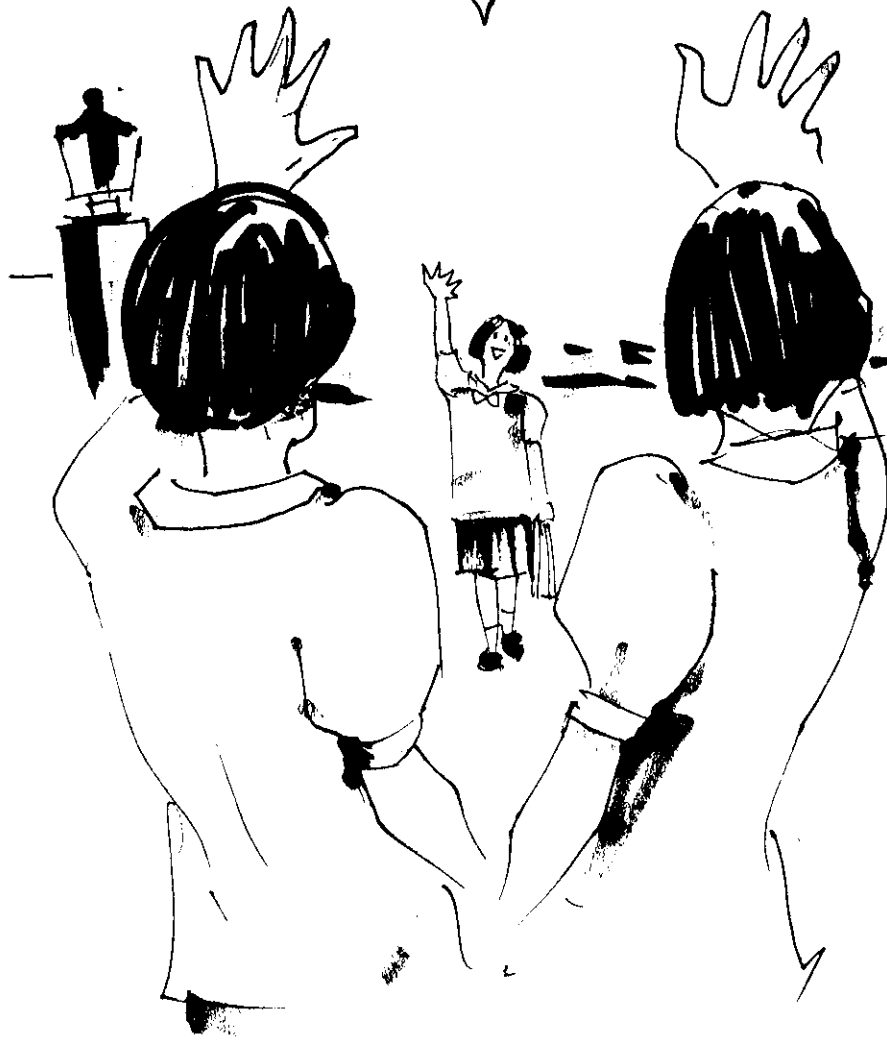
“ส้ม” คือชื่อของเด็กหญิงคนหนึ่งซึ่งเกิดในครอบครัวที่เพียบพร้อมไปด้วยรูปสมบัติ ทุนสมบัติ และทรัพย์สมบัติ ด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้ “ส้ม” คิดว่าตัวเองมีทุกอย่างเหนือใคร ๆ ที่บ้านทุกคนต่างเอาใจส้มและเมื่อมาอยู่โรงเรียน ส้มคิดว่าเพื่อน ๆ จะต้องมาเอาใจเธอ เหมือนอยู่ที่บ้าน ดังนั้นส้มจึงมักจะทำอะไร ๆ ไม่ยอมพูดจาหรือยิ้มให้ใครก่อน จึงทำให้เพื่อน ๆ ไม่มีใครอยากเข้าไปทักทายหรือเล่นด้วย ส้มรู้สึกไม่พอใจที่เห็นเพื่อน ๆ รักและเอาใจ “ปู” ซึ่งเป็นเพียงลูกสาวแม่ครัวที่อาศัยอยู่ในบ้านของส้ม ปูเป็นเด็กหญิงที่ฉลาด ยิ้มง่าย พูดจาสุภาพอ่อนน้อมและมีนิสัยโอบอ้อมอารีใคร ๆ ที่เห็นปูก็พากันรักเอ็นดูทั้งนั้น แม้แต่คุณแม่ของส้มเอง ก็รักเอ็นดูปู ทำให้ส้มเกลียดและอิจฉาปูตลอดมา

วันนี้เป็นวันสอบวันสุดท้ายรุ่งขึ้นโรงเรียนจะปิดเทอม ส้มไปโรงเรียนด้วยรถเก๋งคันใหม่ ตั้งใจว่าจะชวนเพื่อนไปฉลองหลังสอบเสร็จก่อนปิดเทอม ส้มคิดว่าเมื่อเธอก้าวลงจากรถคันใหม่เพื่อน ๆ ต้องตื่นเต้นและต้องมาล้อมหน้าล้อมหลังและอิจฉาเธออย่างแน่นอน เมื่อมาถึงโรงเรียน ส้มก้าวลงจากรถด้วยท่าทางสง่างามที่สุดเพื่อน ๆ ยังมองเฉย มีบางคนเท่านั้นเข้ามาทักทาย ส่วนใหญ่แล้วไม่มีใครสนใจเธอเลยทำให้เธอรู้สึกผิดหวังเป็นอย่างมาก ในขณะที่ปูเดินเข้าประตูโรงเรียนมาพอดีพอเห็นเพื่อน ๆ ปูก็รีบทักทายว่า “สวัสดีค่ะทุกคนคิดถึงจังเลย” เพื่อน ๆ หันไปมองแล้วก็เห็นปูเดินเข้ามาหาด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้มเพื่อน ๆ ต่างกรูเข้าไปหาปูปล่อยให้ส้มอยู่คนเดียวโดยไม่มีใครสนใจต่อมาก็มีเสียงคุยอย่างแข็งแรงแจ็บไม่ได้เลยว่าเป็นเสียงใคร ทุกคนต่างพูดคุยและหัวเราะกันอย่างสนุกสนานต่างพากันวางแผนไปเที่ยวพักผ่อนกันในวันปิดเทอมเพื่อน ๆ ชวนปูไปเที่ยวบ้านสวนของสมศรีเพื่อทำของว่างทานกันและเล่นน้ำในคลอง ปูกล่าวขอบใจเพื่อนที่มีน้ำใจชวนเธอไปเที่ยวพักผ่อน ปูได้ขอโทษเพื่อน ๆ ที่เธอไม่สามารถไปร่วมสนุกสนานด้วยได้ เพราะเธอได้ตั้งใจว่าจะช่วยมารดาทำงานเมื่อเธอสอบเสร็จแล้ว เธอขอให้เพื่อนเที่ยวสนุกสนานพักผ่อนเพื่อเธอด้วย ปูขอตัวเพื่อนด้วยใบหน้ายิ้มแย้ม ก่อนจะเตรียมตัวเข้าห้องสอบ ส้มยืนฟังเพื่อน ๆ นัดหมายกันจึงได้เข้าไปชวนเพื่อน ๆ เที่ยวแต่มีบางคนที่ตอบรับว่าจะไปเที่ยวกับส้ม แต่เพื่อนกลุ่มใหญ่ได้ปฏิเสธส้มโดยบอกว่าพวกของเขามีนัดแล้ว ทำให้ส้มรู้สึกผิดหวังที่เพื่อน ๆ ไม่สนใจจะชวนเธอไปเที่ยวบ้านสวนด้วย

สวัสดีค่ะ
ค่ะ

สวัสดีค่ะ ทุกคน
คิดถึง พวกเราจัง

พวกเรารอ
ปออยู่
ขง

อ่านเสร็จก็
เลยซิเนะ

ปออ่านหนังสือ
เสร็จแล้ว
เดี๋ยวไหนแล้ว

ป เมื่อสอบเสร็จก็รีบรี่แล้ว พวเราตงจะ
ไปเที่ยวบ้านสวนของสมศรีกัน
เราตกลงกันว่าจะไป

คำของว่างทานกัน

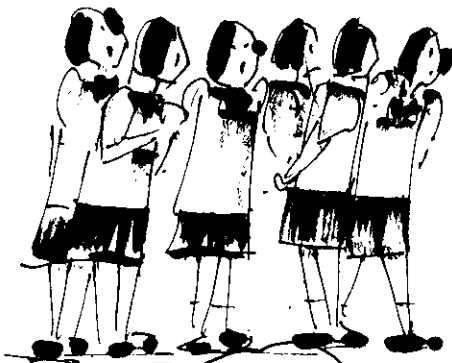
และเล่นน้ำคลองกันด้วย

" ឥឡូវនេះ ក៏ប្រាកដណាស់ ប៉ុន្តែ បើ ឥឡូវនេះ
 ក៏ប្រាកដណាស់ ប៉ុន្តែ ឥឡូវនេះ ឥឡូវនេះ ឥឡូវនេះ
 ក៏ប្រាកដណាស់ ប៉ុន្តែ ឥឡូវនេះ ឥឡូវនេះ ឥឡូវនេះ
 ឥឡូវនេះ ឥឡូវនេះ ឥឡូវនេះ ឥឡូវនេះ ឥឡូវនេះ
 ឥឡូវនេះ ឥឡូវនេះ ឥឡូវនេះ ឥឡូវនេះ ឥឡូវនេះ "

ကုန်သွယ်ရေးမရှိဘဲ
ဝါဒကွဲလွဲနေတာတွေ

အခုကတော့
ကျွန်ုပ်တို့ရဲ့

အသံက
ကျွန်ုပ်တို့ရဲ့

အံ့ပဲပဲပဲပဲ
အဲဒါတွေဟာ
အဲဒါတွေဟာ

โปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม ครั้งที่ 4

ชื่อเรื่อง	การปฏิบัติตนกับเพื่อนด้านภาษาถ้อยคำเกี่ยวกับการกล่าวคำชมเชยเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ
ชื่อกิจกรรม	รางวัลแค่คนขยัน
เวลา	60 นาที
จุดมุ่งหมาย	เพื่อให้ นักเรียน เรียนรู้ การรู้จักกล่าวคำชมเชยเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ
อุปกรณ์	1. เอกสารอัดสำเนาเรื่อง ความสำเร็จของฉันทพล 2. แผ่นข้อความเขียนกำหนดบทบาทการแสดง 3. กระดาษเปล่า
วิธีดำเนินการ	ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้เทคนิคสถานการณ์จำลองในการปฏิบัติตนกับเพื่อนด้านภาษาถ้อยคำเกี่ยวกับการกล่าวคำชมเชยเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ

ขั้นที่ 1. ขั้นมีส่วนร่วม

- 1.1 ผู้วิจัยเตรียมจัดสถานที่ จัดฉากหรือบรรยายสถานการณ์ที่จำลองให้ใกล้เคียงกับสภาพจริงมากที่สุด
- 1.2 ผู้วิจัยขออาสาสมัครนักเรียน จำนวน 2 คน
- 1.3 ผู้วิจัยมอบแผ่นข้อความเขียนกำหนดบทบาทการแสดงของตัวละครแต่ละตัวแก่นักเรียนที่ร่วมแสดงบทบาท
- 1.4 ผู้วิจัยแจกเอกสารอัดสำเนาเรื่องความสำเร็จของฉันทพลให้นักเรียนอ่าน
- 1.5 ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงบทบาทโดยผู้แสดงแนะนำตนเองว่าแสดงเป็นตัวละครตัวใดแล้วเริ่มแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลอง

ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์

ผู้วิจัยใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไร

กับความสำเร็จของฉันทพลเพราะเหตุใดจึงคิดเช่นนั้น นักเรียนคิดว่าจะทำอย่างไรนักเรียน
จึงจะมีผลสำเร็จได้เหมือนกับฉันทพล การกระทำอย่างไรที่แสดงออกถึงการแสดงความ
ยินดีกับเพื่อนของนักเรียนเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จและผู้วิจัยให้ร่วมกันอภิปราย
แสดงความคิดเห็นของกลุ่มวิเคราะห์ประสบการณ์การเรียนรู้

ขั้นที่ 3 จันทนำไปใช้

นักเรียนสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้ นำไปใช้หรือประยุกต์
ใช้กับตนเองและผู้อื่น ได้และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมว่า นักเรียนทุกคนต้องการประสบความสำเร็จ
ในการเรียนแต่การที่จะพบกับความสำเร็จได้ นักเรียนต้องรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิด
ประโยชน์โดยการแบ่งเวลาทบทวนบทเรียนและเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จต้องรู้จัก
กล่าวคำชมเชยเพื่อน

ขั้นที่ 4 ขั้นประเมินผล

นักเรียนประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองและของกลุ่มจาก
การอภิปราย ให้ข้อเสนอแนะชื่นชม ร่วมกับสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม และนำไปปรับปรุง
ตนเองในการปฏิบัติตนกับเพื่อน

เอกสาร เรื่อง ความสำเร็จของฉัฐพล

บรรยาย เวลาบ่ายสามโมงในวันศุกร์สัปดาห์ที่สองของการเปิดเทอมใหม่ ทางโรงเรียนจัดกิจกรรมพิเศษขึ้นที่หอประชุม เพื่อแสดงความยินดีกับนักเรียนดีเด่นที่ได้รับรางวัลพระราชทานโดยเชิญนักเรียนที่ได้รับรางวัลพระราชทานมาพูดให้เพื่อนนักเรียนฟัง ในหัวข้อ “ทำอะไรจึงประสบความสำเร็จในการศึกษา”

ฉากที่ 1

ครูสมชัย สวัสดีครับ นักเรียนที่น่ารักทุกคน ในช่วงที่โรงเรียนปิดเทอมนานถึง 2 เดือน นักเรียนหลายคนคงจะไปทำธุระของตนแตกต่างกันไป ตอนนี้เปิดภาคการศึกษาใหม่แล้วนักเรียนต้องปรับและเตรียมตัวให้พร้อมสำหรับการเรียน เพื่อให้ตนเองบรรลุผลสำเร็จทางการศึกษา กิจกรรมพิเศษในวันนี้ นักเรียนจะได้พบกับผู้ที่มีผลการเรียนดี มีความประพฤติยอดเยี่ยม เป็นผู้ที่เคยได้รับรางวัลนักเรียนดีเด่นของโรงเรียนเมื่อปีที่ผ่านมาเอง และขณะนี้เขาได้รับคัดเลือกเป็นนักเรียนดีเด่นรางวัลพระราชทานของกรมสามัญศึกษา เขาผู้นั้นคือ เด็กชายฉัฐพล ณ สงขลา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ครับ

ฉากที่ 2 ฉัฐพลเดินมาจากหลังหอประชุมและขึ้นบนเวทีหอประชุม ฉัฐพลก้มศีรษะลงพร้อมทั้งยกมือขึ้นไหว้ครูสมชัย และหันไปยกมือไหว้นักเรียนในหอประชุมซึ่งกำลังปรบมือเมื่อฉัฐพลนั่งเก้าอี้ที่จัดไว้สำหรับการบรรยายเรียบร้อยแล้ว ครูสมชัยก็ดำเนินเรื่องต่อไป

ครูสมชัย วันนี้นักเรียนดีเด่นของเราจะมาบอกเราว่า เขามีเทคนิคในการเรียนอย่างไร ถึงได้เรียนเก่งและมีความประพฤติดีเป็นที่น่ายกย่องชมเชยอย่างนี้เรื่องที่เขาคือ “ใช้เวลาว่างอย่างไร จึงจะเรียนเก่ง” เชิญฟังครับ

ฉัฐพล สวัสดีครับท่านผู้ฟังทุกๆ ท่าน ผมขอขอบคุณในคำชมเชยที่ท่านอาจารย์และเพื่อน ๆ มอบให้ ที่จริงแล้วผมก็เป็นนักเรียนธรรมดา ๆ คนหนึ่ง แต่โชคที่มีคุณพ่อคุณแม่และมีคุณครูที่ดีคอยอบรมสั่งสอนจึงช่วยให้ผมประสบความสำเร็จด้านการเรียนอย่างเป็นที่น่าพอใจ ผมขอเริ่มต้นเล่าเรื่องการใช้เวลาในการเรียนของตนเองเลยนะครับ ถึงแรกที่ผมทำคือ การคิดและวางแผนจัดตารางกิจกรรมประจำวันว่าในวัน

หนึ่ง ๆ นี่ผมต้องทำอะไรบ้าง ผมตื่นนอน เวลา 06.00 น. หลังจากนั้นก็จะแบ่งเวลาอาบน้ำและทำธุระต่าง ๆ 07.00 น. เดินทางไปโรงเรียน 08.30 น. เรียนหนังสือ 16.00 น. เดินทางกลับบ้าน 17.00 น. ทำการบ้าน 17.30 น. ดูรายการทีวีที่ชอบ 18.00 น. เล่นกีฬา 18.30 น. ช่วยทำงานบ้าน 19.30 น. อาบน้ำรับประทานอาหาร 20.00 น. ดูข่าวในทีวี 20.30 น. อ่านหนังสือทบทวน 21.00 น. เข้านอน ผมจะจัดตารางกิจกรรมประจำวันไว้ทุก ๆ วัน การแบ่งเวลาจะทำให้เราสามารถทำกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่าง ๆ ได้สำเร็จตามเป้าหมายและตามเวลาที่กำหนดไว้ เพื่อน ๆ อาจจะคิดว่าเป็นการยุ่งยากที่จะจัดเวลาและทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามเวลาอย่างตรงเป๊ะทุกครั้ง ในเรื่องนี้ถ้ามีเหตุฉุกเฉิน เราก็สามารถยืดหยุ่นหรือ เปลี่ยนกิจกรรมไปตามเหตุการณ์นั้นได้ ค่อยไปผมจะกล่าวถึงเรื่องว่าใช้เวลาว่างอย่างไรจึงจะเกิดประโยชน์ต่อการเรียน เวลาว่างของผมในระหว่างก่อนเข้าห้องเรียน พักกลางวัน และหลังเลิกเรียนขณะรอรถมารับกลับบ้านนั้น ส่วนใหญ่ผมจะเข้าไปอ่านหนังสือและค้นคว้าหาความรู้ในห้องสมุด ซึ่งการอ่านหนังสือต่าง ๆ จะช่วยให้เรามีความรู้ในสิ่งที่แปลกใหม่เสมอ หลังจากเลิกโรงเรียนกลับบ้าน ผมก็จะทำการบ้านให้เสร็จ จากนั้นก็จะดูทีวีรายการที่ชอบ เมื่อดูทีวีเสร็จก็ไปเล่นกีฬา ผมชอบตีแบดมินตันกับเพื่อนข้างบ้าน การออกกำลังกาย จะทำให้ร่างกายแข็งแรงและสนุกเพลิดเพลินด้วย พอเล่นกีฬาเสร็จก็จะช่วยคุณพ่อคุณแม่ทำงานบ้านและอาบน้ำ รับประทานอาหาร จากนั้นก็จะดูรายการข่าวในทีวี เมื่อดูข่าวเสร็จผมจะอ่านหนังสือทบทวนบทเรียนที่เรียนผ่านมาในวันนั้น พร้อมทั้งจัดเตรียมอุปกรณ์การเรียนสำหรับไปโรงเรียนในวันต่อไป แล้วก็เข้านอน ส่วนเวลาว่างในวันหยุดของผมนอกจากจะใช้เวลาในการช่วยเหลือทำงานบ้านแล้วก็จะดูทีวีอ่านหนังสือหาความรู้เพิ่มเติม คุณแม่ท่านสอนว่าถ้าเรารู้จักใช้เวลาว่างของเราในการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์และไม่ลืมค้นคว้าหาความรู้และทบทวนบทเรียน เราก็จะประสบผลสำเร็จในการเรียนได้อย่างไม่ยากเลย เพื่อน ๆ ลองทำดูสิครับ แล้วเพื่อน ๆ จะสมหวังและประสบความสำเร็จอย่างที่ปรารถนา ขอให้เพื่อนโชคดีครับ

ฉากที่ 3 นักเรียนและครูในห้องประชุมต่างก็ปรบมือให้กับเด็กชายฉันทพล

ครูสมชัย ครับ น่าปลื้มใจแทนคุณพ่อคุณแม่ที่มีลูกเป็นเด็กคืออย่างฉันทพล

นักเรียนทุกคนคงจะทราบแล้วว่า “ความสำเร็จของฉันทพลได้มาอย่างไร”

ฉันทพล เขารู้จักวางแผนในการเรียนทำกิจกรรมที่มีประโยชน์ ถ้านักเรียนสามารถทำ

ได้อย่างเขาแล้วครูก็คือความสำเร็จคงอยู่ไม่ไกลเกินเอื้อม ครูขอให้นักเรียนลอง
พยายามทำนะครับ และขอเชิญตัวแทนของแต่ละห้องมอบช่อดอกไม้และกล่าวแสดง
ความยินดีที่ณัฐพลได้รับคัดเลือกเป็นนักเรียนดีเด่นพระราชทาน

บรรยาย ตัวแทนแต่ละห้องเดินขึ้นมอบช่อดอกไม้และกล่าวชมเชยที่เพื่อน
ประสบความสำเร็จ เมื่อครบทุกห้อง ครูสมชัยได้กล่าว “ปิดประชุมครับ”

....สวัสดิ์.....

โปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม

ครั้งที่ 5

- ชื่อเรื่อง** การปฏิบัติตนกับเพื่อนด้านภาษาถ้อยคำเกี่ยวกับการพูดให้กำลังใจเพื่อน เมื่อเพื่อนเสียใจประสบความล้มเหลวและ ไม่กล้าแสดงออก
- ชื่อกิจกรรม** โอกาสยังมี
- เวลา** 60 นาที
- จุดมุ่งหมาย** เพื่อให้นักเรียนรู้จักพูดปลอบใจเพื่อนเมื่อเพื่อนเสียใจ ประสบความล้มเหลว และ ไม่กล้าแสดงออก
- วิธีดำเนินการ** ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้เทคนิคเกม ในการปฏิบัติตนกับเพื่อนด้านภาษาถ้อยคำเกี่ยวกับการพูดให้กำลังใจเพื่อน
- ขั้นที่ 1. ขั้นมีส่วนร่วม** ให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มดังนี้
- 1.1 แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน
 - 1.2 ให้แต่ละกลุ่มจัดแถวเรียงลำดับวันเกิดตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันอาทิตย์ กลุ่มไหนเสร็จก่อนให้ยกมือ ผู้วิจัยให้กลุ่มที่จัดเสร็จกลุ่มแรกส่งตัวแทนพูดใช้วิธีการอย่างไร กลุ่มที่แพ้ต้องออกมาแสดงโชว์ให้เพื่อนๆ ดู แสดงอะไรก็ได้โดยคิดขึ้นมาเองว่าจะแสดงอะไรสำหรับเพื่อนที่ไม่กล้าแสดงออก นักเรียนก็ช่วยกันพูดให้เขาแสดงออกให้ได้
 - 1.3 ให้แต่ละกลุ่มจัดแถวใหม่เรียงลำดับ วัน เดือน ปีเกิด และอายุรวม กลุ่มไหนเสร็จก่อนให้ยกมือ ผู้วิจัยให้กลุ่มที่จัดเสร็จเป็นกลุ่มแรกส่งตัวแทนพูดใช้วิธีการอย่างไร สำหรับกลุ่มที่แพ้ต้องออกมาแสดงโชว์ให้เพื่อนๆ ดู โดยคิดกันเองว่าจะแสดงอะไรและทุกคนในกลุ่มต้องแสดง คนที่ไม่กล้าแสดงออกนักเรียนก็ช่วยกันพูดให้เขาแสดงออกให้ได้
 - 1.4 แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 คู่ๆ ละ 2 คน ให้นักเรียนช่วยกันร้อยมาลัยดอกไม้วัดด้วยโบไม้มือสี่ต้นลวดลายงดงาม คู่ที่ร้อยเสร็จก่อนและสวยงามเป็นคู่แรก พูดปลอบใจเพื่อนที่ทำไม่ทันตามเวลาที่กำหนดหรือไม่สวยงาม

ขั้นที่ 2. ขั้นวิเคราะห์

ผู้วิจัยใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์
ประสบการณ์จากการเข้าร่วมเล่นเกม พร้อมทั้งวิเคราะห์ความรู้สึกและพฤติกรรมของ
นักเรียนแต่ละคน

ขั้นที่ 3. ขั้นนำไปใช้หรือประยุกต์ใช้

3.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายผลที่ได้จากการเล่นเกม
เกี่ยวกับการพูดให้กำลังใจเพื่อน เมื่อเพื่อนเสียใจประสบความล้มเหลวและไม่กล้าแสดง
ออก แล้วสรุปเป็นแนวทางเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

3.2 ผู้วิจัยเพิ่มเติมโดยเชื่อมโยงความคิดเห็นต่าง ๆ และผลสรุป
ของนักเรียนให้ชัดเจนอีกครั้งหนึ่ง โดยให้นักเรียนเห็นว่าถ้านักเรียนรู้จักพูดให้กำลังใจ
เพื่อนจะทำให้เพื่อนมีกำลังใจ ในการที่จะเริ่มต้นแก้ไขในสิ่งที่ล้มเหลวไปแล้วให้
ประสบผลสำเร็จได้ใหม่ และมีความมั่นใจในการแสดงออกต่อกลุ่ม นักเรียนควรนำ
ความคิดเห็นต่าง ๆ ที่กลุ่มช่วยกันสรุปไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ 4. ขั้นประเมินผล

นักเรียนประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองและของกลุ่มจากการ
อภิปรายให้ข้อเสนอแนะ ดิชม ร่วมกับสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่มและนำไปปรับปรุง
ตนเองในการปฏิบัติตนกับเพื่อน

โปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม

ครั้งที่ 6

ชื่อเรื่อง	การปฏิบัติตนกับเพื่อนด้านภาษาถ้อยคำเกี่ยวกับการพูดแสดงการมีน้ำใจกับเพื่อน
ชื่อกิจกรรม	แบ่งกันนะ
เวลา	60 นาที
จุดมุ่งหมาย	เพื่อให้ นักเรียนเรียนรู้จักการพูด การมีน้ำใจได้แก่ การกล่าวคำเสนอตนเข้าไปช่วยเหลือเพื่อนแม้ว่าเพื่อนจะไม่ร้องขอ พูดให้สิ่งของกับเพื่อนเมื่อเห็นเพื่อนขาดหรือไม่มีสิ่งของนั้น ๆ
อุปกรณ์	1. เอกสารภาพประกอบเรื่อง “แบ่งกันนะ” 2. แผ่นข้อความเขียนกำหนดบทบาทการแสดง
วิธีดำเนินการ	ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้เทคนิคแม่แบบในการปฏิบัติตนกับเพื่อนด้านภาษาถ้อยคำเกี่ยวกับการพูดแสดงการมีน้ำใจกับเพื่อน
	ขั้นที่ 1. ขั้นมีส่วนร่วม
	1.1 ผู้วิจัยเตรียมภาพประกอบเรื่อง “แบ่งกันนะ”
	1.2 ผู้วิจัยขออาสาสมัครนักเรียนเพื่อแสดงเลียนแบบตามภาพประกอบเรื่อง
	1.3 ผู้วิจัยแจกภาพประกอบเรื่องให้นักเรียนดูและอ่านเนื้อหาจากภาพ
	1.4 ผู้วิจัยให้นักเรียนที่อาสาสมัครลองปฏิบัติเลียนแบบตามภาพประกอบเรื่อง
	ขั้นที่ 2. ขั้นวิเคราะห์
	ผู้วิจัยใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียน ร่วมกันวิเคราะห์ถึงการเลียนแบบตามภาพประกอบเรื่อง เพื่อสามารถรวบรวมสิ่งต่าง ๆ ด้านความรู้ที่ได้รับอภิปรายถึงการเลียนแบบประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียนรู้

ขั้นที่ 3. ขั้นนำไปใช้ หรือประยุกต์ใช้

นักเรียนสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้กับตนเองและผู้อื่นได้

ขั้นที่ 4. ขั้นประเมินผล

นักเรียนประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองและกลุ่มจากการอภิปรายให้ข้อเสนอแนะ คิชมร่วมกับสมาชิก คนอื่น ๆ ใน กลุ่มและนำไปปรับปรุงตนเองในการปฏิบัติตนกับเพื่อน

เอกสาร ภาพประกอบเรื่อง “แบ่งกันนะ”

ในวันสอบวิชาคณิตศาสตร์ ประพนธ์เห็นวีระซึ่งเป็นเพื่อนนักเรียนห้องเดียวกัน นั่งซึมทำท่าจะร้องไห้ ประพนธ์ได้เข้าไปทักถามว่าเป็นอะไร ใกล้เคียงเวลาเข้าสอบแล้วควรเตรียมอุปกรณ์การสอบให้พร้อมก่อนเข้าห้องสอบจะได้ไม่เสียเวลา วีระจึงได้บอกกับประพนธ์ว่า เขาได้ลืมกระเป๋าใส่เครื่องเขียนไว้ที่บ้าน เขาไม่มีอุปกรณ์ที่จะใช้สอบเลย จะไปหาซื้อที่ตลาดก็ไม่ทันเวลาสอบ ประพนธ์บอกว่าเขามีดินสอมา 2 แท่ง พอลแบ่งป็นให้ใช้ทำข้อสอบได้ 1 แท่ง ส่วนไม้บรรทัดและยางลบเขามีไม่ครบ ลองไปถามยืมเพื่อนคนอื่นดูอาจจะมี วีระจึงได้รับไปถามเพื่อน ๆ และเข้าสอบได้ทันเวลา เมื่อสอบเสร็จวีระได้พูดคุยขอใจประพนธ์และเพื่อน ที่ได้ช่วยเหลือแบ่งของให้ใช้

၁၈: မြေစင်းကြီးက မြေစင်းကြီးမဟုတ်ပါ။
 အမေ့ကြီးက မြေစင်းကြီးမဟုတ်ပါ။
 မြေစင်းကြီးက မြေစင်းကြီးမဟုတ်ပါ။

အမေ့ကြီးက ၂ ကောင် ပုလဲမေးပါ။ ၁ ကောင်
 ပုလဲမေးပါ။ ပုလဲမေးပါ။ အမေ့ကြီးက
 ပုလဲမေးပါ။ ပုလဲမေးပါ။

ทำไมจู่ๆก็มาบอกในฝัน
เพื่อให้เห็นภาพอย่างนี้

ଏହା
ଆମର
ସାଥୀ
ହେଉ
ନା

โปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม

ครั้งที่ 7

- ชื่อเรื่อง** การปฏิบัติตนกับเพื่อนด้านภาษาท่าทางเกี่ยวกับการรับฟังปัญหาของเพื่อนด้วยการมองอย่างสนใจ
- ชื่อกิจกรรม** “เห็นใจจัง”
- เวลา** 60 นาที
- จุดมุ่งหมาย** เพื่อให้ นักเรียน รู้จักรับฟังปัญหาของเพื่อนด้วยความสนใจเอาใจใส่ มองอย่างสนใจฟัง
- อุปกรณ์**
1. แผ่นข้อความเขียนกำหนดบทบาทการแสดง
 2. แบบฟอร์มบันทึกการฟัง
- วิธีดำเนินการ** ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้เทคนิคสถานการณ์จำลอง ในการปฏิบัติตนกับเพื่อนด้านภาษาท่าทางเกี่ยวกับการรับฟังปัญหาของเพื่อนด้วยการมองอย่างสนใจ
- ขั้นที่ 1. ขั้นมีส่วนร่วม**
- 1.1 ผู้วิจัยขออาสาสมัครนักเรียนเพื่อแสดงตามบทบาทที่กำหนดให้
 - 1.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนไปหาข่าวที่น่าสนใจจากหนังสือพิมพ์ เพื่อนำมาอ่านให้เพื่อนฟังตามบทบาทที่ผู้วิจัยจะกำหนดให้
 - 1.3 ให้นักเรียนแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม อาสาสมัครเป็นผู้พูด ผู้ฟังและผู้สังเกต โดยผู้วิจัยชี้แจงว่า แต่ละกลุ่มจะได้ทำครบทั้ง 3 ขั้นตอน คือการเป็นผู้พูด ผู้ฟัง ผู้สังเกต และให้อาสาสมัครผู้พูดกลุ่มแรกออกมาพูด อีก 2 กลุ่ม เป็นผู้ฟังและผู้สังเกต
 - 1.4 ผู้วิจัยแจกเอกสารกำหนดบทบาทของผู้แสดงแต่ละคนและผู้วิจัยแจกแบบฟอร์มบันทึกการฟัง ให้นักเรียนทุกคน
 - 1.5 แต่ละกลุ่มผลัดเวียนกันทำหน้าที่จนครบ
 - 1.6 ขณะเป็นผู้พูด ให้นักเรียนพูดถึงเรื่องข่าวที่เตรียมเอาไว้

1.7 ขณะเป็นผู้ฟัง ให้แสดงอาการรับฟังโดยให้ความสนใจ และไม่ขัดจังหวะแสดงท่าทางรับฟัง

1.8 ขณะเป็นผู้สังเกต ให้ตรวจสอบว่าผู้ฟังมีพฤติกรรมกร ฟังเป็นอย่างไรกรอกตามแบบบันทึกการฟังที่แจกให้

1.9 ผู้วิจัยให้นักเรียนที่อาสาสมัครแสดงตามบทบาทที่กำหนด ให้ ในเรื่อง “เห็นใจจัง”

ขั้นที่ 2. ขั้นวิเคราะห์

ผู้วิจัยใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ถึงบทบาท การแสดงที่เพื่อนได้แสดงให้ดูตามบทบาทที่กำหนดให้อภิปรายถึงประสบการณ์ที่ได้รับ จากการเรียนรู้ จากสถานการณ์จำลอง

ขั้นที่ 3. ขั้นนำไปใช้หรือประยุกต์ใช้

นักเรียนสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้กับตนเองและผู้อื่นได้

ขั้นที่ 4. ขั้นประเมินผล

นักเรียนประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองและของกลุ่มจากการ อภิปรายให้ข้อเสนอแนะ ดิชมร่วมกับสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่มและนำไปปรับปรุงตนเองในการปฏิบัติตนกับเพื่อน

เอกสารบทความ “เห็นใจจัง”

สมชายไปทำรายงานกับเพื่อน กลับบ้านจนคำรายงานของเขายังไม่เสร็จ เขาคังใจจะมาทำต่อที่บ้าน เมื่อถึงบ้านถูกพ่อดุอย่างมาก จนคิดกว่าเขาจะได้ทำการบ้านต่อ ในที่สุดเขาทำรายงานไม่เสร็จ เขาไม่สบายใจมากเพราะพ่อไม่ฟังเหตุผลของเขา คิดว่าเขาไปเที่ยว พ่อได้คาดโทษห้ามกลับบ้านซ้ำอีก แต่เขินนี้เขามีนัดกับเพื่อน ๆ จะไปเยี่ยมอาจารย์ซึ่งป่วยที่โรงพยาบาล เขากลุ้มใจมากอยากไปเยี่ยมอาจารย์พร้อมเพื่อน ๆ

เพื่อนเห็นสมชายซึม นั่งเรียนก็เหม่อ ได้จังหวะพักเรียน เพื่อน ๆ จึงได้ถามสมชายด้วยความเป็นห่วงว่าเป็นอะไร สมชายจึงได้เล่าให้เพื่อนฟัง ซึ่งเพื่อนได้ฟังอยู่ด้วยความตั้งใจฟังและมองหน้าสมชายตลอดเวลา ทำให้สมชายรู้สึกว่เพื่อน ๆ เห็นใจเขา ทำให้ความรู้สึกของเขาดีขึ้น

โปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม

ครั้งที่ 8

ชื่อเรื่อง การรับฟังปัญหาของเพื่อนด้วยความเอาใจใส่ไม่พูดแทรกขณะที่เพื่อนพูด

ชื่อกิจกรรม สนใจฉันหน่อย

เวลา 60 นาที

จุดมุ่งหมาย เพื่อให้ให้นักเรียนรู้จักการรับฟังปัญหาของเพื่อนด้วยความเอาใจใส่ ไม่พูดแทรกขณะที่เพื่อนพูด

วิธีดำเนินการ ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้เทคนิคเกม ในการปฏิบัติตนกับเพื่อน ด้านภาษาท่าทางเกี่ยวกับการรับฟังปัญหาของเพื่อนด้วยความเอาใจใส่

ขั้นที่ 1. ขั้นมีส่วนร่วม ให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเรียนรู้ ดังนี้

1.1 ผู้วิจัยขออาสาสมัคร 3 คน แล้วนำอาสาสมัครออกไปนอกห้อง บริเวณที่ไม่สามารถได้ยินเสียงพูดในห้อง แล้วให้คำสั่งว่า “ขอให้อาสาสมัครแต่ละคนเตรียมเรื่องพูดให้กลุ่มฟังคนละ 7 นาที เรื่องที่พูดควรเป็นเรื่องที่นักเรียน สามารถพูดได้อย่างสบายใจ เช่น เรื่องกีฬาที่ฉันชอบงานอดิเรกของฉัน ครอบครัวของฉัน สิ่งที่ฉันชอบทำ ฯลฯ เป็นต้น”

1.2 ผู้วิจัยเข้ามาในห้องแล้วบอกกับนักเรียนว่า “ผู้วิจัยจะให้อาสาสมัครทั้งสามคนเข้ามาพูดให้กลุ่มฟังทีละคน ขอให้นักเรียนช่วยกันแสดงท่าทาง กระตือรือร้นยิ้มแย้มแจ่มใส สนใจโดยการพูดคุยซักถาม และชมเชยสนับสนุนผู้พูดคนที่ 1 ส่วนผู้พูดคนที่ 2 ให้นักเรียนแสดงความสนใจชั่วคราว ต่อมาเริ่มแสดงความ ไม่สนใจ โดยการพูดคุยซุบซิบกันเอง นั่งมองไปนอกห้องให้นักเรียนแสดงความไม่สนใจที่จะฟังชั่วคราว แสดงท่าทางเบื่อหน่ายในการฟัง และพูดขัดแทรกบ่อย ๆ

1.3 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามจนเข้าใจแล้วจึงเชิญอาสาสมัครเข้ามาพูดทีละคน โดยให้ตกลงกันว่าใครจะเป็นผู้พูดคนแรก

1.4 เมื่ออาสาสมัครทั้งสามคนพูดจบ ผู้วิจัยสัมภาษณ์ความรู้สึกของอาสาสมัครทั้งสามคน

ขั้นที่ 2. ขั้นวิเคราะห์ ผู้วิจัยใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนร่วมกัน

วิเคราะห์ประสบการณ์จากการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ พร้อมทั้งวิเคราะห์ความรู้สึก พฤติกรรมของสมาชิกแต่ละคน

ขั้นที่ 3. นำเสนอไปใช้หรือประยุกต์ใช้

นักเรียนสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้กับตนเองและผู้อื่นได้

ขั้นที่ 4. ขั้นประเมินผล

โดยให้ผู้เรียนร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองและกลุ่ม ด้วยการ อภิปราย ให้ข้อเสนอแนะ และติชมร่วมกับสมาชิกคนอื่นๆ ในกลุ่มและนำไปปรับปรุงตนเองในการปฏิบัติตนกับเพื่อน

โปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม

ครั้งที่ 9

ชื่อเรื่อง	การปฏิบัติตนกับเพื่อนด้านภาษาท่าทาง เกี่ยวกับการแสดงกิริยาสุภาพกับเพื่อน
ชื่อกิจกรรม	ผู้มีคารวะธรรม
เวลา	60 นาที
จุดมุ่งหมาย	เพื่อให้ นักเรียน รู้จักใช้กิริยาสุภาพกับเพื่อน ไม่ยื่นคำศัพท์ะเพื่อน ไม่ทักทายเพื่อนด้วยการตบศีรษะ
อุปกรณ์	1. ภาพประกอบเรื่อง “ผู้มีคารวะธรรม” 2. แผ่นข้อความเขียนกำหนดบทบาทการแสดง
วิธีดำเนินการ	ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้เทคนิคแม่แบบ ในการปฏิบัติตนกับเพื่อนด้านภาษาท่าทางเกี่ยวกับการแสดงกิริยาสุภาพ
	ขั้นที่ 1. ขั้นมีส่วนร่วม
	1.1 ผู้วิจัยเตรียมภาพประกอบเรื่อง “ผู้มีคารวะธรรม”
	1.2 ผู้วิจัยขออาสาสมัครนักเรียนเพื่อแสดงเลียนแบบตามภาพประกอบเรื่อง
	1.3 ผู้วิจัยแจกภาพประกอบเรื่องให้นักเรียนดู และอ่านเนื้อหาจากภาพ
	1.4 ผู้วิจัยให้นักเรียนอาสาสมัครปฏิบัติเลียนแบบตามภาพประกอบเรื่อง
	ขั้นที่ 2. ขั้นวิเคราะห์
	ผู้วิจัยใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียน ร่วมกันวิเคราะห์ถึงการเลียนแบบตามภาพประกอบเรื่อง อภิปรายถึงการเลียนแบบประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียนรู้
	ขั้นที่ 3. ขั้นนำไปใช้หรือประยุกต์ใช้
	นักเรียนสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้กับตนเองและผู้อื่นได้

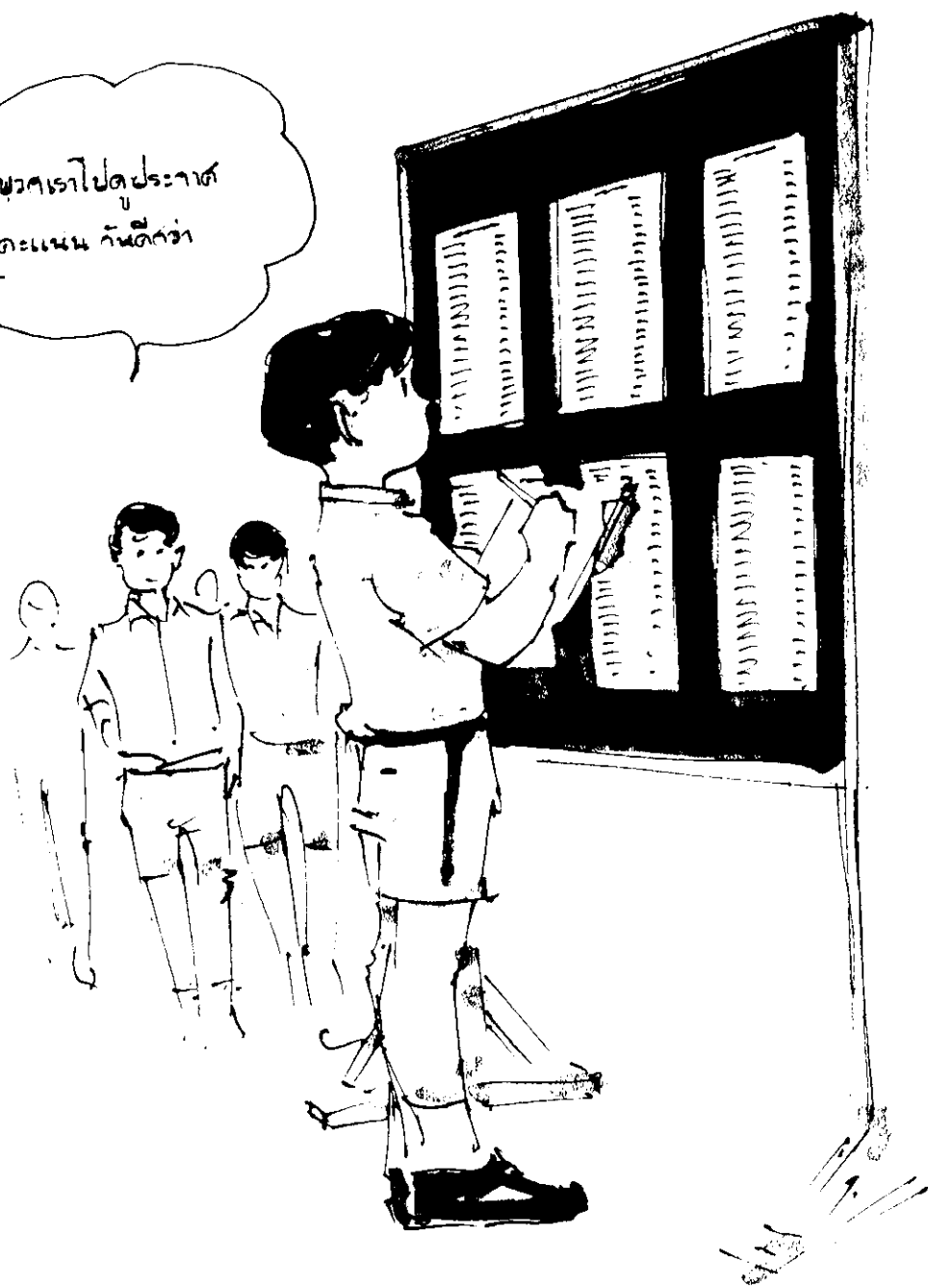
ขั้นที่ 4. ขั้นประเมินผล

นักเรียนประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองและของกลุ่มจากการอภิปรายให้ข้อเสนอแนะ คิชมร่วมกับสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่มและนำไปปรับปรุงตนเองในการปฏิบัติตนกับเพื่อน

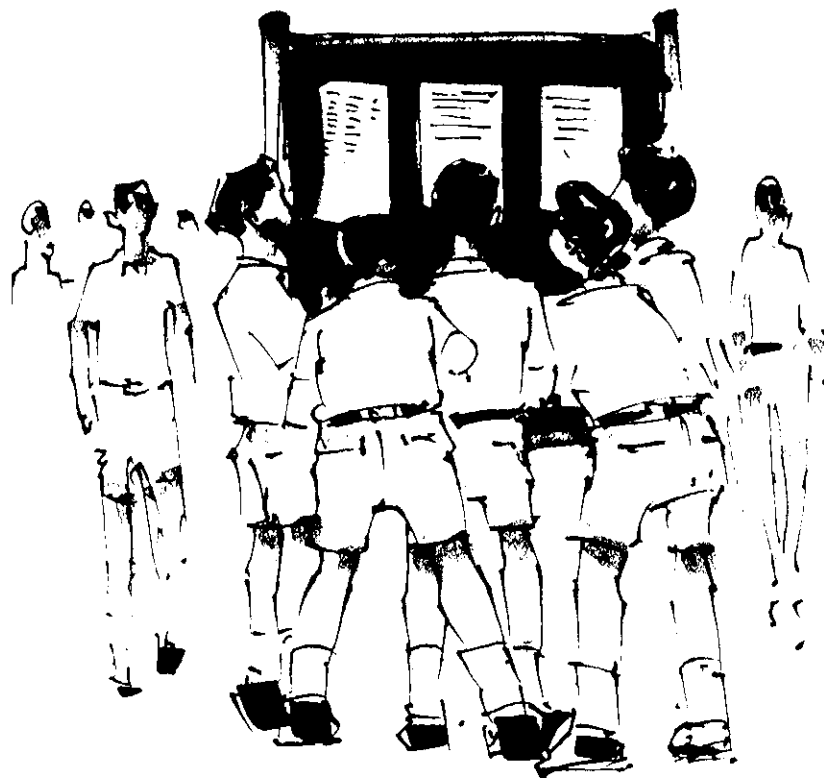
เอกสารภาพประกอบเรื่อง “ผู้มีคารวะธรรม”

กัจจา เดินมาสู่ที่บอร์ดประกาศผลการสอบว่าคนสอบแต่ละวิชาได้คะแนนเท่าใด ในขณะที่ยืนจดคะแนนอยู่ มีนาได้เดินเข้ามาดูด้วย เพื่อนคนอื่นก็ได้ทยอยเข้ามาดูที่บอร์ดเพื่ออ่านคะแนนของตน บริเวณหน้าบอร์ดจึงมีนักเรียนเต็มไปหมดไม่สามารถเห็นข้อความประกาศได้ชัดเจน ศรีแพรเดินมาทีหลัง ไม่สามารถเข้าไปใกล้บอร์ดได้ มองคะแนนก็ไม่เห็น จึงได้ถอยหลังออกมายืนห่าง ๆ เพื่อรอให้เพื่อนบางคนถอยออกมา ก่อนจึงจะเข้าไปดูผลคะแนนของตน สมพลเพิ่งจะวิ่งมาจากสนามฟุตบอล มาถึงก็ตบศีรษะเพื่อนคนหนึ่งเป็นการทักทาย ก่อนที่จะถามว่าดูอะไรกัน เมื่อรู้ว่าเป็นผลการสอบ สมพลพยายามจะแทรกเพื่อน ผลักคนนั้น ผลักคนนี้ เพื่อจะขอดูผลของเขาบ้าง แต่เพื่อนยังจดคะแนนไม่เสร็จก็ไม่มีใครถอย ถึงแม้จะเซด้วยแรงผลักของสมพล สมพลก็ยังไม่สามารถแทรกเข้าไปได้ สมพลวิ่งกลับไปในห้องเรียนยกเก้าอี้มาตั้งด้านหลังของเพื่อน แล้วขึ้นไปยืนบนเก้าอี้เพื่อให้สูงกว่าเพื่อน ยืนคำศีรษะเพื่อนจะ โงกศีรษะของตนเข้าไปอ่านคะแนน ซึ่งเขาก็ก็นึกไม่ชัดเพราะมีศีรษะของเพื่อนบางคนบังอยู่ สมพลได้ใช้มือผลักศีรษะเพื่อนออกให้พ้นจากการบังเขา ทำให้ขาดความระมัดระวังยืนเก้าอี้ไม่มั่นคง น้ำหนักตัวไม่สมดุล ทำให้เก้าอี้ล้มเอนไปข้างหน้าทำให้สมพลเสียหลักทั้งคนและเก้าอี้ล้มไปใส่เพื่อน ๆ ได้รับความเจ็บคนละเล็กคนละน้อยโดยเฉพาะคนที่ถูกกระแทกกระทั้นด้านหลัง และผู้ที่บาดเจ็บมากกว่าเพื่อนก็คือสมพลเอง เพราะยืนในที่สูง ขาดความระมัดระวัง สนใจแต่จะจดคะแนนของตน และยังใช้มือผลักศีรษะเพื่อน ๆ อีก ทำให้ใบหน้าพุ่งลงไปกระแทกกับขอบของบอร์ดอย่างแรง ทำให้ได้รับความเจ็บฟกช้ำกัน ส่วนผู้ที่ไม่ได้รับผลกระทบนี้เลยคือ ศรีแพรที่ยืนรอเพื่อน ๆ อย่างใจเย็น

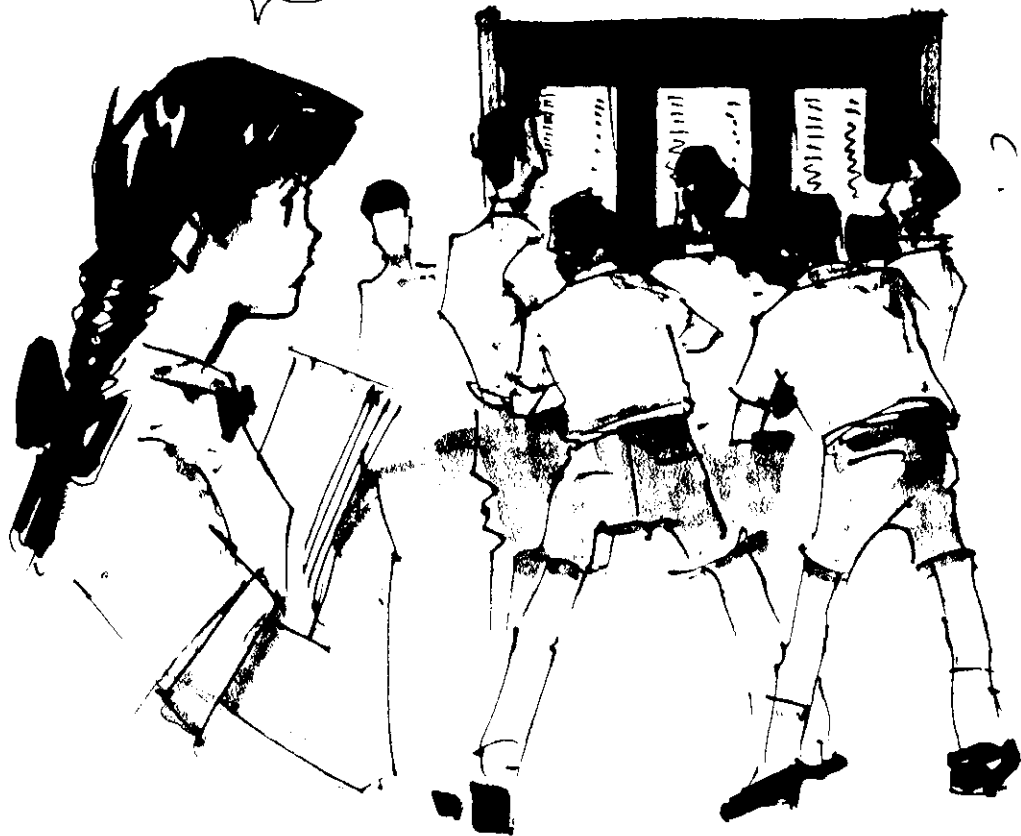
พวกเราไปดูประกาศ
คะแนน กันดีกว่า

วิชาอะไร เราได้เท่าไร
ไอ้เรา!! ใครได้สอบ
นะ

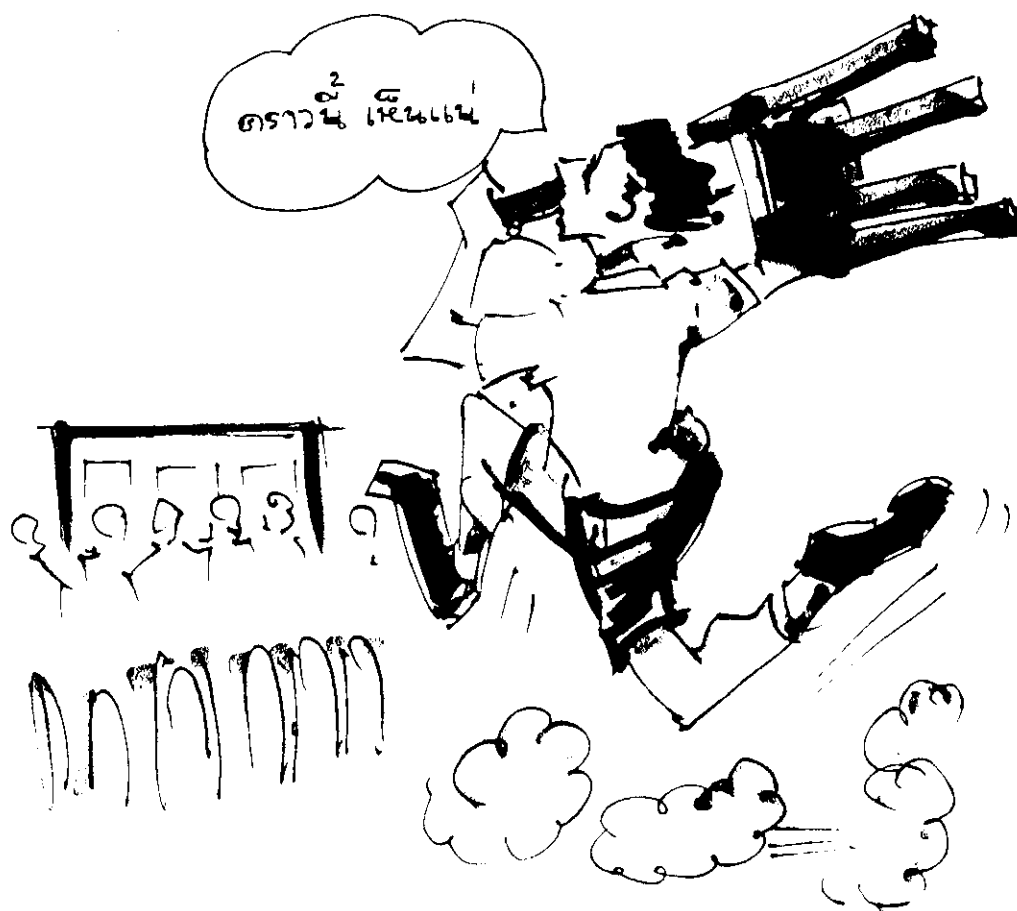

มอไม่เห็นเลย
ดอยให้เพื่อนดูไปก่อน
ดีกว่า

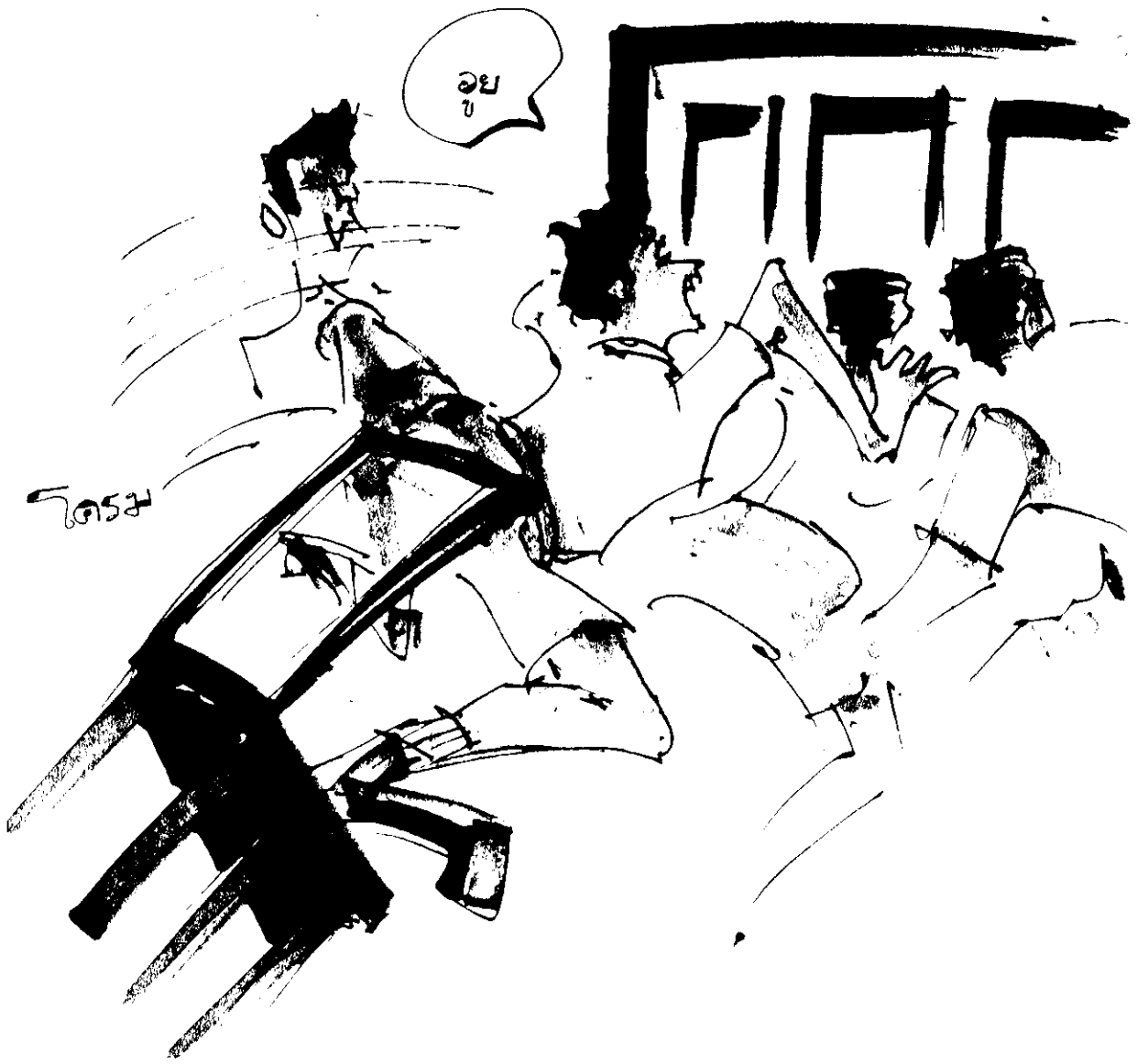

ມາເປັນ ວ່າງໄຮ ຕຸເວາເວງ

โปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม

ครั้งที่ 10

ชื่อเรื่อง	การปฏิบัติตนกับเพื่อนด้านภาษาท่าทางเรื่องการเอื้อเพื่อเผื่อแผ่กับเพื่อน
ชื่อกิจกรรม	จักรัสถงน
เวลา	60 นาที
จุดมุ่งหมาย	1. เพื่อให้นักเรียนรู้จักเอื้อเพื่อเผื่อแผ่กับเพื่อน 2. เพื่อให้นักเรียนรู้จักแบ่งปันสิ่งของให้เพื่อน 3. เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันและช่วยกันทำงาน 4. เพื่อให้นักเรียนทุกคนรู้ว่าทุกคนมีคุณค่าต่อกลุ่มเพื่อน 5. เพื่อสร้างความภาคภูมิใจในตนเอง 6. เพื่อให้ได้ผลงานอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ
อุปกรณ์	รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส 5 รูป เท่ากันทุกรูป ชิ้นส่วนทั้งหมดของสี่เหลี่ยมทั้ง 5 รูป บัตรคำสั่งสำหรับผู้เล่น 10 แผ่น
วิธีดำเนินการ	ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้เทคนิคเกม ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้ ขั้นที่ 1. ขั้นการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน โดยใช้เทคนิคการแบ่งกลุ่ม ให้นักเรียนร่าง แล้วออกคำสั่งให้นักเรียนจับกลุ่มได้ 5 คน แต่ละกลุ่มจะมีผู้เล่นเกม กลุ่มละ 5 คน ให้ผู้เล่น ทั้ง 5 คนนั่งรอบโต๊ะ และให้แต่ละกลุ่มนั่งอยู่ห่างกันพอสมควร เพื่อไม่ให้แต่ละกลุ่มมองเห็นการเล่นของอีกกลุ่ม ผู้วิจัยให้บัตรคำสั่งแต่ละกลุ่มต่อชิ้นส่วนเป็นรูปสี่เหลี่ยม ซึ่งชิ้นส่วนต่าง ๆ นี้ในแต่ละกลุ่มจะมีจำนวนชิ้นส่วนไม่เท่ากันและกลุ่มที่มีไม่ครบต้องหาทางขอชิ้นส่วนจากกลุ่มอื่นมาต่อให้ครบ โดยกลุ่มที่มีอยู่เกินจำนวนจะต้องแบ่งปันให้กับอีกกลุ่มเมื่อประกอบกันแล้วจะได้รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส จำนวน 5 รูป มีขนาดเท่า

- กันทุกรูป งานของกลุ่มคือ จะต้องช่วยกันต่อรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสให้ได้ทั้ง 5 รูป จึงถือว่างานของกลุ่มเสร็จสมบูรณ์ และต้องมีสี่เหลี่ยมจัตุรัสวางอยู่หน้านักเรียนคนละ 1 รูป
- ขั้นที่ 2. ขั้นวิเคราะห์** ผู้วิจัยให้นักเรียนวิเคราะห์ และอภิปรายถึง เกมที่ได้เล่นกันไป เพื่อให้ผู้เรียนสามารถรวบรวมสิ่งต่างๆ ทั้งด้านความรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้หลังจากได้เล่นเกม
- ขั้นที่ 3. ขั้นนำไปใช้** นักเรียนสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้กับตนเองในการแบ่งปันสิ่งของให้คนอื่นนำไปใช้ประโยชน์ได้ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับคนอื่นได้
- ขั้นที่ 4. ขั้นประเมินผล** ผู้วิจัยให้นักเรียนประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองและของกลุ่ม จากการอภิปรายให้ข้อเสนอแนะ ดิชมร่วมกับเพื่อนนักเรียนคนอื่น ๆ ในกลุ่มและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

โปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม

ครั้งที่ 11

ชื่อเรื่อง	การปฏิบัติตนกับเพื่อนด้านภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทาง
ชื่อกิจกรรม	“แก้ไขกันดีกว่า”
เวลา	60 นาที
จุดมุ่งหมาย	เพื่อให้ นักเรียน รู้จักการปรับปรุงตนเองในการปฏิบัติตนกับเพื่อน
อุปกรณ์	1. บัตรคำถาม กระดาษแข็ง คัด 3 x 4 นิ้ว 2. บัตรคำตอบ คัดเป็นตัวอักษรสำหรับต่อประ โยคเป็นคำตอบได้
วิธีดำเนินการ	ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้เทคนิคเกม ในการปฏิบัติตนกับเพื่อนด้านภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทาง
ขั้นที่ 1. ขั้นมีส่วนร่วม	
1.1 ผู้วิจัยเตรียมบัตรคำถามด้วยกระดาษแข็งคัดขนาด 3 x 4 นิ้วเขียนคำถามจำนวน 7 บัตร	
1.2 ผู้วิจัยเตรียมอักษรที่สามารถเรียงเป็นประ โยคคำตอบได้	
1.3 แบ่งกลุ่มนักเรียน 10 คน ออกเป็น 5 คู่	
ขั้นที่ 2. ขั้นวิเคราะห์	
ผู้วิจัยใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ ถึง ประ โยชน์ที่ได้จากการเล่นเกม เพื่อเรียนรู้การปฏิบัติตนกับเพื่อนจากการเล่นเกม การใช้สถานการณ์จำลองและการใช้ภาพประกอบเรื่องเป็นแม่แบบให้เลียนแบบ อภิปราย ประสพการณ์ที่ได้รับจากการเรียนรู้	
ขั้นที่ 3. ขั้นนำไปใช้หรือประยุกต์ใช้	
นักเรียนสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้กับตนเองและผู้อื่นได้ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	
ขั้นที่ 4. ขั้นประเมินผล	
นักเรียนประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองและกลุ่มจากการ อภิปรายข้อเสนอแนะติชมร่วมกับสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่มและนำไปปรับปรุงตนเอง ในการปฏิบัติตนกับเพื่อน	

เรื่อง “แก้ไขกันดีกว่า” เกม แก้ไขกันดีกว่า

ในบัตรคำถามจะถามให้ตอบ โดยคำตอบ ใช้ตัวอักษรแต่ละตัวต่อกันให้ได้ครบ
ประโยคคำตอบ ใครต่อเสร็จก่อน ถูกต้องชนะ มีรางวัล นักเรียน 10 คน แบ่งแข่งขันกัน
5 คู่ คู่ละ 2 คน จับฉลากได้สีแดงได้ต่อกำ ผิด กลุ่มต่อไปได้ตอบ

เรื่องที่ถามเป็นการแก้ไข จาก โปรแกรมที่ 2- 10 เท่ากับเป็นการทบทวนทั้งหมด
เรียนแล้วได้อะไรบ้าง

ให้นักเรียนส่งตัวแทนจับฉลากคำถาม ช่วยกันคิดคำตอบแล้วต่อประโยคให้เสร็จ
ภายในเวลาดำหนด คิดตัวอักษรบนบอร์ด คู่ไหนชนะได้คะแนน มีรางวัล

1. เมื่อเพื่อนมีปัญหาเล่าให้เราฟัง นักเรียนควรทำอะไร

คำตอบ - ฟังปัญหาของเพื่อนด้วยความเอาใจใส่ มองตั้งใจฟังไม่พูดแทรกขณะที่
เพื่อนพูด

2. เมื่อเจอเพื่อนเราควรทักทายเพื่อนอย่างไร

คำตอบ - ทักทายด้วยคำสุภาพ ตอบรับและปฏิเสธเพื่อนด้วยคำสุภาพ

3. เมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ นักเรียนควรแสดงต่อเพื่อนอย่างไร

คำตอบ - กล่าวคำชมเชยแสดงความยินดี

4. เมื่อเพื่อนเสียใจ หรือไม่กล้าแสดงออก นักเรียนควรทำอะไร

คำตอบ - กล่าวแสดงความเสียใจ ให้กำลังใจ

5. เมื่อเพื่อนขาดหรือไม่มีสิ่งของบางสิ่งหรือเพื่อนควรได้รับการช่วยเหลือแต่เขาไม่
ร้องขอ นักเรียนควรทำอะไร

คำตอบ - แสดงการมีน้ำใจกับเพื่อน เสนอตนเข้าไปช่วยเหลือ

6. เมื่อเพื่อนส่งของให้นักเรียนควรทำอะไร และนักเรียนควรส่งของให้เพื่อนด้วย
กริยาอย่างไร

คำตอบ - กล่าวขอบคุณเพื่อน รับของจากเพื่อนด้วยกริยานุ่มนวล และส่งของให้
เพื่อนโดยไม่กระแทกกระชัง

7. นักเรียนควรแสดงความรู้สึกการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กับเพื่อนอย่างไร

คำตอบ - แบ่งปันสิ่งของให้เพื่อนบ้างตามโอกาสอันควร ช่วยเหลือเพื่อนเท่าที่
สามารถทำได้

โปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม
ครั้งที่ 12

30

ชื่อเรื่อง	ปัจฉิมนิเทศ
ชื่อกิจกรรม	ดอกไม้ให้คุณ
เวลา	60 นาที
จุดมุ่งหมาย	1. เพื่อให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นต่อกิจกรรมกลุ่ม 2. เพื่อสรุปผลของการใช้กิจกรรมกลุ่ม 3. เพื่อให้นักเรียนนำประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมกลุ่มไปใช้ ในการปฏิบัติตนกับเพื่อน
วิธีดำเนินการ	1. ผู้วิจัยและนักเรียนนั่งหันหน้าเข้าหากันเป็นวงกลม 2. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความรู้สึก แสดงความคิดเห็น ที่มีต่อการ ใช้กิจกรรมกลุ่ม 3. ให้นักเรียนช่วยกันสรุปผลการเรียนรู้ และประโยชน์ที่ได้รับจาก การปฏิบัติตนกับเพื่อนในชีวิตประจำวัน 4. ผู้วิจัยสรุปผลการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปฏิบัติตนกับ เพื่อน 5. ผู้วิจัยให้นักเรียนจับมือกันเป็นวงกลม แล้วผู้วิจัยเปิดเพลง “ ดอกไม้ให้คุณ ” พร้อมทั้งให้นักเรียนร่วมกันร้องเพลง 6. ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณนักเรียน และกล่าวปิดการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ที่มีต่อการปฏิบัติตนต่อเพื่อน

โปรแกรมวิธีสอนแบบปกติ (ใช้กับกลุ่มควบคุม)

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
1	ปฐมนิเทศ “ใครเอ่ย เพื่อนของ เรา”	1. เพื่อให้ผู้วิจัยและนักเรียน ได้รู้จักคุ้นเคย 2. เพื่อให้สมาชิกได้รู้จัก คุ้นเคยซึ่งกันและกัน 3. เพื่อให้นักเรียนทราบ จุดมุ่งหมายในการเข้าร่วม กิจกรรม	1. ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับ ความสำคัญของการทำความ รู้จักซึ่งกันและกันระหว่างผู้วิจัย กับนักเรียนก่อนทำกิจกรรม การเรียนรู้เริ่มต้นด้วยผู้วิจัยแนะนำ ตัวเองให้นักเรียนทุกคนรู้จัก 2. ให้นักเรียนร่วมกิจกรรมสร้าง ความคุ้นเคยโดยผู้วิจัยให้ นักเรียนแต่ละคนหยิบรูปบ้านแต่ ละหลังที่ถูกตัดแยกออกเป็น ชิ้น คนละ 1 ชิ้นแล้วช่วยกันสร้าง บ้าน 1 หลัง ด้วยการต่อภาพจาก ภาพบ้านที่ได้ตัดแยกออกเป็นชิ้น กำหนดเวลาให้กับนักเรียนช่วย กันประกอบภาพบ้านให้สมบูรณ์ โดยนักเรียนจะต้องหาเองว่าบ้าน หลังไหนเป็นส่วนประกอบบ้าน ของตนโดยนำชิ้นส่วนของตน ไปประกอบกับบ้านของ นักเรียนคนอื่น ภูไหนประกอบ ได้เสร็จก่อนให้จดชื่อของภูของ

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
			สมาชิกไว้ด้านหลังของบ้าน พร้อมทั้งสัมภาษณ์ประวัติส่วนตัว ความชอบ อุปนิสัย งาน อดิเรก ฯลฯ ของกันและกันให้ ได้มากที่สุด在规定时间内 3. หมดเวลาผู้วิจัยให้นักเรียน ออกมาหน้าชั้นที่ละคู่แนะนำ เพื่อนร่วมสร้างบ้านที่เป็นคู่ของตน นักเรียนแต่ละคู่จะผลัดกัน แนะนำให้นักเรียนทั้งหมด ทราบถึงอุปนิสัยของเพื่อนเมื่อ นักเรียนออกมาแนะนำครบแล้ว ผู้วิจัยแจกกระดาษ คนละ 1 แผ่น เพื่อเขียนแนะนำตนเอง โดยบรรยายรูปร่าง ลักษณะหน้า ตาของตนให้เห็นเด่นชัด รวบรวม กระดาษที่สมาชิกเขียนอ่าน ข้อความที่สมาชิกเขียน ที่ละคน แล้วให้เพื่อน ๆ ทายว่าเป็นผู้ใด แต่ถ้าใครยังทายไม่ถูก ต้องออก มาหน้าชั้นให้เพื่อนสัมภาษณ์ เพิ่มเติม เมื่อนักเรียนออกมา แนะนำครบแล้ว ผู้วิจัยให้

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
	ก่อนจะเข้าสู่กลุ่ม	เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจระเบียบวิธีการและความมุ่งหมายในการปฏิบัติตนกับเพื่อน	นักเรียนช่วยกัน สรุปข้อคิดที่ได้จาก กิจกรรม
2.	การปฏิบัติตนกับเพื่อนด้านภาษาถ้อยคำเกี่ยวกับการกล่าวทักทายเพื่อนด้วยถ้อยคำสุภาพ	เพื่อให้ นักเรียนเรียนรู้และรู้จักใช้ถ้อยคำสุภาพกับเพื่อน	1. ผู้วิจัยและนักเรียนนั่งเป็นวงกลมหันหน้าเข้าหากัน 2. แจกเอกสารแก่นักเรียนทุกคนแล้วชี้แจงระเบียบวิธีการ ความมุ่งหมายในการปฏิบัติตนกับเพื่อน โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามจนเข้าใจ 3. ผู้วิจัยสรุป
3.	การปฏิบัติตนกับเพื่อนด้านภาษาถ้อยคำ	เพื่อให้ นักเรียนเรียนรู้และรู้จักใช้ถ้อยคำสุภาพกับเพื่อน	1. โปรแกรมการสอนแบบปกติ ตั้งแต่ครั้งที่ 2 - 11 ผู้วิจัยใช้วิธีดำเนินการเช่นเดียวกัน แต่ต่างกันเฉพาะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในข้อ 1 ซึ่งจะใช้นื้อหาการบรรยายที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหัวข้อแต่ละหัวข้อ เป็นขั้นตอนดังนี้ 1. <u>ขั้นนำ</u> ผู้วิจัยสนทนา

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
	เกี่ยวกับการสนทนาได้ ตอบด้วยคำ สุภาพ ตอบ รับ ปฏิเสธ ด้วยคำสุภาพ		กับนักเรียนเกี่ยวกับการ ปฏิบัติตนกับเพื่อน 2. <u>ขั้นสอน</u> ผู้วิจัยบรรยาย พร้อมทั้งใช้สื่ออุปกรณ์ ต่าง ๆ สาธิตวิธีปฏิบัติตน กับเพื่อนหลังจากนั้นให้ นักเรียนลองทำ เปิดโอกาส ทำเปิดโอกาสให้นักเรียน
4.	การปฏิบัติตน กับเพื่อนด้าน ภาษาถ้อยคำ เกี่ยวกับการ กล่าวคำชมเชย เมื่อเพื่อน ประสบความสำเร็จ ด้วยคำสุภาพ	เพื่อให้ นักเรียนเรียนรู้ การรู้จักกล่าวคำชมเชย เมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ	ซักถาม แสดงความคิดเห็น และเสนอแนวคิดเกี่ยวกับ เรื่องที่เรียน 3. <u>ขั้นสรุป</u> ผู้วิจัยให้นักเรียน ช่วยกันสรุป แล้วผู้วิจัยสรุป เพิ่มเติม
5.	การปฏิบัติตน กับเพื่อนด้าน ภาษาถ้อยคำ เกี่ยวกับการพูด	เพื่อให้ นักเรียนเรียนรู้ถึง การรู้จักพูดปลอบใจเพื่อน เมื่อเพื่อนเสียใจ ประสบ ความสำเร็จ ไม่กล้า	

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
6.	ให้กำลังใจเพื่อน การปฏิบัติตนกับเพื่อนด้านภาษาถ้อยคำเกี่ยวกับการพูดแสดงการมีน้ำใจกับเพื่อน	แสดงออก เพื่อให้นักเรียนรู้จักการพูดแสดงการมีน้ำใจ ได้แก่ การกล่าวคำเสนอตนเข้าไปช่วยเหลือเพื่อนแม้ว่าเพื่อนจะไม่ร้องขอ พูดให้สิ่งของกับเพื่อนเมื่อเห็นว่าเพื่อนขาดหรือไม่มีสิ่งของนั้น ๆ	
7.	การปฏิบัติตนกับเพื่อนด้านภาษาท่าทางเกี่ยวกับการรับฟังปัญหาของเพื่อนด้วยการมองอย่างสนใจ	เพื่อให้นักเรียนรู้จักการรับฟังปัญหาของเพื่อนด้วยความสนใจ เอาใจใส่มองอย่างสนใจฟัง	
8.	การปฏิบัติตนกับเพื่อนด้านภาษาท่าทางเกี่ยวกับการรับฟังปัญหาของเพื่อนด้วย	เพื่อให้นักเรียนรู้จักการรับฟังปัญหาของเพื่อนด้วยความเอาใจใส่ไม่พูดแทรกขณะที่เพื่อนพูด	

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
9.	ความเอาใจใส่ การปฏิบัติตน กับเพื่อนด้าน ภาษาท่าทาง เกี่ยวกับการ แสดงกิริยา สุภาพกับเพื่อน	เพื่อให้นักเรียนรู้จักใช้กิริยาสุภาพ กับเพื่อน ไม่ยื่นคำศัพท์ระเพื่อน ไม่ทักทายเพื่อนด้วยการดบศัพท์ระ	
10.	การปฏิบัติตน กับเพื่อนด้าน ภาษาท่าทาง เกี่ยวกับการ เอื้อเพื่อเผื่อแผ่ กับเพื่อน	เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้จักการเอื้อ เพื่อเผื่อแผ่กับเพื่อน แบ่งปันสิ่งของ ให้เพื่อน	
11.	การปฏิบัติตน กับเพื่อนด้าน ภาษาถ้อยคำ และภาษา ท่าทาง	เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้และรู้จัก การปรับปรุงตนเองในการปฏิบัติ ตนกับเพื่อน	
12.	ปัจฉิมนิเทศ	1. เพื่อให้นักเรียนแสดง ความรู้สึกรัก ความคิดเห็น	1. ผู้วิจัยและสมาชิกนั่ง เป็นวงกลมหันหน้าเข้า

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
		ต่อกิจกรรมกลุ่ม 2. เพื่อสรุปผลของการสอนแบบปกติ 3. เพื่อให้สมาชิกนำประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมกลุ่มไปใช้ในการปฏิบัติตนกับเพื่อนในชีวิตประจำวัน	หากัน 2. ผู้วิจัยให้สมาชิกแสดงความรู้สึกความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนหลังจากได้รับการสอนแบบปกติ 3. ให้สมาชิกช่วยกันสรุปผลการเรียนรู้และประโยชน์ที่ได้รับจากเทคนิคการสอนแบบปกติไปใช้ในการปฏิบัติตนกับเพื่อนในชีวิตประจำวัน 4. ผู้วิจัยสรุปผลการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อน 5. ผู้วิจัยให้นักเรียนยืนจับมือกันเป็นวงกลม แล้วผู้วิจัยเปิดเพลง “ดอกไม้ให้คุณ” พร้อมทั้งให้นักเรียนร่วมกันร้องเพลง

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
			6. ผู้วิจัยกล่าวขอใบ นักเรียนและปิดการ สอนแบบปกติ

หมายเหตุ การสอนแต่ละครั้งใช้เวลา 60 นาที

โปรแกรมการสอนแบบปกติ

ครั้งที่ 1

ชื่อเรื่อง	ปฐมนิเทศ
ชื่อกิจกรรม	“ใครเอ่ย เพื่อนของเรา”
จุดมุ่งหมาย	1. เพื่อให้ผู้วิจัยและสมาชิกได้รู้จักคุ้นเคย 2. เพื่อให้สมาชิกได้รู้จักคุ้นเคยซึ่งกันและกัน 3. เพื่อให้สมาชิกเข้าใจระเบียบวิธีการและความมุ่งหมายในกิจกรรมกลุ่ม
เวลา	60 นาที หลังเลิกเรียนของวันอังคารและวันพฤหัสบดี เวลา 15.45 - 16.45 น.

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับความสำคัญของการทำความรู้จักซึ่งกันและกัน ระหว่างผู้วิจัยกับนักเรียน ก่อนทำกิจกรรมการเรียนรู้ เริ่มต้นด้วยผู้วิจัยแนะนำตัวเองให้นักเรียนทุกคนรู้จัก
2. ให้นักเรียนร่วมกิจกรรมสร้างความคุ้นเคย โดยผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละคนหยิบรูปบ้านแต่ละหลังที่ตัดแยกออกเป็นหลังละ 2 ชิ้น ให้นักเรียนหยิบคนละ 1 ชิ้นแล้วช่วยกันสร้างบ้าน 1 หลัง ด้วยการต่อภาพจากภาพบ้านที่ได้ตัดแยกออกเป็นชิ้น กำหนดเวลาให้กับนักเรียนช่วยกันประกอบภาพบ้านให้สมบูรณ์โดย นักเรียนจะต้องหาเองว่าบ้านหลังไหนเป็นส่วนประกอบบ้านของตนโดยนำชิ้นส่วนของตนไปประกอบกับบ้านของนักเรียนคนอื่นดูไหนประกอบได้เสร็จก่อนให้จดชื่อของกลุ่มสมาชิกไว้ด้านหลังของบ้านพร้อมทั้งสัมภาษณ์ประวัติส่วนตัวความชอบ อุปนิสัย งานอดิเรก ฯลฯ ของกันและกันให้ได้มากที่สุด在规定时间内
3. หมดเวลาผู้วิจัยให้นักเรียนออกมาหน้าชั้นที่แต่ละคู่แนะนำเพื่อนร่วมสร้างบ้านที่เป็นคู่ของตน นักเรียนแต่ละคู่จะผลัดกันแนะนำให้นักเรียนทั้งหมดทราบถึงอุปนิสัยของเพื่อนเมื่อนักเรียนออกมาแนะนำครบแล้ว ผู้วิจัยแจกกระดาษ คนละ 1 แผ่น เพื่อเขียน แนะนำตนเอง โดยบรรยายรูปร่าง ลักษณะ หน้าตาของตนให้เด่นชัด ผู้วิจัยรวบรวมกระดาษที่นักเรียนเขียน อ่านข้อความที่นักเรียนเขียนทีละคน แล้วให้เพื่อนๆ

ทายว่าเป็นผู้ใด แต่ถ้าใครเขียนแล้วเพื่อนยังทายไม่ถูก ต้องออกมาหน้าชั้นให้เพื่อน
สัมผัสเพิ่มเติม

4. ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิด ที่ได้จากกิจกรรม
5. ผู้วิจัยและสมาชิกนั่งล้อมเป็นวงกลมหันหน้าเข้าหากัน
6. แจกตารางการบรรยายเกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อน แล้วชี้แจง
ระเบียบวิธีการความมุ่งหมายการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปฏิบัติ

ตนกับเพื่อน

การประเมินผล

1. สังเกตความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตปฏิกริยาของสมาชิกขณะบรรยาย อภิปราย และผลสรุปตรง

ตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่

โปรแกรมการสอนปกติ

ครั้งที่ 2

ชื่อเรื่อง	การปฏิบัติตนกับเพื่อนด้านภาษาถ้อยคำเกี่ยวกับการกล่าวทักทาย เพื่อนด้วยถ้อยคำสุภาพ
เวลา	60 นาที
จุดมุ่งหมาย	เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้และรู้จักใช้ถ้อยคำสุภาพกับเพื่อน
อุปกรณ์ที่ใช้	รูปภาพ จำนวน 2 ภาพ
วิธีดำเนินการสอน	ผู้วิจัยทำการสอนแบบปกติโดยมีขั้นตอนดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นนำ ผู้วิจัยให้นักเรียนดูรูปภาพ 2 ภาพ โดยในภาพแรกเป็นภาพ นักเรียนกับกลุ่มเพื่อนในวัยเดียวกันกลุ่มใหญ่ สนทนากันอย่างสนุกสนาน ส่วนในภาพที่ 2 เป็นภาพนักเรียนเดินคนเดียว ด้วยท่าทางเหงาเศร้า ไม่สดชื่น ขั้นที่ 2 ขั้นสอน 2.1 ผู้วิจัยอธิบาย ความหมายและความสำคัญของเพื่อน รวมทั้งการปฏิบัติตนกับเพื่อนด้านภาษาถ้อยคำเกี่ยวกับการทักทายเพื่อนด้วยคำสุภาพ 2.2 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียน ลองปฏิบัติ ซักถามและเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการทักทายเพื่อนด้วยคำสุภาพ ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป ให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ สรุปสิ่งที่ได้รับจากการเรียนรู้ และสามารถนำไปปฏิบัติตนกับเพื่อนได้ โดยผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมเพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้เรื่องการปฏิบัติตนกับเพื่อนอย่างเหมาะสมต่อไป

ประเมินผล

1. สังเกตจากการตั้งใจฟัง การลองปฏิบัติและซักถามข้อสงสัย
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและช่วยกันสรุป

โปรแกรมการสอนแบบปกติ

ครั้งที่ 3

ชื่อเรื่อง	การปฏิบัติตนกับเพื่อนด้านภาษาถ้อยคำเรื่องการใช้ถ้อยคำสุภาพได้ ตอบสนทนา ตอบ รับ ปฏิเสธด้วยคำสุภาพ
ชื่อกิจกรรม	“เพื่อนกันวันปิดเทอม”
จุดมุ่งหมาย	เพื่อให้ นักเรียนเรียนรู้และรู้จักใช้ถ้อยคำสุภาพกับเพื่อน
เวลา	60 นาที
สื่ออุปกรณ์ที่ใช้	เอกสารเรื่อง “เพื่อนกันวันปิดเทอม” ประกอบการบรรยาย และการสาธิต
วิธีดำเนินการสอน	ผู้วิจัยทำการสอนแบบปกติ โดยมีขั้นตอนดังนี้ ขั้นที่ 1. ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการใช้ถ้อยคำสุภาพ ขั้นที่ 2. ขั้นสอน 2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารเรื่อง “เพื่อนกันวันปิดเทอม” ให้ นักเรียนอ่าน 2.2 ผู้วิจัยบรรยาย พร้อมทั้งสาธิต แล้วให้นักเรียนลองปฏิบัติ 2.3 เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามเมื่อมีข้อสงสัย ขั้นที่ 3. ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปสิ่งที่ได้จากการอ่านและช่วยกันวิเคราะห์ ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

ประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจในการอ่านเอกสาร และการลองปฏิบัติของนักเรียน
2. สังเกตจากการซักถาม และการสรุปของนักเรียน

เอกสาร เรื่อง เพื่อนกันวันปิดเทอม

“ส้ม” คือชื่อของเด็กหญิงคนหนึ่งซึ่งเกิดในครอบครัวที่เปรียบพร้อมไปด้วยรูปสมบัติ ภูมิสมบัติ และทรัพย์สมบัติ ด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้ “ส้ม” คิดว่าตัวเองมีทุกอย่างเหนือใคร ๆ ใช้คำพูดห้วน ไม่ไพเราะ ไม่ค่อยมีน้ำใจกับคนอื่น ที่บ้านทุกคนต่างเอาใจส้ม และเมื่อมาอยู่โรงเรียน ส้ม คิดว่าเพื่อน ๆ จะต้องมาเอาใจเธอเหมือนอยู่ที่บ้าน ดังนั้น ส้มจึงมักจะทำท่าหยิ่ง ๆ ไม่ยอมพูดจาหรือยิ้มให้ใครก่อนจึงทำให้เพื่อน ๆ ไม่มีใครอยากเข้าไปทักทายหรือเล่นด้วย ส้ม รู้สึกไม่พอใจ ที่เห็นเพื่อน ๆ รักและเอาอกเอาใจ “ปู” ซึ่งเป็นเพียงลูกสาวคนทำสวนที่อาศัยอยู่ในบ้านของ ส้ม ปูเป็นเด็กผู้หญิงที่ฉลาด ยิ้มง่าย พูดจาสุภาพอ่อนน้อม และมีนิสัยโอบอ้อมอารี ใคร ๆ ที่เห็น ปู ก็พากันรักเอ็นดูทั้งนั้น แม้แต่คุณแม่ คุณพ่อของส้มเองก็รักเอ็นดู ปู ทำให้ ส้มเกลียดและอิจฉापูตลอดมา

วันนี้เป็นวันสอบวันสุดท้าย วันรุ่งขึ้นก็ปิดเทอม ส้มไปโรงเรียนด้วยรถเก๋งคันใหม่ ตั้งใจว่าจะชวนเพื่อนไปเที่ยวในช่วงปิดเทอม ส้มคิดว่าเมื่อเธอก้าวลงจากรถ เพื่อน ๆ ต้องตื่นเต้นและมาล้อมหน้าล้อมหลังเธออย่างแน่นนอน เมื่อถึงโรงเรียน ส้มก้าวลงจากรถด้วยท่าทางสง่างามที่สุด เพื่อน ๆ ยังมอมเฉย มีบางคนเท่านั้นเข้ามาทักทาย ส่วนใหญ่แล้วไม่มีใครสนใจทำให้เธอรู้สึกผิดหวังเป็นอย่างมาก ในขณะนั้นปูเดินเข้าประตูโรงเรียนมาพอดี พอเห็นเพื่อน ๆ ปูก็รีบทักว่า “สวัสดีค่ะทุกคนคิดถึงจังเลย” เพื่อน ๆ หันไปมองเห็นปูเดินเข้ามาด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้ม เพื่อน ๆ ต่างเดินเข้าไปหา ปู ปลอ่ยกให้ ส้มอยู่คนเดียวโดยไม่มีใครสนใจ ต่อมาก็มีเสียงคุยอย่างแข็งแะจิบไม่ได้เลยว่าเป็นเสียงใคร ทุกคนพูดคุยกั้ทักทายถามไถ่กันถึงการอ่านหนังสือเพื่อ เตรียมสอบวันสุดท้ายและนัดหมายไปเที่ยวพักผ่อนกันในวันปิดเทอม เพื่อน ๆ ชวนปูไปเที่ยวบ้านสวนของสมศรี เพื่อทำของว่างทานกันและเล่นน้ำในคลอง ปูกล่าวขอขบใจเพื่อน ๆ ที่มีน้ำใจชวนเธอไปเที่ยวพักผ่อน ปูกล่าวขอโทษเพื่อน ๆ ที่เธอไม่สามารถไปร่วมสนุกด้วยได้เพราะเธอได้ตั้งใจว่าจะช่วยมารดาทำงานเมื่อเธอสอบเสร็จแล้ว เธอขอให้เพื่อนเที่ยวสนุกสนานพักผ่อนเผื่อเธอด้วย ปูขอตัวเพื่อนด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้ม ก่อนจะเตรียมตัวเข้าห้องสอบ

ส้มยื่นฟังเพื่อน ๆ นัดหมายกันจึงได้เข้าไปชวนเพื่อน ๆ เทียวแต่มีบางคนที่ตอบรับว่าจะไปเที่ยวกับส้ม แต่เพื่อนกลุ่มใหญ่ได้ปฏิเสธส้ม โดยบอกว่าพวกของตนมีนัดแล้ว ทำให้ส้มรู้สึกผิดหวังที่เพื่อน ๆ ไม่สนใจจะชวนเธอไปเที่ยวบ้านสวนด้วย

โปรแกรมการสอนปกติ

ครั้งที่ 4

ชื่อเรื่อง	การปฏิบัติตนกับเพื่อนด้านภาษาถ้อยคำเกี่ยวกับการกล่าวคำชมเชยเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จด้วยคำสุภาพ
เวลา	60 นาที
จุดมุ่งหมาย	เพื่อให้ นักเรียนเรียนรู้การรู้จักกล่าวคำชมเชยเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ
อุปกรณ์ที่ใช้	เอกสาร เรื่อง “ความสำเร็จของฉันทพล”
วิธีดำเนินการสอน	ผู้วิจัยทำการสอนแบบปกติโดยมีขั้นตอนดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นนำ ผู้วิจัยแจกเอกสารอัดสำเนาเรื่อง “ความสำเร็จของฉันทพล” ให้ นักเรียนอ่าน ขั้นที่ 2 ขั้นสอน 2.1 ผู้วิจัยอธิบายและสาธิตถึงการกล่าวคำชมเชย และการแสดงความยินดีกับเพื่อนด้วยคำชมเชย 2.2 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม และเสนอแนวคิดหลังจากอ่านเอกสารจบ 2.3 ผู้วิจัยให้นักเรียน ลองปฏิบัติ ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์และสรุป ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมในการนำไปใช้ในการปฏิบัติตนกับเพื่อน
ประเมินผล	1. สังเกตจากการตั้งใจฟังอธิบาย และตั้งใจดูการสาธิต 2. สังเกตจากการตั้งใจอ่านเอกสาร ลองปฏิบัติและช่วยกันสรุปการเรียนรู้ที่ได้รับ

เอกสาร เรื่อง ความสำเร็จของณัฐพล

บรรยาย เวลาบ่ายสามโมงในวันศุกร์สัปดาห์ที่สอง ของการเปิดเทอมใหม่ ทางโรงเรียนจัดกิจกรรมพิเศษขึ้นที่หอประชุม เพื่อแสดงความยินดีกับนักเรียนดีเด่นที่ได้รับรางวัลพระราชทาน โดยเชิญนักเรียนที่ได้รับรางวัลพระราชทาน มาพูดให้เพื่อนนักเรียนฟัง ในหัวข้อ “ทำอย่างไรจึงประสบความสำเร็จในการศึกษา”

ฉากที่ 1

ครูสมชัย สวัสดีครับ นักเรียนที่น่ารักทุกคน ในช่วงที่โรงเรียนปิดเทอมนานถึง 2 เดือน นักเรียนหลายคนคงจะไปทำธุระของตนแตกต่างกันไป ตอนนี้เปิดภาคการศึกษาใหม่แล้วนักเรียนต้องปรับและเตรียมตัวให้พร้อมสำหรับการเรียน เพื่อให้ตนเองบรรลุผลสำเร็จทางการศึกษา กิจกรรมพิเศษในวันนี้ นักเรียนจะได้พบกับผู้ที่มีผลการเรียนดี มีความประพฤติยอดเยี่ยม เป็นผู้ที่เคยได้รับรางวัลนักเรียนดีเด่นของโรงเรียนเมื่อปีที่ผ่านมาเอง และขณะนี้เขาได้รับคัดเลือกเป็นนักเรียนดีเด่นรางวัลพระราชทานของกรมสามัญศึกษา เขาผู้นั้นคือ เด็กชายณัฐพล ณ สงขลา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ครับ

ฉากที่ 2 ณัฐพลเดินมาจากหลังหอประชุมและขึ้นบนเวทีหอประชุม ณัฐพลก้มศีรษะลงพร้อมทั้งยกมือขึ้นไหว้ครูสมชัย และหันไปยกมือไหว้นักเรียนในหอประชุมซึ่งกำลังปรบมือ เมื่อณัฐพลนั่งเก้าอี้ที่จัดไว้สำหรับการบรรยายเรียบร้อยแล้ว ครูสมชัยก็ดำเนินเรื่องต่อไป

ครูสมชัย วันนี้นักเรียนดีเด่นของเราจะมาบอกเราว่า เรามีเทคนิคในการเรียนอย่างไร ถึงได้เรียนเก่ง และมีความประพฤติดีเป็นที่น่ายกย่องชมเชยอย่างนี้เรื่องที่เขาคงพูดคือ “ใช้เวลาว่างอย่างไร จึงจะเรียนเก่ง” เชิญฟังครับ

ณัฐพล สวัสดีครับ ท่านผู้ฟังทุกๆ ท่าน ผมขอขอบคุณในคำชมเชยที่ท่านอาจารย์และเพื่อน ๆ มอบให้ ที่จริงแล้วผมก็เป็นนักเรียนธรรมดา ๆ คนหนึ่ง แต่โชคดีที่มีคุณพ่อคุณแม่และคุณครูที่ดีคอยอบรมสั่งสอนจึงช่วยให้ผมประสบความสำเร็จด้านการเรียนอย่างเป็นที่น่าพอใจ ผมขอเริ่มต้นเล่าเรื่องการใช้เวลาในการเรียนของตนเองเลยนะครับ สิ่งแรกที่ผมทำคือ การคิดและวางแผนจัดตารางกิจกรรมประจำวันว่าในวัน

หนึ่ง ๆ นี้ผมต้องทำอะไรบ้าง ผมตื่นนอน เวลา 06.00 น. หลังจากนั้นก็จะแบ่งเวลาอาบน้ำและทำธุระต่าง ๆ 07.00 น. เดินทางไปโรงเรียน 08.30 น. เรียนหนังสือ 16.00 น. เดินทางกลับบ้าน 17.00 น. ทำการบ้าน 17.30 น. ดูรายการทีวีที่ชอบ 18.00 น. เล่นกีฬา 18.30 น. ช่วยทำงานบ้าน 19.30 น. อาบน้ำรับประทานอาหาร 20.00 น. ดูข่าวในทีวี 20.30 น. อ่านหนังสือทบทวน 21.00 น. เข้านอน ผมจะจัดตารางกิจกรรมประจำวันไว้ทุก ๆ วัน การแบ่งเวลาจะทำให้เราสามารถทำกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่าง ๆ ได้สำเร็จตามเป้าหมาย และตามเวลาที่กำหนดไว้ เพื่อน ๆ อาจจะคิดว่าเป็นการยุ่งยากที่จะจัดเวลาและทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามเวลาอย่างตรงเป๊ะทุกครั้ง ในเรื่องนี้ถ้ามีเหตุฉุกเฉิน เราก็สามารถยืดหยุ่นหรือ เปลี่ยนกิจกรรมไปตามเหตุการณ์นั้นได้ ต่อไปผมจะกล่าวถึงเรื่องว่าใช้เวลาว่างอย่างไรจึงจะเกิดประโยชน์ต่อการเรียน เวลาว่างของผมในระหว่างก่อนเข้าห้องเรียน พักกลางวัน และหลังเลิกเรียนขณะรอรถมารับกลับบ้านนั้น ส่วนใหญ่ผมจะเข้าไปอ่านหนังสือและค้นคว้าหาความรู้ในห้องสมุด ซึ่งการอ่านหนังสือต่าง ๆ จะช่วยให้เรามีความรู้ในสิ่งที่แปลกใหม่เสมอ หลังจากเลิกโรงเรียนกลับบ้าน ผมก็จะทำการบ้านให้เสร็จ จากนั้นก็จะดูทีวีรายการที่ชอบ เมื่อดูทีวีเสร็จก็ไปเล่นกีฬาผมชอบตีแบดมินตันกับเพื่อนข้างบ้าน การออกกำลังกาย จะทำให้ร่างกายแข็งแรงและสนุกเพลิดเพลินด้วย พอเล่นกีฬาเสร็จ ก็จะช่วยคุณพ่อคุณแม่ทำงานบ้านและอาบน้ำรับประทานอาหาร จากนั้นก็จะดูรายการข่าวในทีวี เมื่อดูข่าวเสร็จผมจะอ่านหนังสือทบทวนบทเรียนที่เรียนผ่านมาในวันนั้น พร้อมทั้งจัดเตรียมอุปกรณ์การเรียนสำหรับไปโรงเรียนในวันต่อไป แล้วก็เข้านอน ส่วนเวลาว่างในวันหยุดของผมนอกจากจะใช้เวลาในการช่วยเหลือทำงานบ้านแล้วก็จะดูทีวีอ่านหนังสือหาความรู้เพิ่มเติม คุณแม่ท่านสอนว่าถ้าเรารู้จักใช้เวลาว่างของเราในการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์และไม่ลืมค้นคว้าหาความรู้และทบทวนบทเรียน เราก็จะประสบผลสำเร็จในการเรียนได้อย่างไม่ยากเลย เพื่อน ๆ ลองทำดูสิครับ แล้วเพื่อน ๆ จะสมหวัง และประสบความสำเร็จอย่างที่ปรารถนา ขอให้เพื่อนโชคดีครับ

ฉากที่ 3 นักเรียน และครู ในห้องประชุม ต่างก็ปรบมือให้กับเด็กชายฉัฐพล

ครูสมชัย ครับ น่าปลื้มใจแทนคุณพ่อคุณแม่ที่มีลูกเป็นเด็กคืออย่างฉัฐพล

นักเรียนทุกคนคงจะทราบแล้วว่า “ความสำเร็จของฉัฐพลได้มาอย่างไร”

ฉัฐพล เขารู้จักวางแผนในการเรียนทำกิจกรรมที่มีประโยชน์ ถ้านักเรียนสามารถทำ

ได้อย่างเขาแล้วครูก็คิดว่าความสำเร็จคงอยู่ไม่ไกลเกินเอื้อม ครูขอให้นักเรียนลองพยายามทำนะครับ และขอเชิญตัวแทนของแต่ละห้องมอบช่อดอกไม้และกล่าวแสดงความยินดีที่ฉันทพลได้รับคัดเลือกเป็นนักเรียนดีเด่นพระราชทาน

บรรยาย ตัวแทนแต่ละห้องเดินขึ้นมอบช่อดอกไม้และกล่าวชมเชยที่เพื่อนประสบความสำเร็จ เมื่อครบทุกห้อง ครูสมชัยได้กล่าว “ปี๊ดประชุมครับ”

....สวัสดิ์.....

โปรแกรมการสอนปกติ

ครั้งที่ 5

ชื่อเรื่อง	การปฏิบัติตนกับเพื่อนด้านภาษาด้อยคำเกี่ยวกับการพูดให้กำลังใจ
เวลา	60 นาที
จุดมุ่งหมาย	เพื่อให้ นักเรียนเรียนรู้ถึงการรู้จักพูดปลอบใจเพื่อนเมื่อเพื่อนเสียใจ ประสบความสำเร็จในการทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ประสบความสำเร็จไม่กล้าแสดงออก
อุปกรณ์ที่ใช้	-
วิธีดำเนินการสอน	ผู้วิจัยทำการสอนแบบปกติ โดยมีขั้นตอนดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นนำ ผู้วิจัยถามนักเรียนแต่ละคนว่าเมื่อมีเรื่องเสียใจ หรือไม่ ประสบความสำเร็จในการทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร ขั้นที่ 2 ขั้นสอน 2.1 ผู้วิจัยอธิบายเรื่องในการดำรงชีวิตของมนุษย์ย่อมมี ทั้งความสมหวัง ความผิดหวังเมื่อสมหวังก็ดีใจเมื่อ ผิดหวังก็เสียใจ บางคนเมื่อเสียใจก็ทำให้หมดกำลังใจ ใจในการดำเนินชีวิตต่อไปได้ ถ้าเรารู้จักพูดปลอบใจ เพื่อนจะทำให้เขามีกำลังใจต่อไปได้ 2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนเล่าเรื่องเสียใจที่สุดของนักเรียนและ ความรู้สึกถ้ามีเพื่อนปลอบใจ ให้กำลังใจ 2.3 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม ลองปฏิบัติกล่าว คำพูดปลอบใจเพื่อน ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนวิเคราะห์ สรุปการเรียนรู้ที่ได้รับในการ เรียนรู้ในการกล่าวคำปลอบใจเพื่อน ให้กำลังใจเพื่อน

ประเมินผล

1. สังเกตจากการตั้งใจฟังอธิบาย การให้ความร่วมมือในการ
ตอบคำถาม
2. สังเกตจากการตั้งใจลงปฏิบัติ
3. สังเกตจากการสรุป

โปรแกรมการสอนปกติ

ครั้งที่ 6

ชื่อเรื่อง	การปฏิบัติตนกับเพื่อนด้านภาษาล้อคำเกี่ยวกับการพูดแสดงมีน้ำใจกับเพื่อน
เวลา	60 นาที
จุดมุ่งหมาย	เพื่อให้นักเรียนรู้จักการพูดแสดงการมีน้ำใจได้แก่การกล่าวคำเสนอตนเข้าไปช่วยเหลือเพื่อนแม้ว่าเพื่อนจะไม่ร้องขอ พูดให้สิ่งของกับเพื่อนเมื่อเห็นว่าเพื่อนขาดหรือไม่มีสิ่งของนั้น ๆ
อุปกรณ์ที่ใช้	เอกสาร เรื่อง “แบ่งกันนะ”
วิธีดำเนินการสอน	ผู้วิจัยทำการสอนแบบปกติโดยมีขั้นตอนดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการแสดงการมีน้ำใจกับเพื่อน สามารถแสดงออกได้หลายอย่าง และได้ถามนักเรียนถึงการแสดงการมีน้ำใจกับเพื่อนเป็นผลดีต่อตนเองและกับเพื่อนอย่างไร ขั้นที่ 2 ขั้นสอน 2.1 ผู้วิจัยอธิบายถึงการแสดงการมีน้ำใจกับเพื่อน ความรู้สึกของผู้ได้รับน้ำใจจากเพื่อนและความรู้สึกของผู้ที่มีน้ำใจกับเพื่อน ผลดี ที่เกิดขึ้นอย่างไร 2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละคนเล่าถึงความประทับใจที่สุดจากการได้รับน้ำใจจากเพื่อน คนละ 1 เรื่อง และเล่าถึงความรู้สึกประทับใจที่ตนได้แสดงการมีน้ำใจกับเพื่อน คนละ 1 เรื่อง 2.3 ผู้วิจัยแจกเอกสารเรื่อง “แบ่งกันนะ” ให้นักเรียนอ่าน และแสดงความคิดเห็นในการแสดงการมีน้ำใจกับเพื่อน ด้วยการเสนอตนเข้าไปช่วยเหลือแม้ว่าเพื่อนจะไม่ร้องขอ พูดให้สิ่งของกับเพื่อนเมื่อเห็นว่าเพื่อน

ขาดหรือไม่มีสิ่งของนั้นๆและช่วยกันเสนอแนะวิธี
แสดงการมีน้ำใจกับเพื่อน

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

ให้นักเรียนช่วยกันสรุปถึงข้อคิดเห็นที่ได้ในการแสดงการ
มีน้ำใจกับเพื่อน ด้วยการเสนอตนเข้าไปช่วยเหลือแม้ว่า
เพื่อนจะไม่ร้องขอ พูดยุติให้สิ่งของกับเพื่อนเมื่อเห็นว่า
เพื่อนขาดหรือไม่มีสิ่งของนั้นๆ และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

ประเมินผล

1. จากการสังเกตในการตั้งใจฟังอธิบายและซักถามข้อสงสัย
2. จากการสังเกตในการตอบคำถาม และการอ่านเอกสาร
3. จากการสังเกตในการแสดงความคิดเห็น และการสรุป

โปรแกรมการสอนปกติ

ครั้งที่ 7

ชื่อเรื่อง	การปฏิบัติตนกับเพื่อนด้านภาษาท่าทางเกี่ยวกับการรับฟังปัญหาของเพื่อนด้วยการมองอย่างสนใจ
เวลา	60 นาที
จุดมุ่งหมาย	เพื่อให้นักเรียนรู้จักการรับฟังปัญหาของเพื่อนด้วยความสนใจเอาใจใส่มองอย่างสนใจฟัง
อุปกรณ์ที่ใช้	เอกสาร เรื่อง “เห็นใจจัง”
วิธีดำเนินการสอน	ผู้วิจัยทำการสอนแบบปกติโดยมีขั้นตอนดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการรับฟังปัญหาของเพื่อน จะทำให้เกิดผลดีผลเสียอย่างไร ขั้นที่ 2 ขั้นสอน 2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารให้นักเรียนอ่าน 2.2 ผู้วิจัยถามนักเรียนแต่ละคนว่าเคยมีปัญหอะไรบ้างที่อยากพูดหรืออยากบอกใครสักคนให้รับทราบ 2.3 ผู้วิจัยถามความรู้สึกของนักเรียนที่เคยมีปัญหมาแล้ว บอกให้เพื่อนฟัง เมื่อเพื่อนรับฟังกับเพื่อนไม่ยอมรับฟัง ผลดีและผลเสีย ของความรู้สึกที่ได้รับ 2.4 ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปถึงข้อคิดเห็นได้รับจากการเรียนรู้เรื่องการรับฟังปัญหาของเพื่อน และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม เพื่อนนักเรียนจะได้นำไปปฏิบัติตนกับเพื่อนต่อไป

ประเมินผล

1. จากการสังเกตในการตั้งใจฟังอธิบาย และอ่านเอกสาร
2. จากการสังเกตในการตอบคำถามและซักถามข้อสงสัย
3. สังเกตจากการสรุป

โปรแกรมการสอนปกติ

ครั้งที่ 8

ชื่อเรื่อง	การปฏิบัติตนกับเพื่อนด้านภาษาท่าทางเกี่ยวกับการรับฟัง ปัญหาของเพื่อนด้วยความเอาใจใส่
เวลา	60 นาที
จุดมุ่งหมาย	เพื่อให้นักเรียนรู้จักการรับฟังปัญหาของเพื่อนด้วยความเอาใจ ใส่ไม่พูดแทรกขณะที่เพื่อนพูด
อุปกรณ์ที่ใช้	-
วิธีดำเนินการสอน	ผู้วิจัยทำการสอนแบบปกติโดยมีขั้นตอนดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการรับฟังเพื่อนพูด มีผล ดีผลเสียอย่างไร ขั้นที่ 2 ขั้นสอน 2.1 ผู้วิจัยถามนักเรียนแต่ละคนว่าสามารถรับฟังสิ่งที่ เพื่อนพูดได้อย่างไร 2.2 ผู้วิจัยสมมติสถานการณ์สาธิตให้นักเรียนดู 2.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและลองปฏิบัติ 2.4 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัย ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปการเรียนรู้ที่ได้รับในเรื่อง การรับฟังเพื่อนพูดอย่างเอาใจใส่
ประเมินผล	1. จากการสังเกตในการตั้งใจฟังอธิบายและตอบคำถาม 2. จากการสังเกตในการลองปฏิบัติและสรุปความคิดเห็น

โปรแกรมการสอนปกติ

ครั้งที่ 9

ชื่อเรื่อง	การปฏิบัติตนกับเพื่อนด้านภาษาท่าทางเกี่ยวกับการแสดงกิริยาสุภาพกับเพื่อน
เวลา	60 นาที
จุดมุ่งหมาย	เพื่อให้นักเรียนรู้จักใช้กิริยาสุภาพกับเพื่อน ไม่ยื่นคำสาวิยะเพื่อนไม่หักท่ายเพื่อนด้วยการคตบศิริยะ
อุปกรณ์ที่ใช้	ภาพประกอบเรื่อง “ผู้มีคารวะธรรม”
วิธีดำเนินการสอน	ผู้วิจัยทำการสอนแบบปกติโดยมีขั้นตอนดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อนด้านภาษาท่าทาง การใช้กิริยาสุภาพกับเพื่อน

ขั้นที่ 2 ขั้นสอน

2.1 ผู้วิจัยแจก ภาพประกอบเรื่อง “ผู้มีคารวะธรรม” ให้นักเรียนดูและอ่าน

2.2 ผู้วิจัยถามคำถามนักเรียนถึงการ ใช้กิริยาสุภาพกับเพื่อนมีผลดีผลเสียต่อนักเรียนอย่างไร

2.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะการใช้กิริยาสุภาพกับเพื่อน

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

ให้นักเรียนช่วยกันสรุปจากการเรียนรู้ในการใช้กิริยาสุภาพกับเพื่อน และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

ประเมินผล

1. จากการสังเกตในการตั้งใจฟังอธิบาย ความสนใจในการอ่าน และดูภาพประกอบเรื่อง
2. จากการตอบคำถาม และเสนอข้อคิดเห็น
3. จากการสรุป

โปรแกรมการสอนปกติ

ครั้งที่ 10

ชื่อเรื่อง	การปฏิบัติตนกับเพื่อนด้านภาษาท่าทางเกี่ยวกับการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กับเพื่อน แบ่งปันสิ่งของให้เพื่อน
เวลา	60 นาที
จุดมุ่งหมาย	เพื่อให้ นักเรียนเรียนรู้จักการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กับเพื่อน แบ่งปันสิ่งของให้เพื่อน
อุปกรณ์ที่ใช้	-
วิธีดำเนินการสอน	ผู้วิจัยทำการสอนแบบปกติ โดยมีขั้นตอนดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการแสดงน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กับเพื่อนด้วยการแสดงออกทางท่าทาง และถามนักเรียนว่าได้เคยแสดงออกอย่างไร ขั้นที่ 2 ขั้นสอน 2.1 ผู้วิจัยอธิบายเกี่ยวกับนักเรียนควรมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กับเพื่อนอย่างไรบ้าง 2.2 ผู้วิจัยถามนักเรียนทีละคนว่าเคยแสดงออกถึงการมีน้ำใจกับเพื่อนด้วยการแสดงท่าทางอย่างไร 2.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและเปิดโอกาสให้ซักถาม ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปถึงข้อคิดเห็น ความรู้ที่ได้รับ และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม เพื่อนักเรียนจะได้นำไปปฏิบัติตนกับเพื่อนต่อไป
ประเมินผล	1. สังเกตจากการตั้งใจฟังอธิบาย และตอบคำถาม 2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น และซักถามข้อสงสัย 3. สังเกตจากการสรุป

โปรแกรมการสอนปกติ

ครั้งที่ 11

ชื่อเรื่อง	การปฏิบัติตนกับเพื่อนด้านภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทาง
เวลา	60 นาที
จุดมุ่งหมาย	เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้จักการปรับปรุงตนเองในการปฏิบัติตนกับเพื่อน
อุปกรณ์ที่ใช้	-
วิธีดำเนินการสอน	ผู้วิจัยทำการสอนแบบปกติโดยมีขั้นตอนดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนาเกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อนโดยทั่ว ๆ ไป ที่นักเรียนเคยแสดงพฤติกรรม ขั้นที่ 2 ขั้นสอน 2.1 ให้นักเรียนบอกถึงการปฏิบัติตนกับเพื่อนที่ได้รับไปจากการสอนว่ามีอะไรบ้าง 2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนบอกถึงผลที่ได้รับจากการปฏิบัติตนที่เหมาะสมกับเพื่อนทั้งทางด้านภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทาง 2.3 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัย และเสนอข้อคิดเห็น ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป นักเรียนช่วยกันสรุปถึงประโยชน์ของการสอนแบบปกติเรื่องการปฏิบัติตนกับเพื่อนและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
ประเมินผล	1. สังเกตจากการตอบคำถาม 2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น 3. สังเกตจากการสรุป

โปรแกรมการสอนปกติ

ครั้งที่ 12

ชื่อเรื่อง ปัจฉิมนิเทศ

เวลา 60 นาที

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนแสดงความรู้สึก ความคิดเห็นต่อกิจกรรมกลุ่ม
2. เพื่อสรุปผลของการสอนแบบปกติ
3. เพื่อให้สมาชิกนำประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมกลุ่มไปใช้ในการปฏิบัติตนกับเพื่อนในชีวิตประจำวัน

อุปกรณ์ที่ใช้ เทปบันทึกเสียง คลับเทปเพลง

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยและสมาชิกนั่งเป็นวงกลมหันหน้าเข้าหากัน
2. ผู้วิจัยให้สมาชิกแสดงความรู้สึก ความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนหลังจากได้รับการสอนแบบปกติ
3. ให้สมาชิกช่วยกันสรุปผลการเรียนรู้และประโยชน์ที่ได้รับจากเทคนิคการสอนแบบปกติไปใช้ในการปฏิบัติตนกับเพื่อนในชีวิตประจำวัน
4. ผู้วิจัยสรุปผลการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อน
5. ผู้วิจัยให้นักเรียนยืนจับมือกันเป็นวงกลมแล้วผู้วิจัยเปิดเพลง “ดอกไม้ให้คุณ” พร้อมทั้งให้นักเรียนร่วมกันร้องเพลง
6. ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณนักเรียนและปิดการสอนแบบปกติ

ตาราง 5 แสดงคะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชาวเขากลุ่มทดลองที่ได้รับ
การใช้กิจกรรมกลุ่ม

คนที่	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง
1	4	7
2	2	7
3	3	8
4	3	6
5	1	7
6	2	7
7	2	8
8	2	8
9	1	6
10	3	8

ตาราง 6 แสดงคะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชาวเขากลุ่มควบคุมที่ได้รับ
การสอนแบบปกติ

คนที่	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง
1	1	7
2	2	5
3	3	8
4	2	7
5	1	6
6	3	6
7	3	5
8	3	7
9	1	6
10	3	6

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นามัชนา	(สนิปถานานนท์) นิยมโชค
วัน เดือน ปีเกิด	17 กันยายน 2498
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	81/5 ซอยเทพโพธารามนิมิต ถนนแจ้งวัฒนะ ดอนเมือง กรุงเทพมหานคร 10210
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	อาจารย์ 2 ระดับ 6
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนสารวิทยา เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	
พุทธศักราช 2514	มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนบ้านหมี่วิทยา อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี
พุทธศักราช 2520	ปวศ. (จิตรกรรม) จากวิทยาลัยเพาะช่าง กรุงเทพมหานคร
พุทธศักราช 2527	ศษ.บ. (ภาษาไทย) จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
พุทธศักราช 2539	กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อน
ของนักเรียนชาวเขา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ตาก
จังหวัดตาก

บทคัดย่อ
ของ
นัยนา นิยมโชค

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา
สิงหาคม 2539

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่ม ที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชาวเขา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ตาก จังหวัดตาก ปีการศึกษา 2538 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 20 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน กลุ่มทดลองได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม และกลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบปกติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ t - test

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนชาวเขามีการปฏิบัติตนกับเพื่อนดีขึ้น หลังจากได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนชาวเขามีการปฏิบัติตนกับเพื่อนดีขึ้น หลังจากได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนชาวเขาที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนดีขึ้น กว่านักเรียนชาวเขาที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

**THE EFFECT OF GROUP WORK ON INTERACTION WITH
PEER GROUPS OF MATHAYOM SUKSA II HILL TRIBE
STUDENTS OF TAK WELFARE SCHOOL
IN CHANGWAT TAK.**

**AN ABSTRACT
BY
NAIYANA NIYOMCHOKE**

**Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master of
Education Degree in Educational Psychology
at Srinakharinwirot University**

AUGUST 1996

The purpose of this experimental research was to study the effects of group work on the interaction with peers group of Mathayom Suksa II hill tribe students of Tak Welfare School in Changwat Tak in academic year 1995.

The subjects of twenty students were randomly selected from Mathayom Suksa II hill tribe students whose score of interactions with peers were lower than rank of 25. Then they were randomly selected into an experimental group and a control group; each group was consisted of ten hill tribe students. The experimental group was exposed to group work training program while the control group was given the conventional instruction. The data was analyzed by t-test.

The results were as follows :

1. The interaction with peers of hill tribe students who were exposed to group work training program were significantly increased before the experiment at the .01 level.
2. The interaction with peers of hill tribe students who were given the conventional instruction were significantly increased before the experiment at the .01 level.
3. The interaction with peers of hill tribe students who were exposed to group work training program were significantly higher than the others who were given the conventional instruction at the .01 level.